

VaV MMR ČR: WD-01-07-1
Regionální diferenciacie venkovských obcí Česka:
disparity a možnosti rozvoje

Diferenciacie rozvojového potenciálu venkova

(Vnitřní potenciál rozvoje: místní aktéři a
jejich percepce venkova)

**Tomáš Havlíček, Pavel Chromý,
Vít Jančák, Miroslav Marada**
UK v Praze, PŘF, KSGRR

Úvod

- období posttotalitní transformace:
v průběhu 90. let prohloubení nejen vertikálních (společenských), ale i horizontálních (regionálních) rozdílů
- nové výzkumné otázky týkající se:
 - (i) identifikace klíčových problémů a mechanismů, které přispívají ke změně regionální diferenciace, ale i
 - (ii) systematického vyhodnocení celé soustavy aktuálních procesů změn a jejich vzájemného a často i protichůdného působení
- tématem geografického výzkumu je tak mj.
identifikace klíčových problémů a mechanismů, které přispívají k růstu rozdílů mezi regiony, jakož i vymezení problémových oblastí
- těžiště sociálněgeografického studia se proto přesunulo od popisu rozmístění jevů k analýzám (rozmístění) problémů, od studia objektů ke studiu subjektů a jejich zájmové orientace, od studia „tvrdých“ charakteristik ke studiu charakteristik „měkkých“ (Hampl, Dostál, Drbohlav 2007)

Cíle

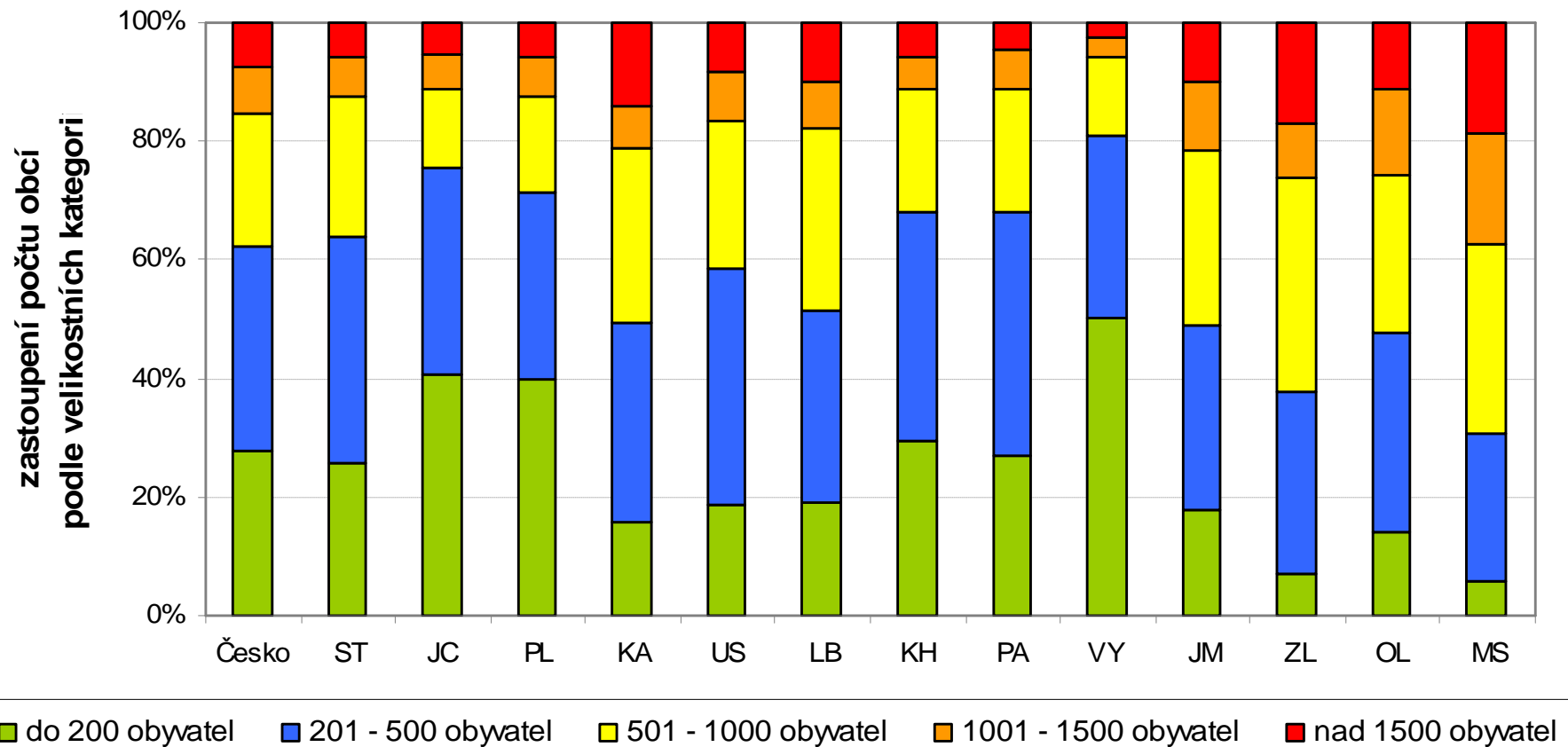
- přispět do diskuze o konceptu „venkova“
- empiricky zhodnotit územní diferenciaci českého venkova, resp. percepce venkova představiteli venkovských obcí na bázi:
 - (i) krajů
 - (ii) velikostní struktury venkovských obcí (počet obyvatel)
- přispět k potvrzení teze o existenci odlišných venkovů na území Česka – venkovů s rozdílným (hlavně endogenním) potenciálem rozvoje, rozdílnými problémy vyžadujícími si odlišné přístupy či nástroje jejich řešení (např. v oblasti decísní sféry – při koncipování regionální a agrární politiky, politiky ochrany přírody a krajiny ad.),

Předpoklady – teze

- Lze předpokládat, že vzhledem k složitému historickému vývoji Česka bude na národní úrovni potvrzena dvojitá diferenciací venkovů:
 - jednak dichotomie Čechy versus Morava a Slezsko, podmíněná zejména vývojovými rozdíly ve formování sídelní struktury (Hampl 2005; Hampl, Gardavský, Kühnl 1987)
 - jednak dichotomie kontinuálně osídlené vnitrozemí versus pohraničí (mnohde nedostatečně) dosídlené po odsunu Němců po druhé světové válce (lišící se přírodními podmínkami, vlastnickými vztahy, společenským životem apod.)
- Teze: rozvoje není možno dosáhnout jen díky státní podpoře nebo programům na podporu venkova („shora“), ale především snahou a činností samotného venkova („zdola“).
- Na významu tak nabývají endogenní faktory (kultura, tradice, občanská společnost, identita, postoje obyvatel venkova) - ty zatlačují do pozadí „tradiční“ strukturální podmínky.

- Klíčovou součástí procesu rozvoje venkova je iniciativa jednotlivců, image území (vnitřní i vnější), vytvoření a existence institucí, vytvoření symbolů, existence venkovské literatury, identita – nezaměnitelnost, jednota, shodnost, harmonie v chování obyvatel území v konkrétním čase.
- Aktéry na poli formování a reprodukce venkova jsou nejen jeho obyvatelé (rezidenti) a hospodáři (ekonomicky aktivní v zemědělství a lesnictví), ale i uživatelé (rezidenti zaměstnaní ve městech, rekreanti, producenti, konzumenti), ovšem také instituce (úředníci, ale i krajináři a ochránci).
- Hledání odpovědi na otázku, zda existuje jeden venkov nebo více venkovů, se tedy zaměřilo zejména na analýzu následujících oblastí:
 - vnímání venkova respondenty – klíčovými aktéry na poli rozvoje venkova (představitelé venkovských obcí)
 - vnímání obce
 - vztah k obci (hrdost) a d) reflexi společenského života obce

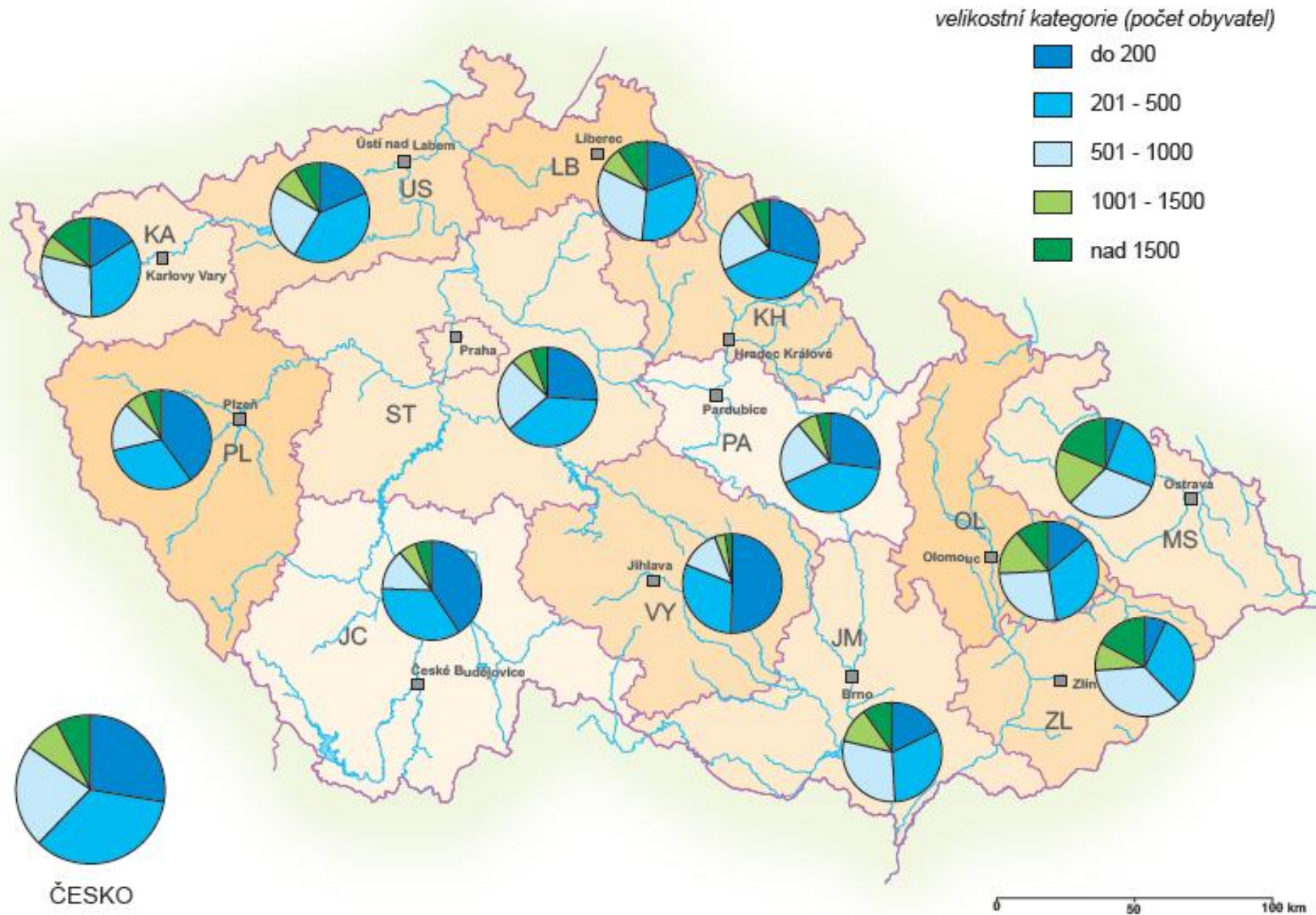
Velikostní struktura venkovských obcí v Česku a v jednotlivých krajích

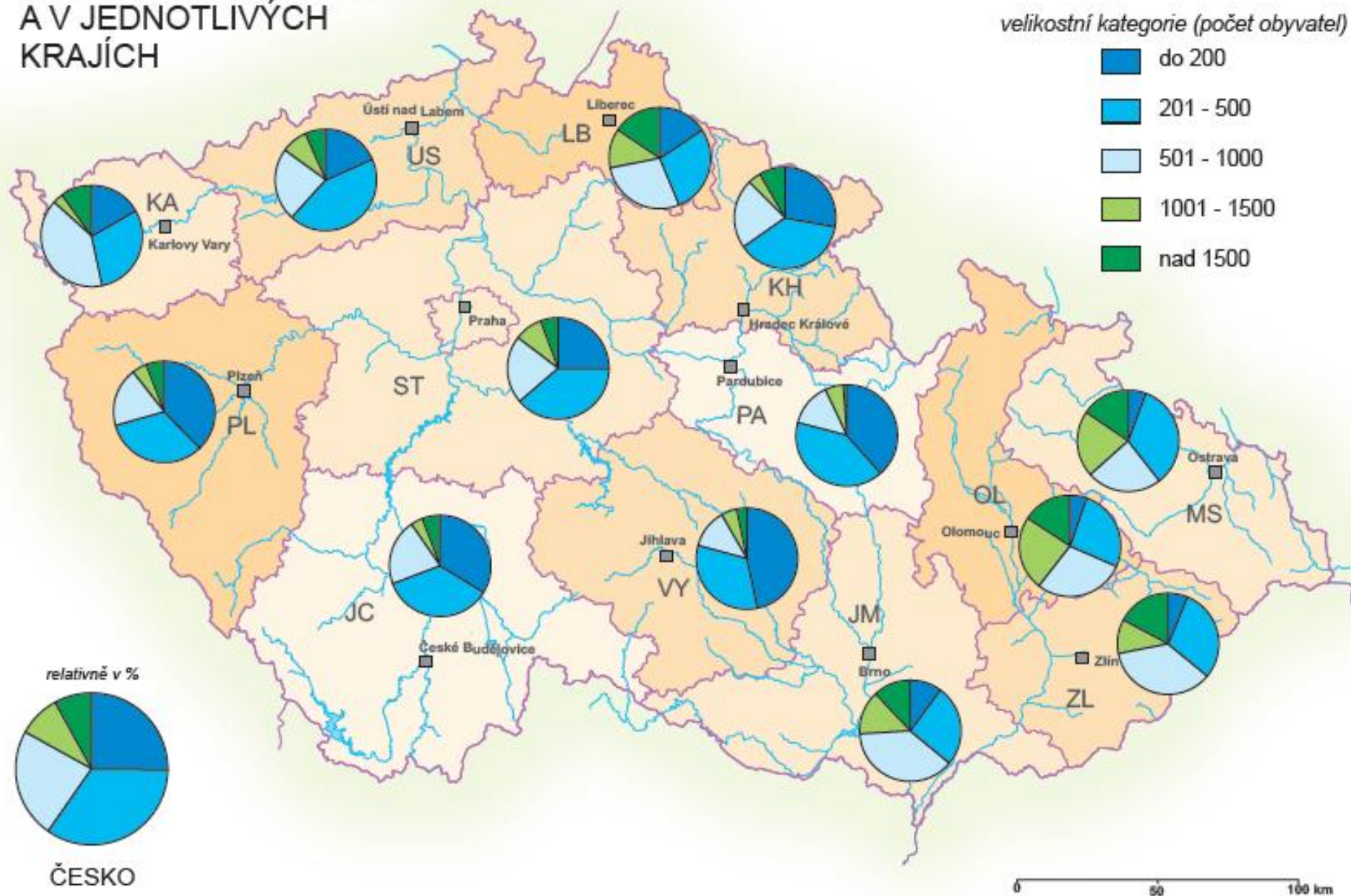
Dotazníkové šetření: Rozvojový potenciál venkovských obcí v ČR

- šetření proběhlo na přelomu roku 2008/2009 v 1 074 venkovských obcích, které byly normativně stanoveny jako obce s počtem do 3 000 obyvatel
- respondenti: starostové venkovských obcí do 3 tisíc obyvatel (místostarostové, výjimečně zastupitelé)
- struktura respondentů odpovídá struktuře venkovských obcí v kraji – reprezentativní za kraj a velikostní kategorie venkovských obcí
- šetření zrealizovala společnost GfK Praha prostřednictvím sítě svých tazatelů – uskutečněno metodou PAPI
- umožňuje hodnocení faktorů rozvoje venkovských obcí, potažmo venkovských oblastí (percepce venkova, vztah obyvatel k území obce, hrdost, podmínky a znaky úspěšné obce, vnímání situace aj.)
- problémy spojené s vyslovením obecnějších závěrů: starostové – jednostranný pohled na realitu a často se také v tomto směru více chválí (budoucí výzkum by měl také zohlednit výpovědi obyvatel obcí nebo opozičních zastupitelů venkovských obcí)

VELIKOSTNÍ STRUKTURA VENKOVSKÝCH OBCÍ V ČESKU A V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

STRUKTURA RESPONDENTŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ (1074) Z HLEDISKA STRUKTURY OBCÍ (do 3 tis. obyvatel) V ČESKU A V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

Co nás zajímá?

1. VENKOV

- **Diferenciace vnímání venkova**

2. PODMÍNKA ÚSPĚŠNOSTI

- **Diferenciace podmínek úspěšnosti obce**

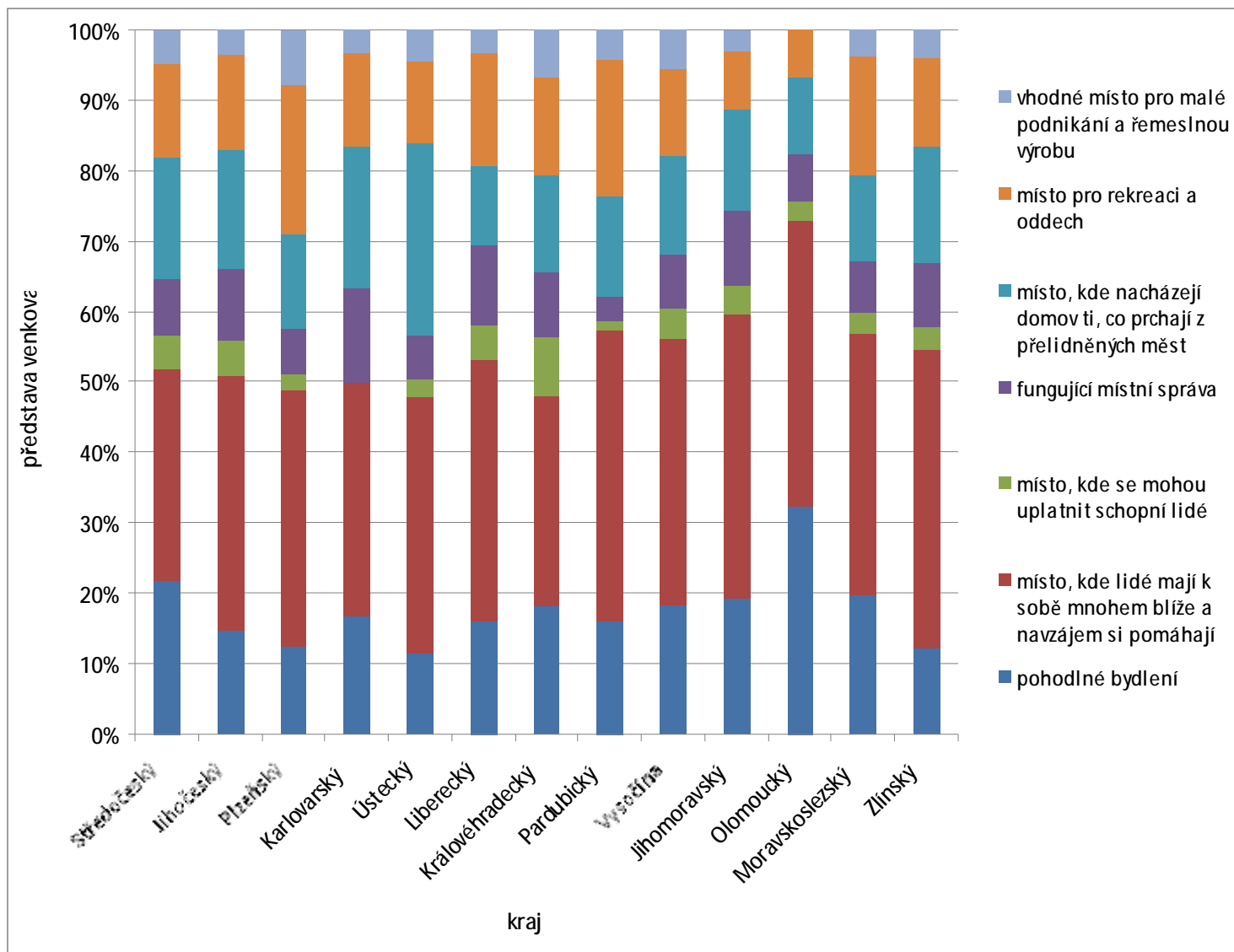
3. ZNAK ÚSPĚŠNOSTI

- **Diferenciace znaku úspěšnosti obce**

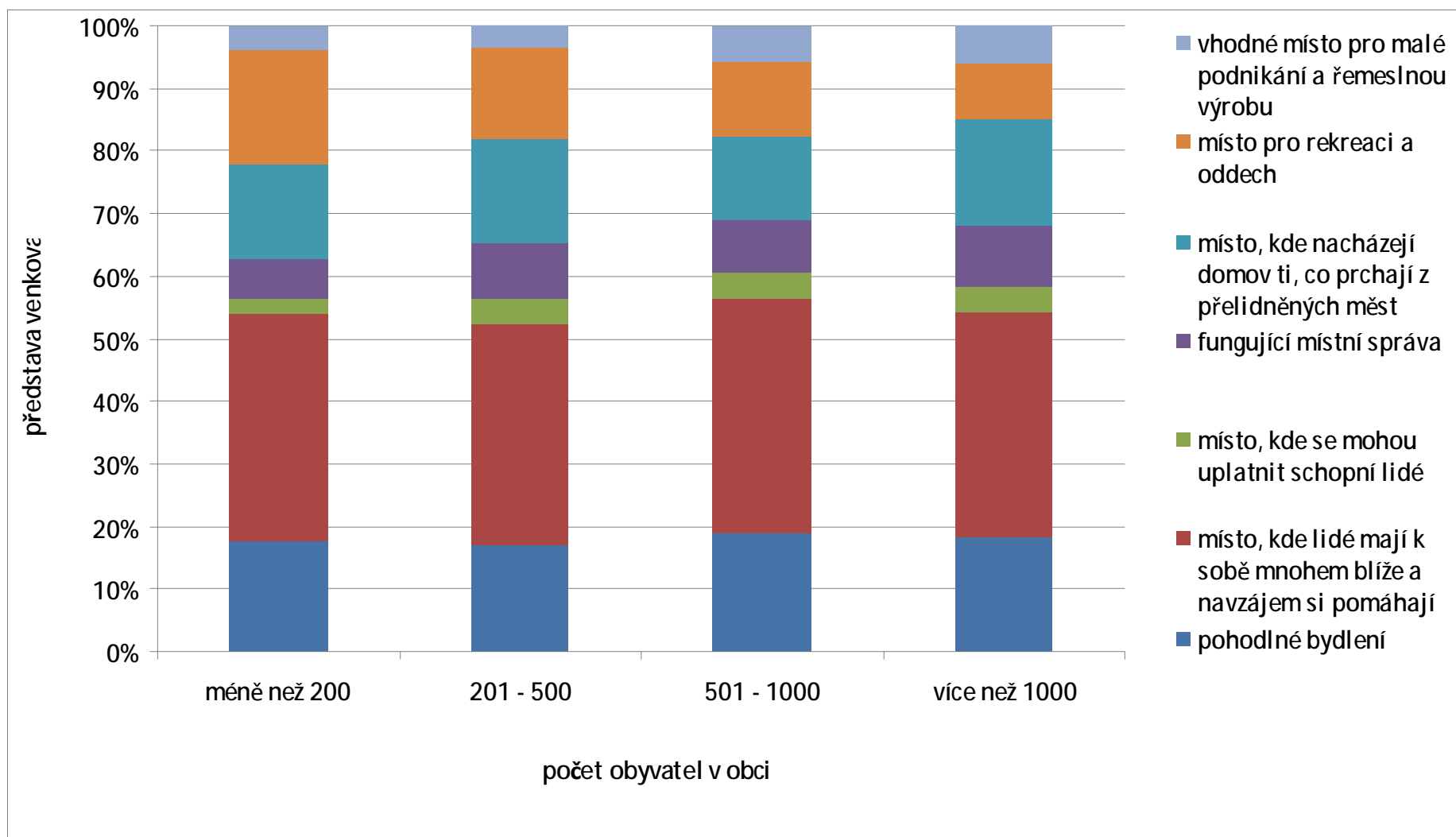
4. HRDOST

- **Diferenciace znaku úspěšnosti obce**

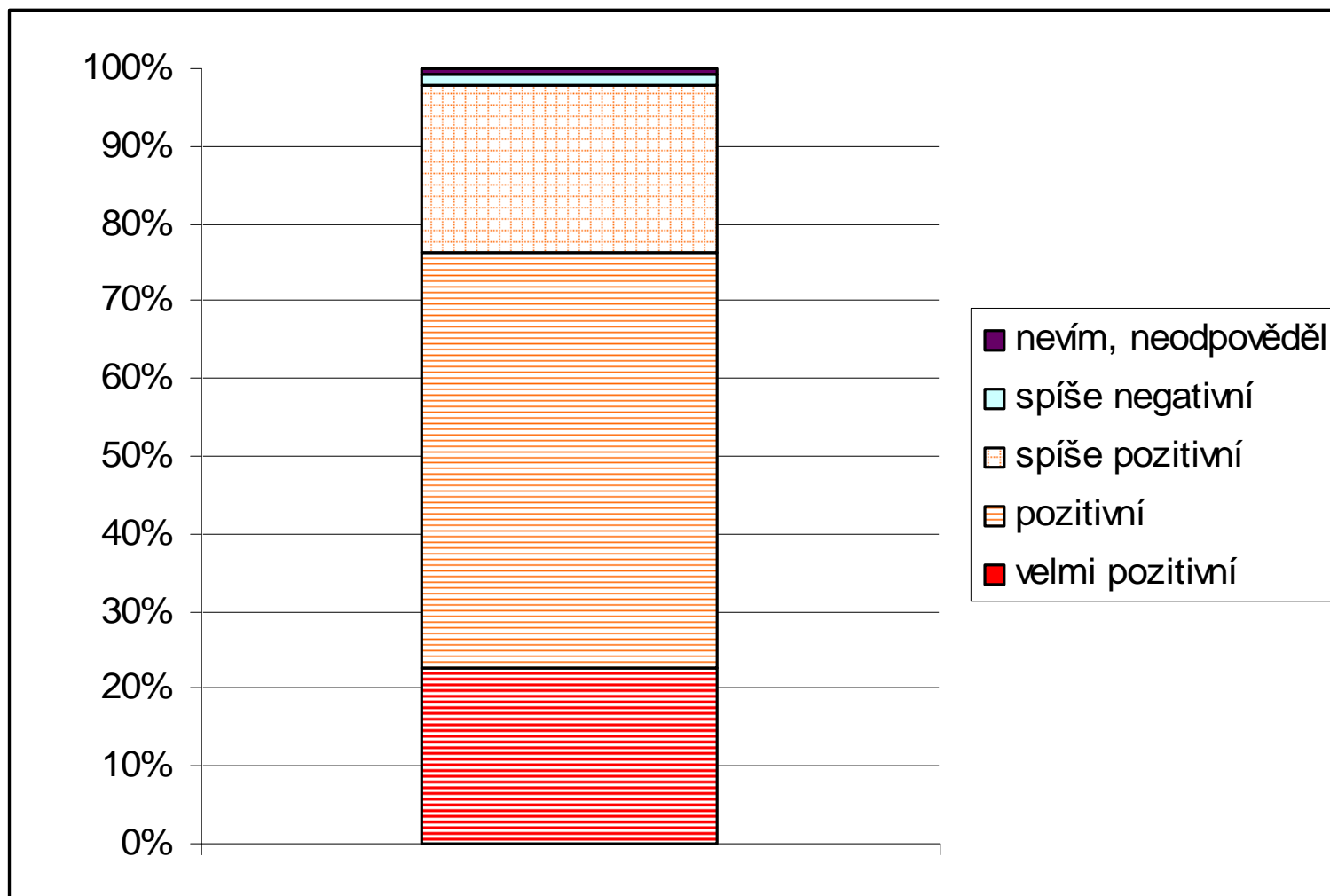
„Co se Vám především vybaví v mysli, když se řekne venkov?“

Co se Vám především vybaví v myslí, když se řekne venkov?

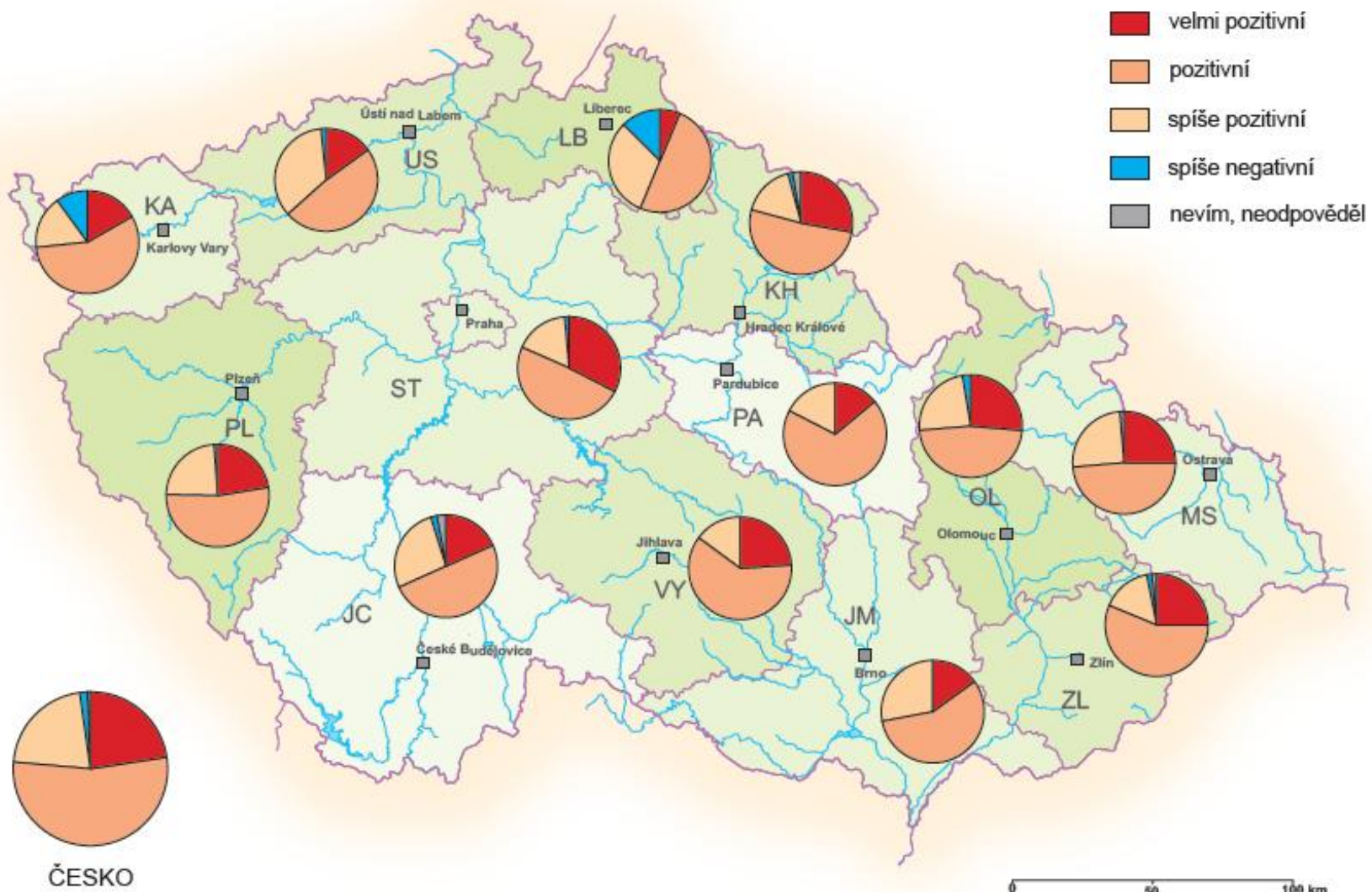

Vztah obyvatel k obci podle starostů venkovských obcí v Česku

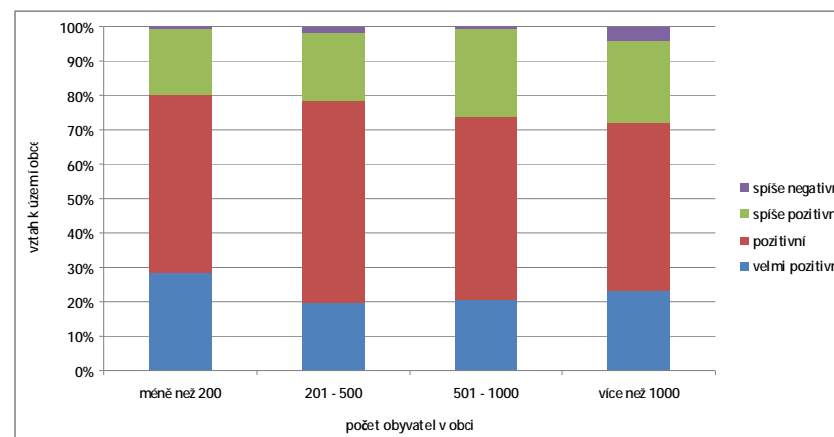
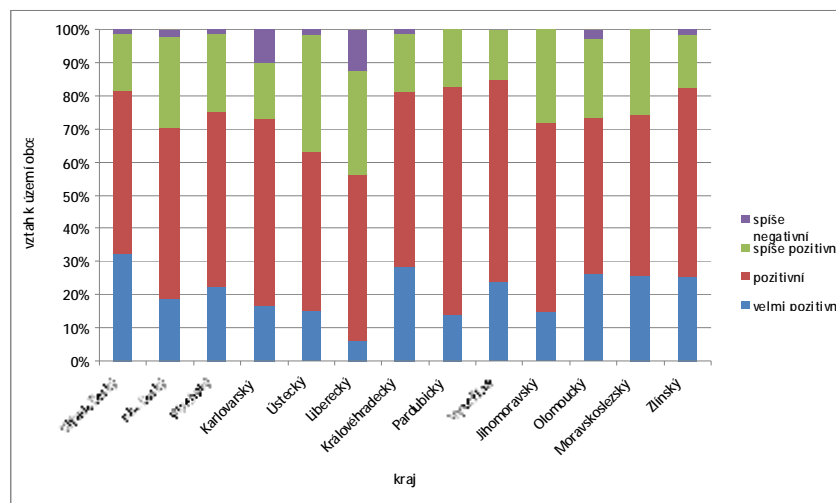

ÚZEMNÍ DIFERENCIACE VZTAHU OBYVATEL K ÚZEMÍ OBCE V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

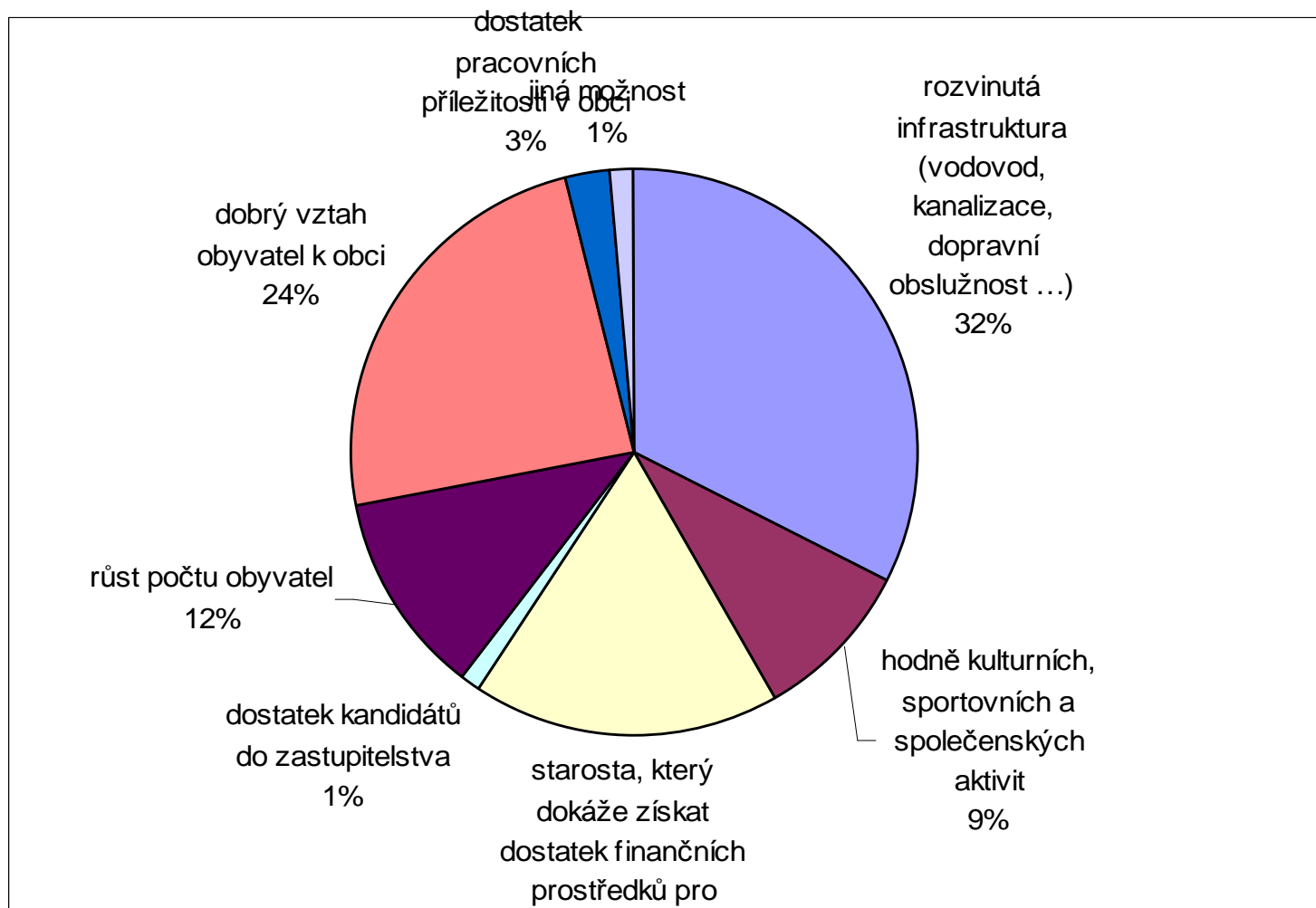
Jaký vztah má podle Vás většina
Vašich občanů k území Vaší obce?

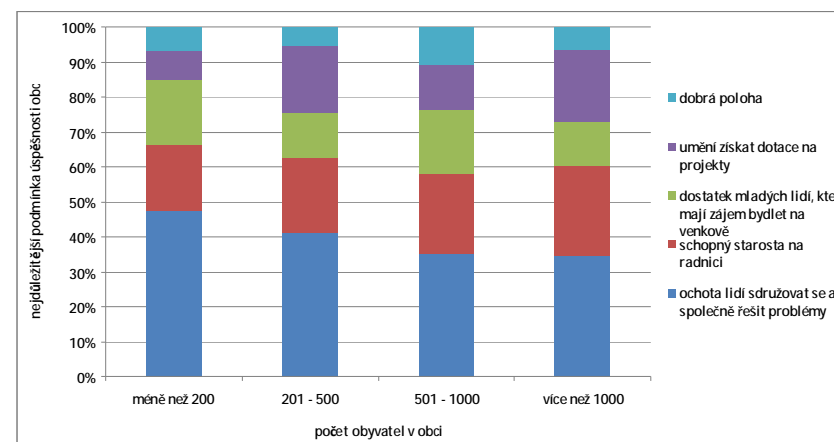
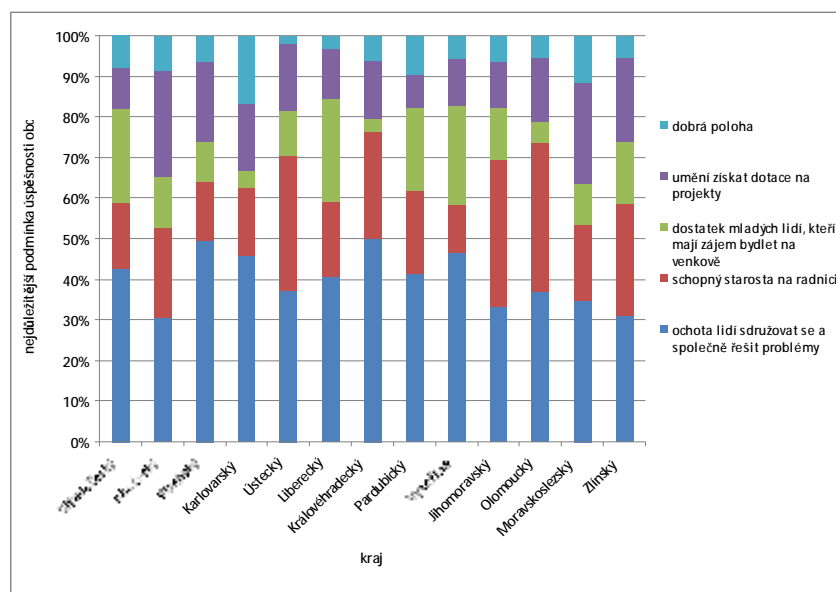
Co myslíte, jaký vztah má podle Vás většina Vašich občanů k území Vaší obce?

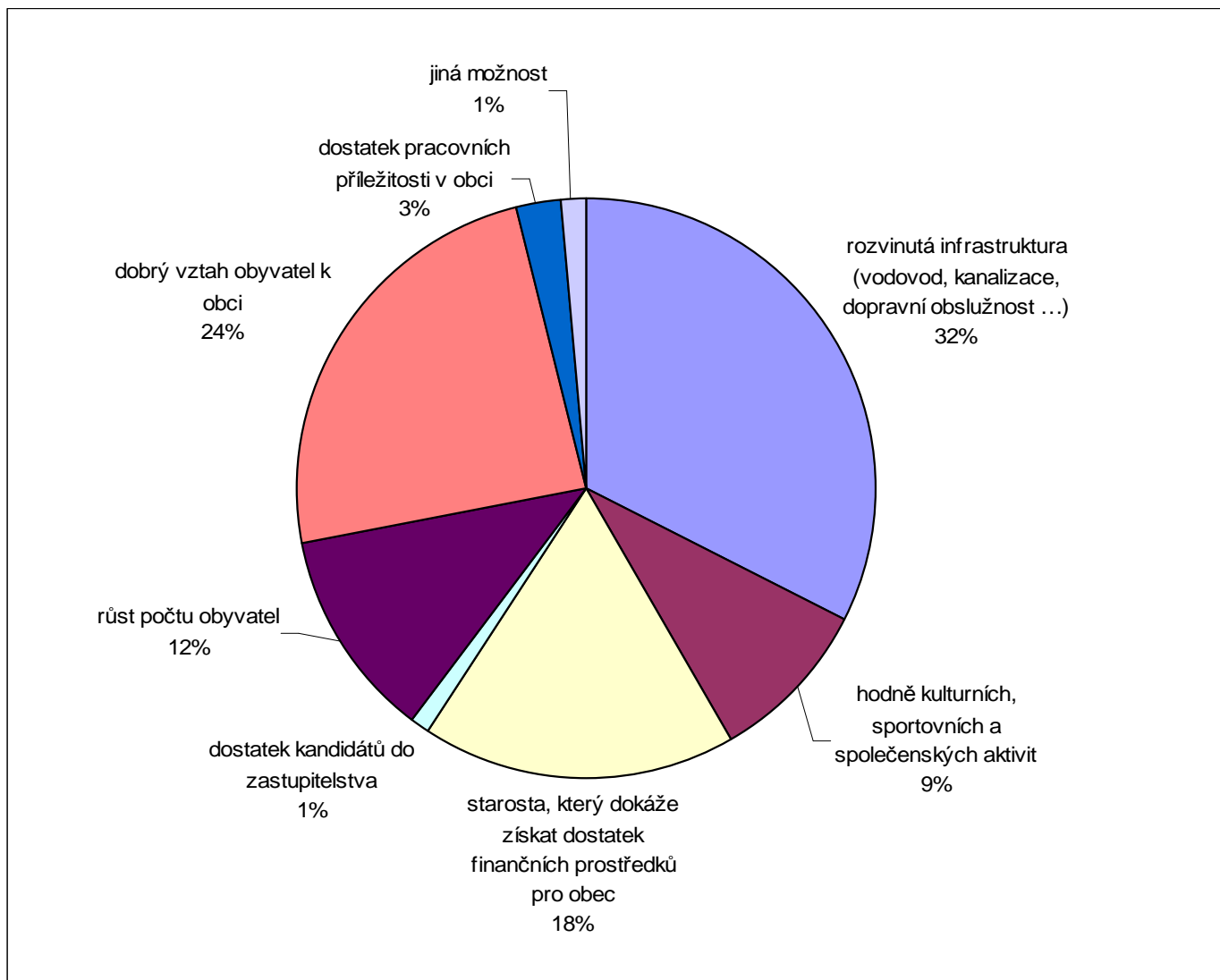
Co je podle Vás nejdůležitější podmínkou úspěšnosti obce, jako je ta Vaše?

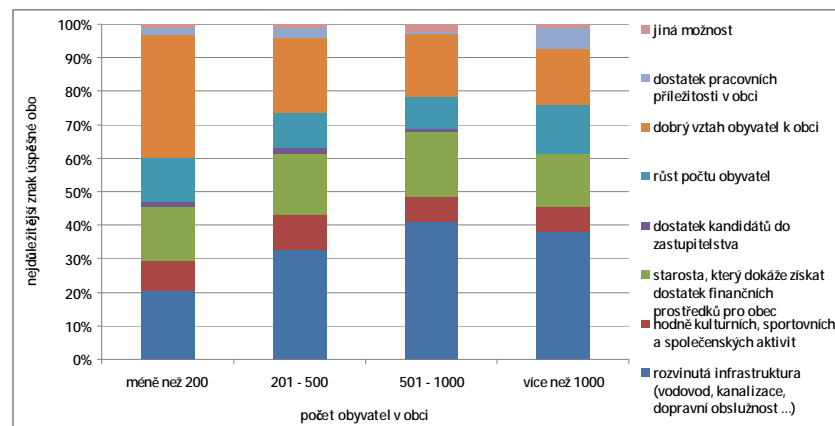
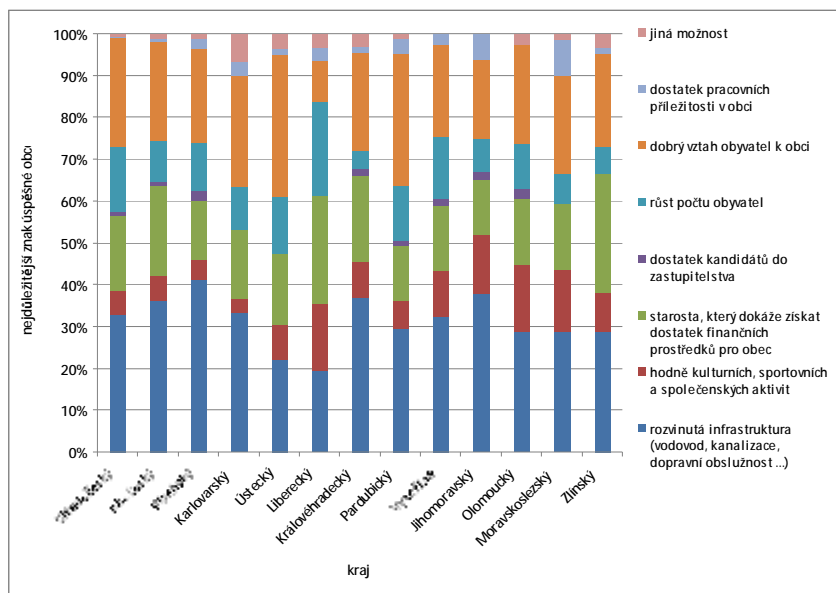
Co je podle Vás nejdůležitější podmínkou úspěšnosti obce, jako je ta Vaše?

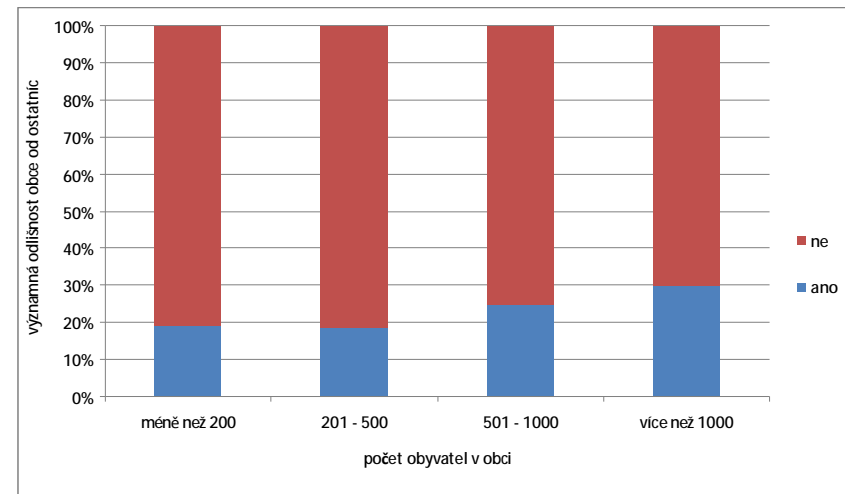
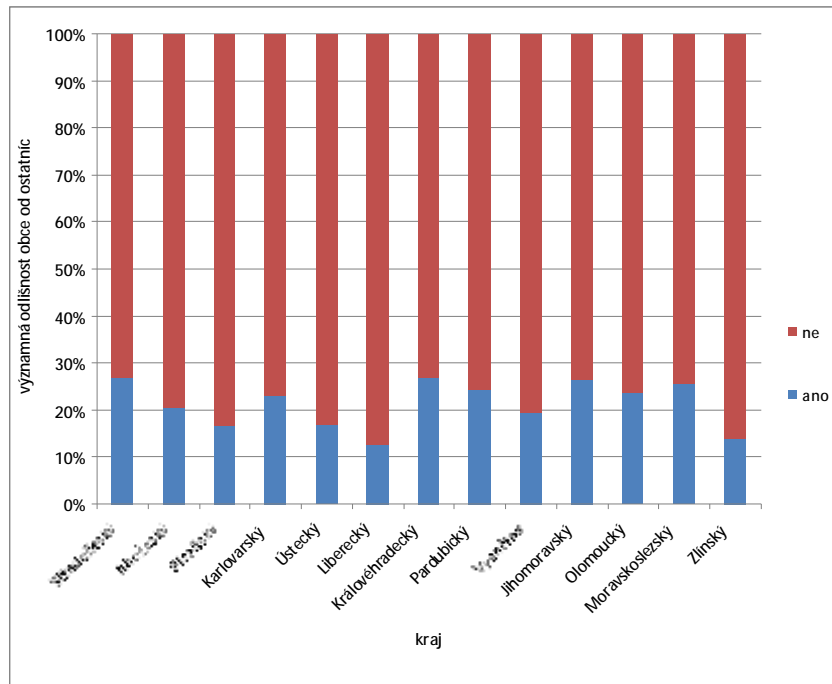
Co je podle Vás nejdůležitějším znakem úspěšné obce jako je ta Vaše?

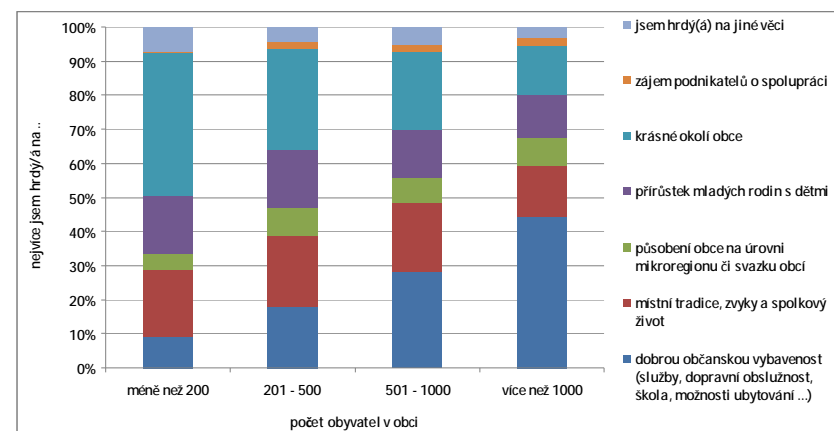
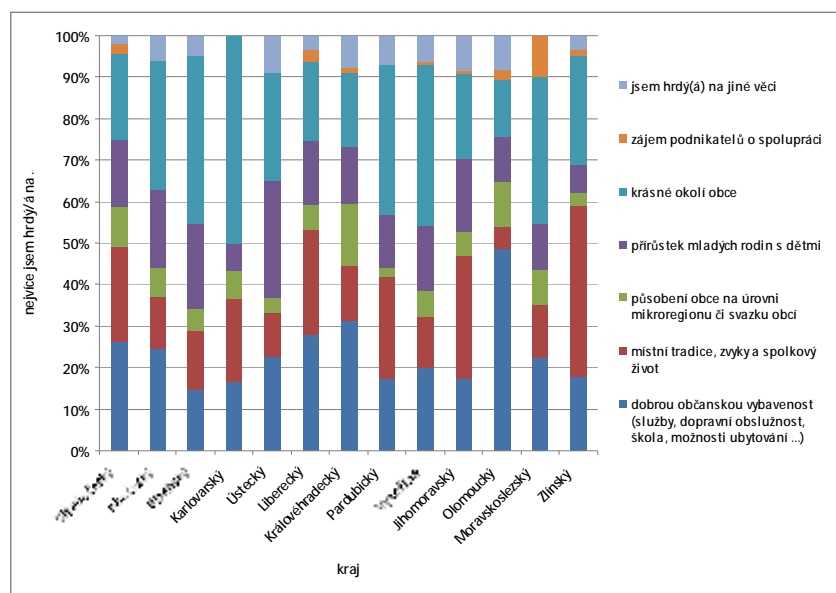
Co je podle Vás nejdůležitějším znakem úspěšné obce jako je ta Vaše?

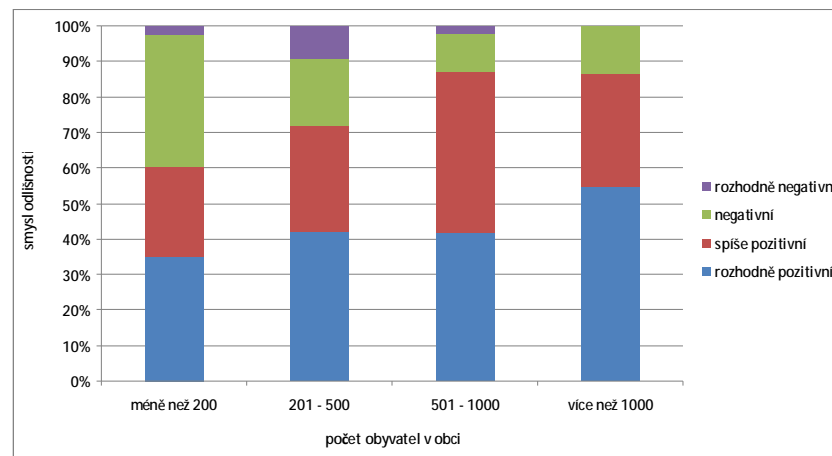
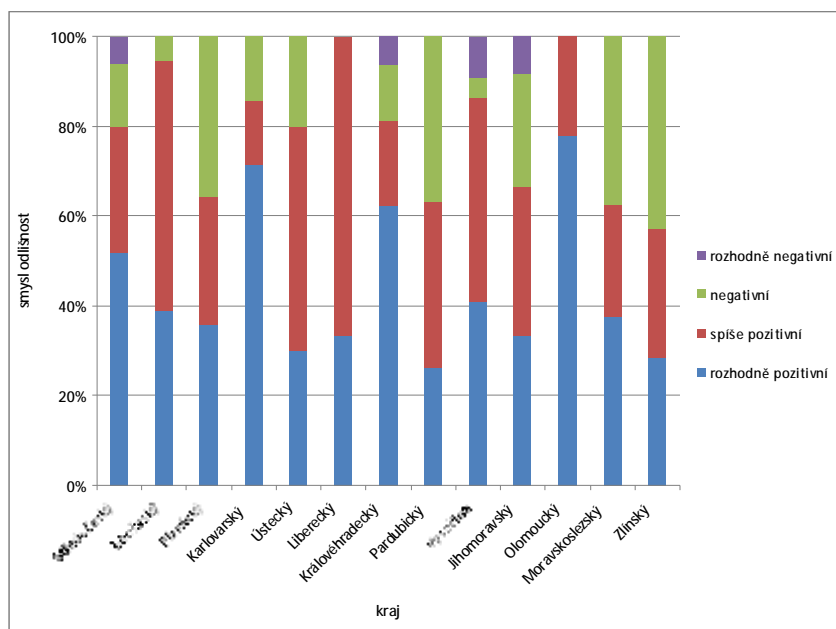
Liší se podle Vašeho názoru situace Vaší obce nějak významně od ostatních obcí v okolí?

Na co jste Vy osobně ve vztahu k obci nejvíce hrdý(á)?

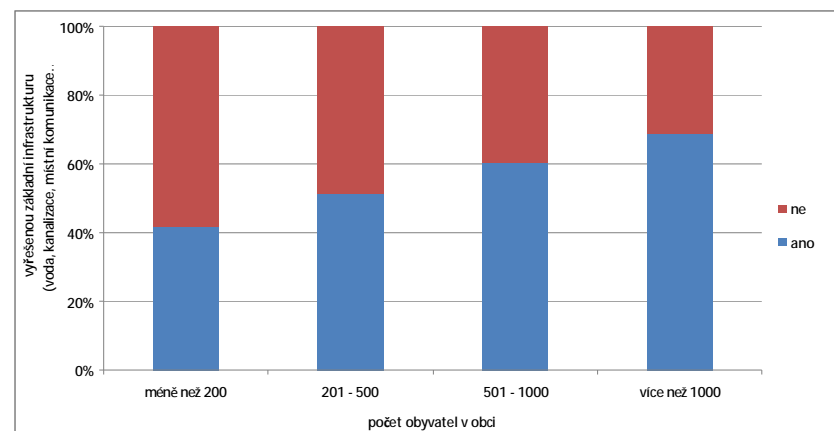
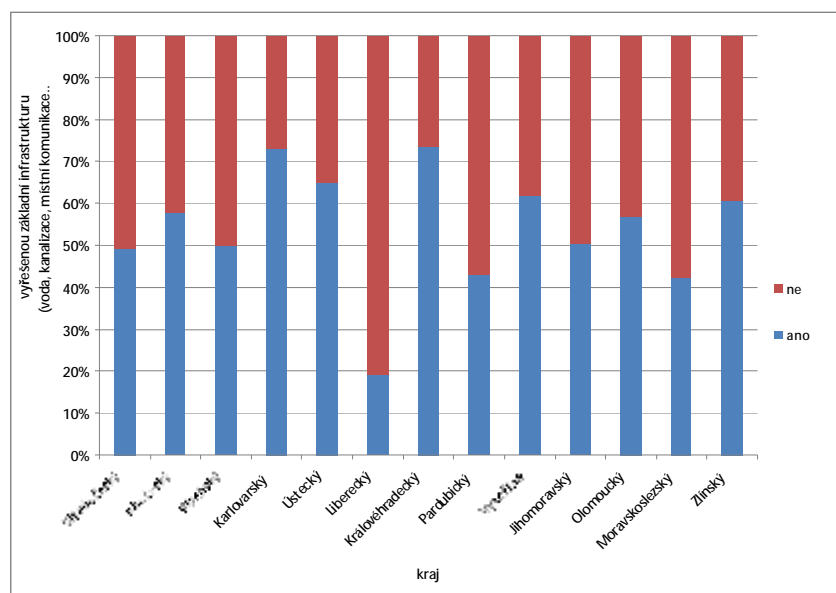

Jestliže ano, je to v pozitivním, anebo v negativním slova smyslu?

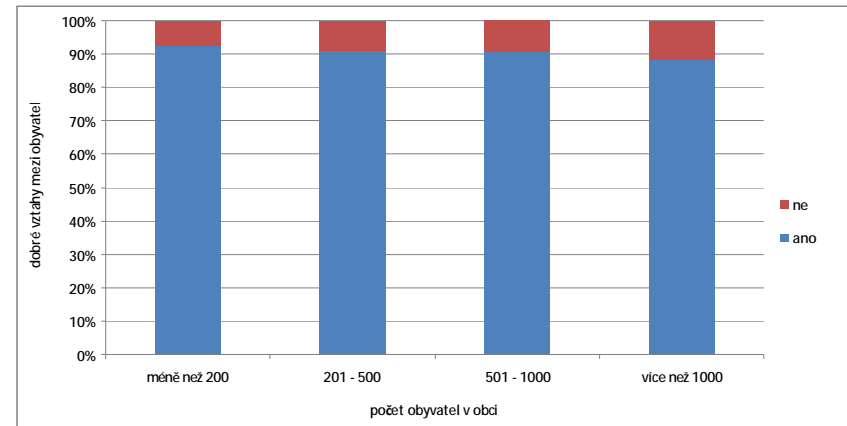
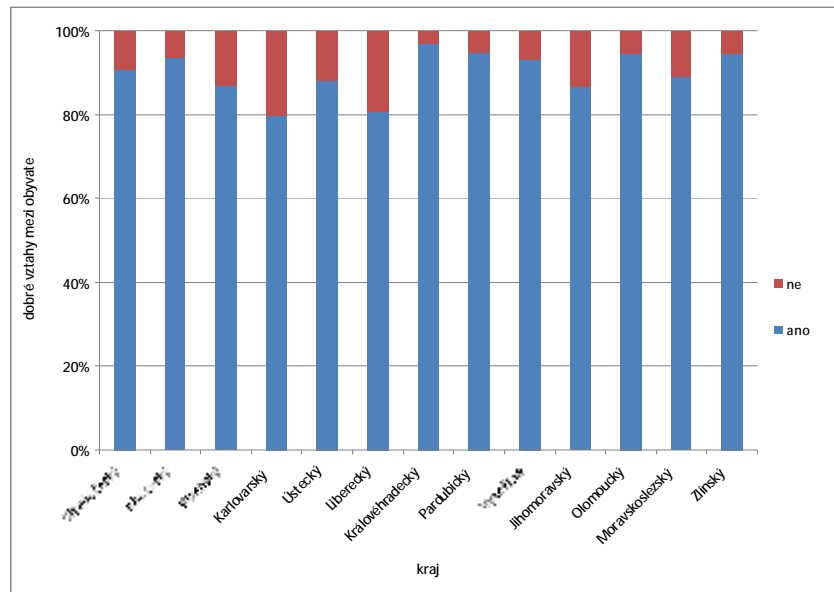

**Když se zamyslíte nad situací
Vaší obce, řekl byste, že Vaše
obec má ...**

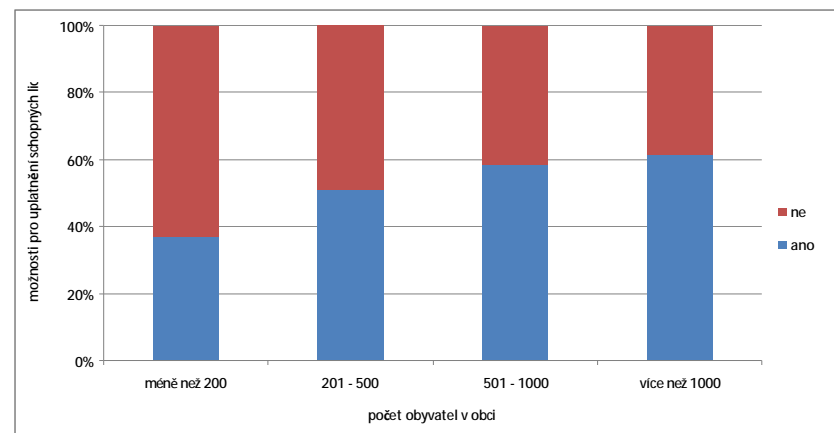
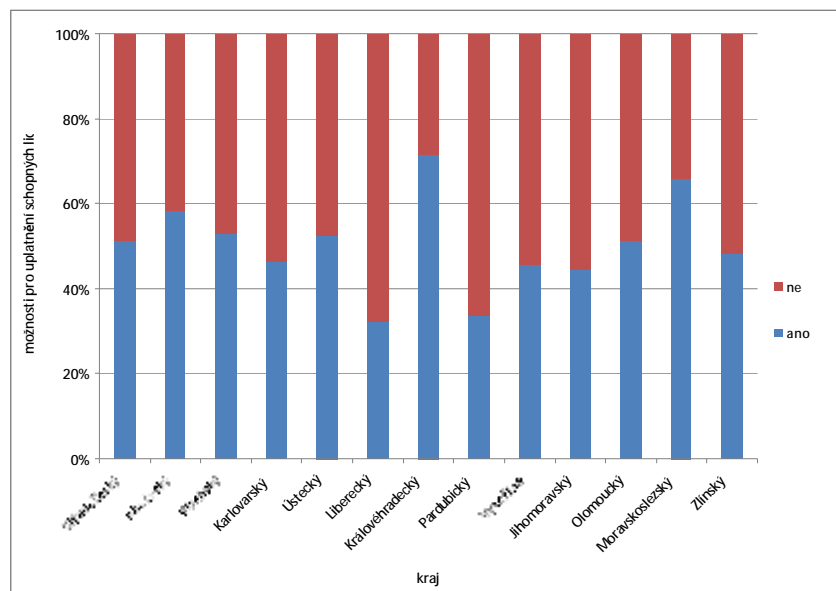
vyřešenou základní infrastrukturu (voda, kanalizace, místní komunikace...)

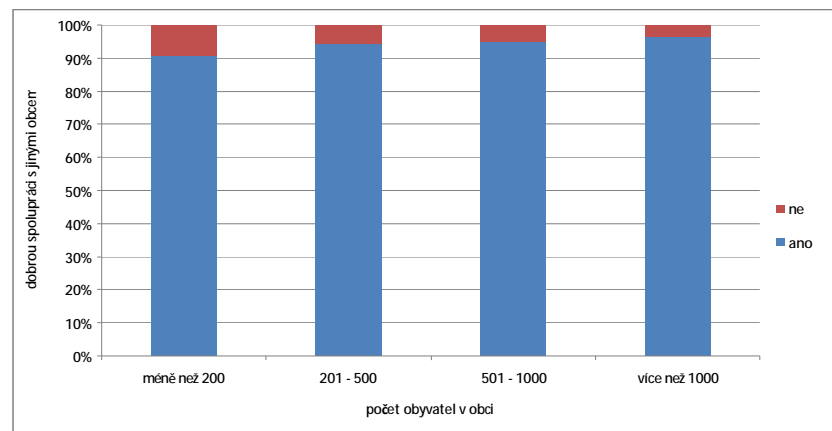
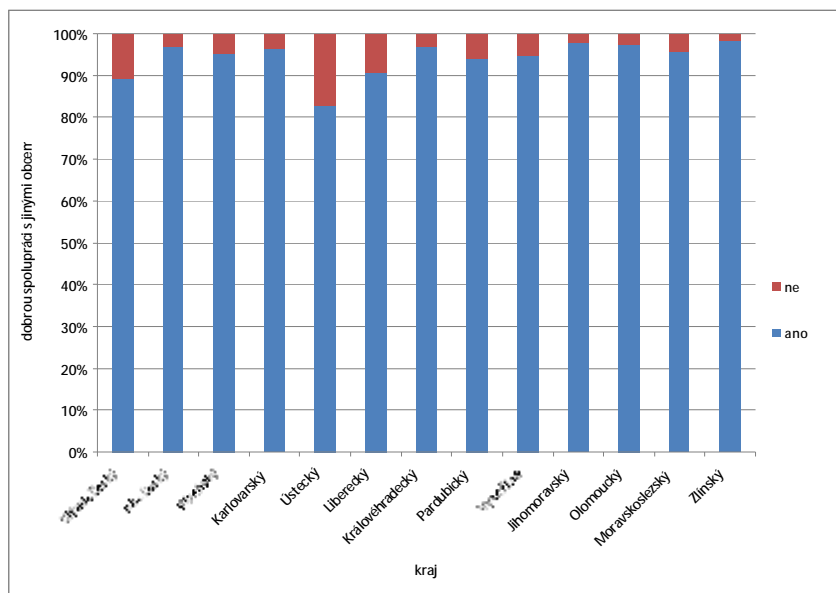
dobré vztahy mezi obyvateli

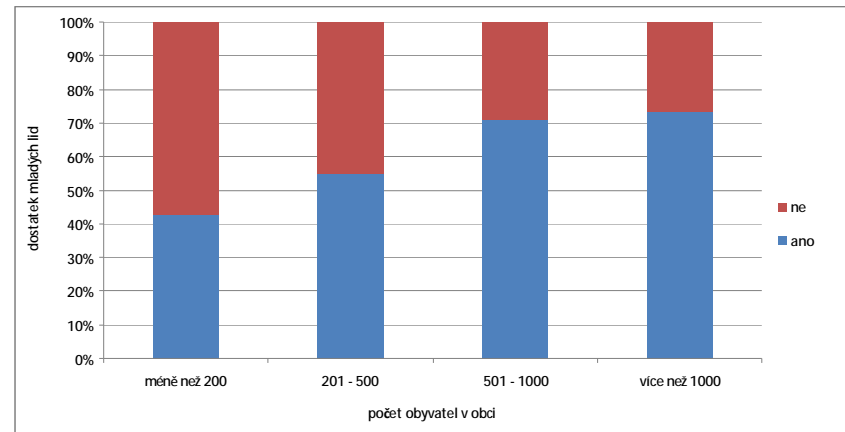
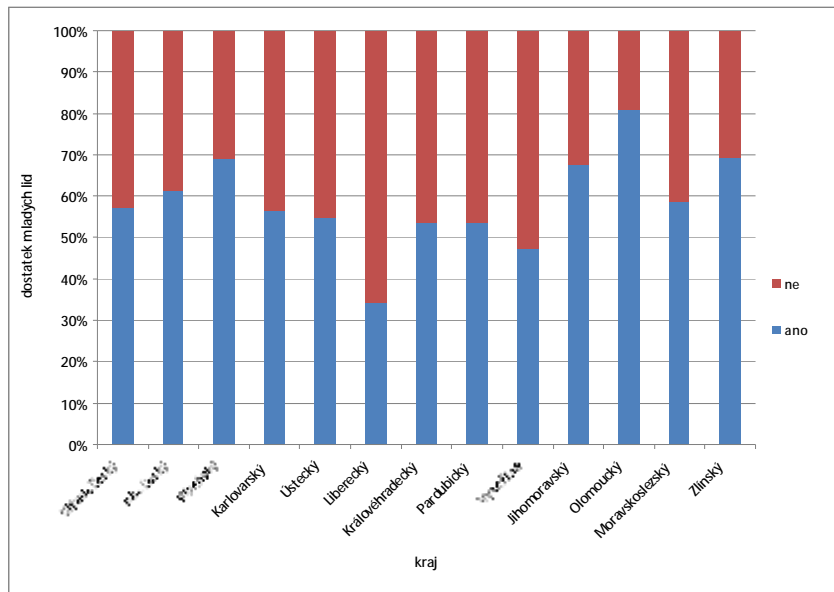
možnosti pro uplatnění schopných lidí

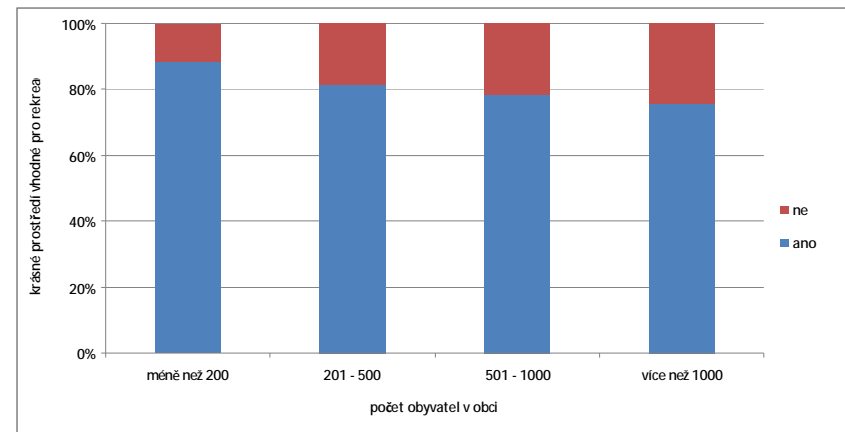
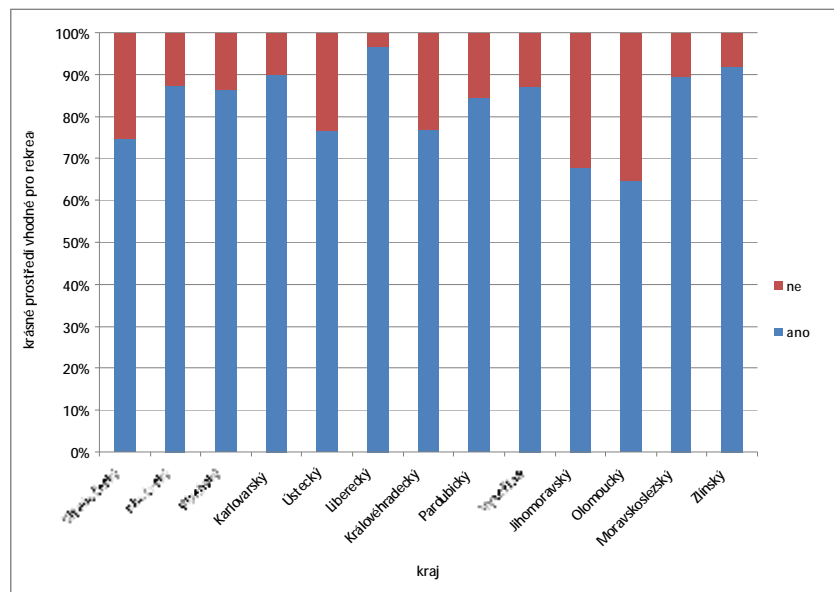
dobrou spolupráci s jinými obcemi

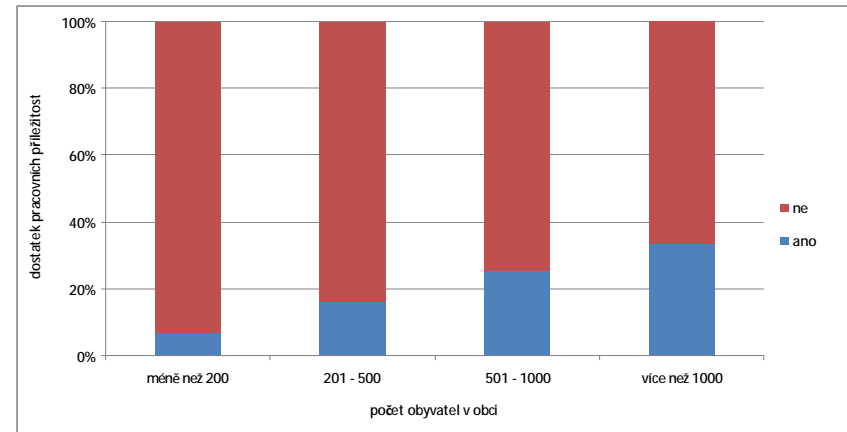
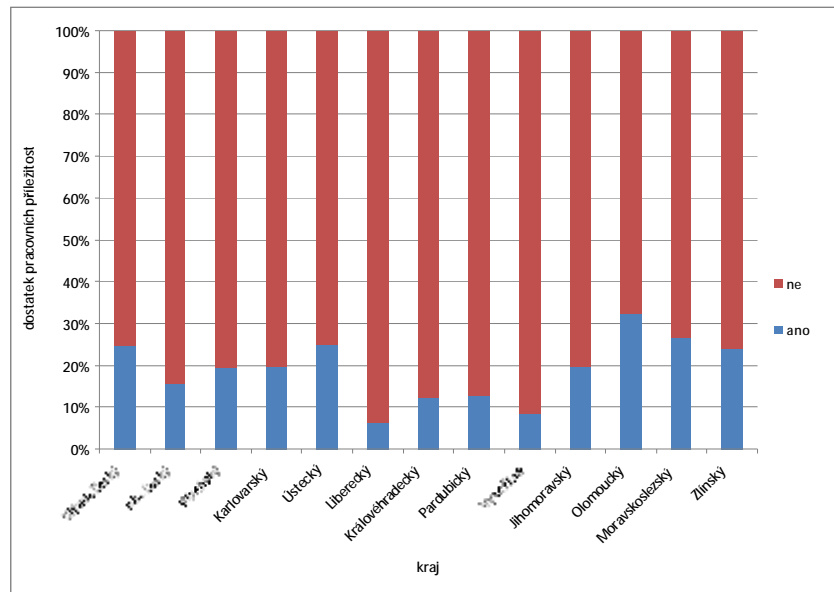
dostatek mladých lidí

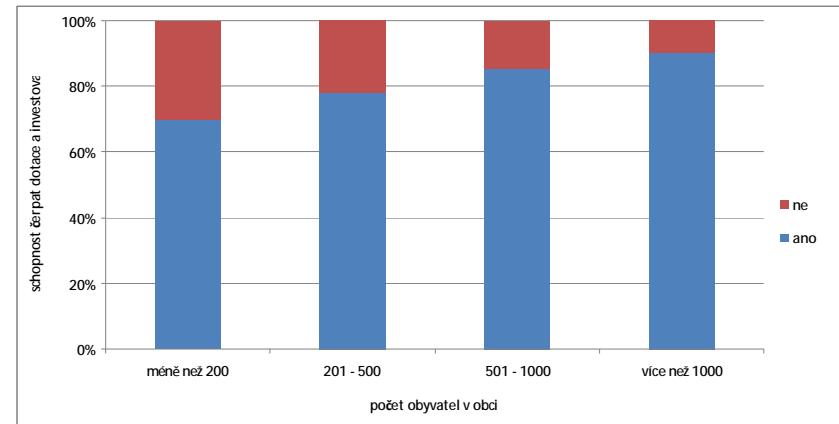
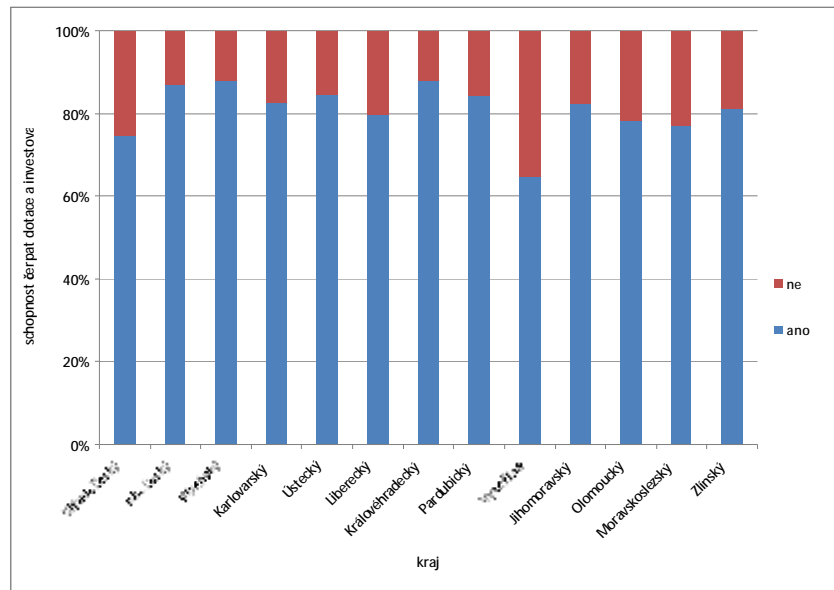
krásné prostředí vhodné pro rekreaci

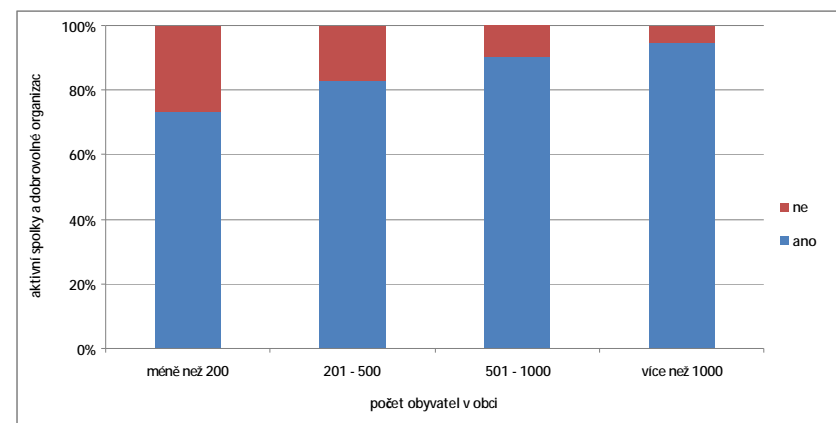
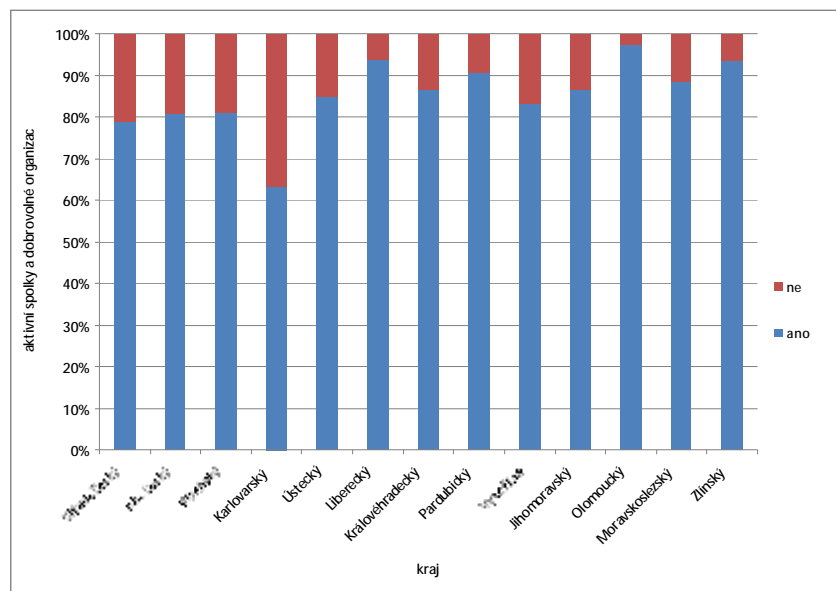
dostatek pracovních příležitostí

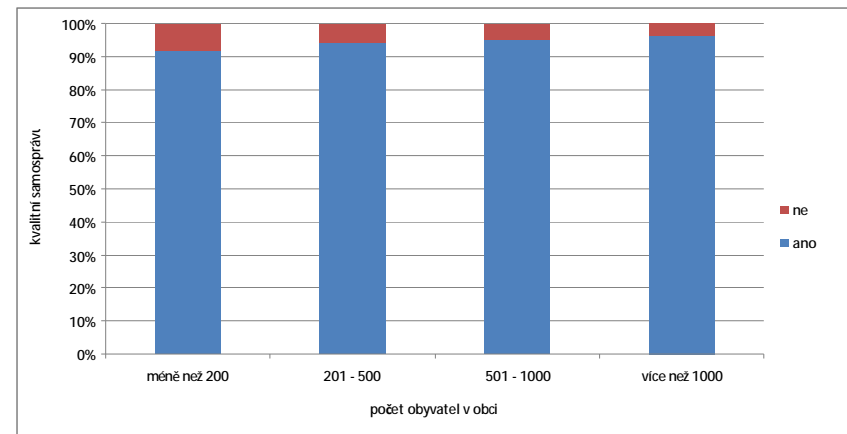
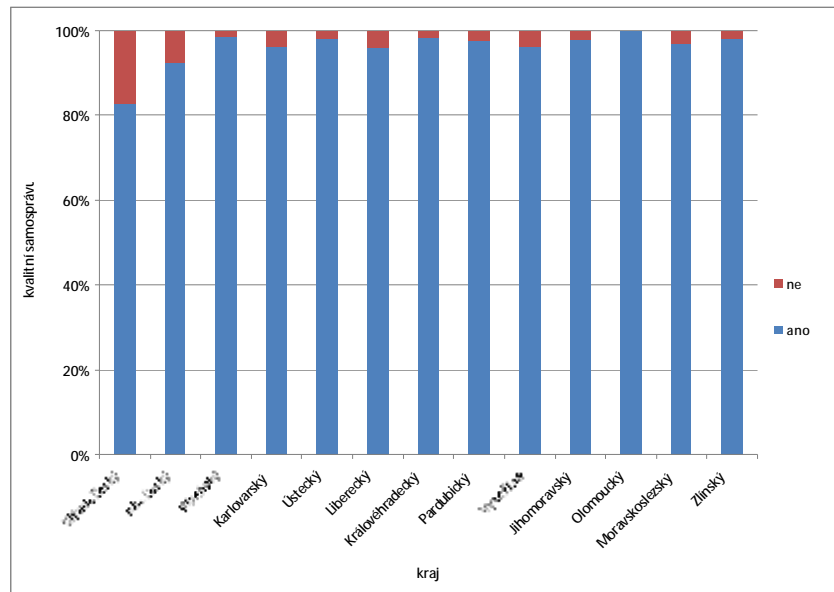
schopnost čerpat dotace a investovat

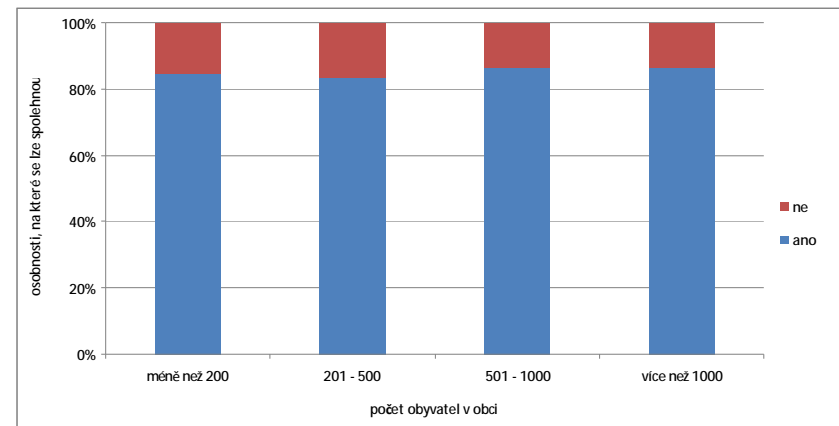
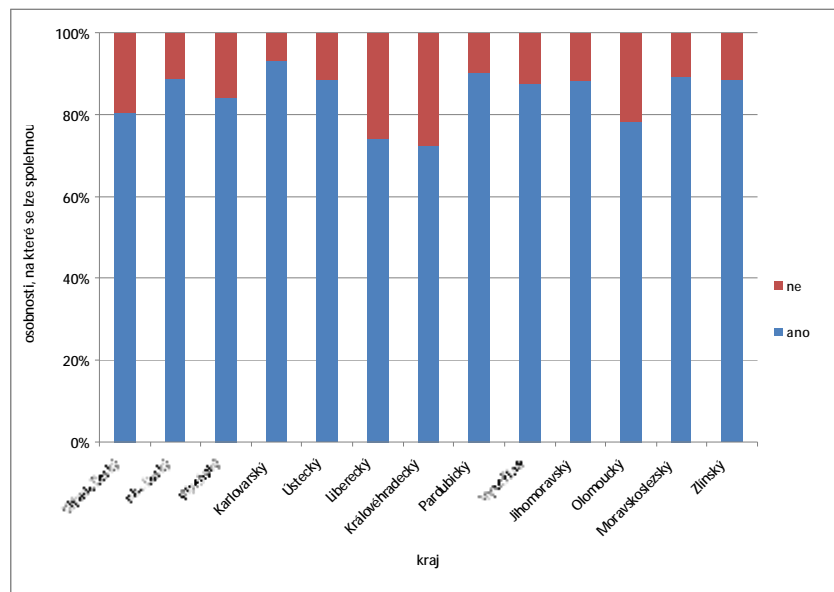
aktivní spolky a dobrovolné organizace

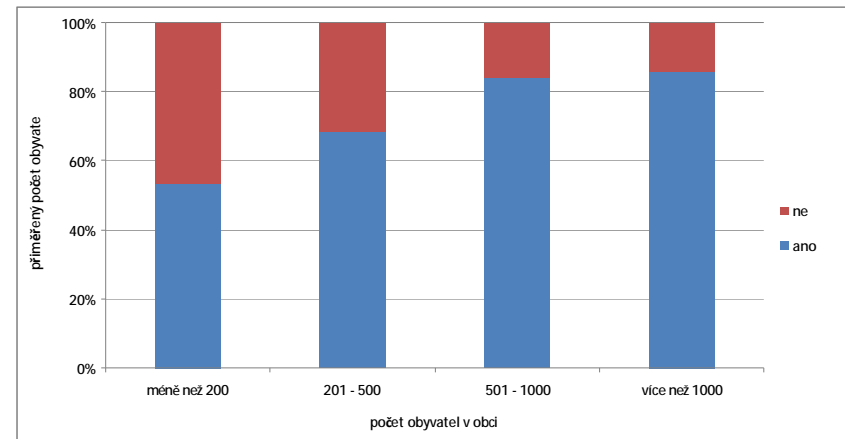
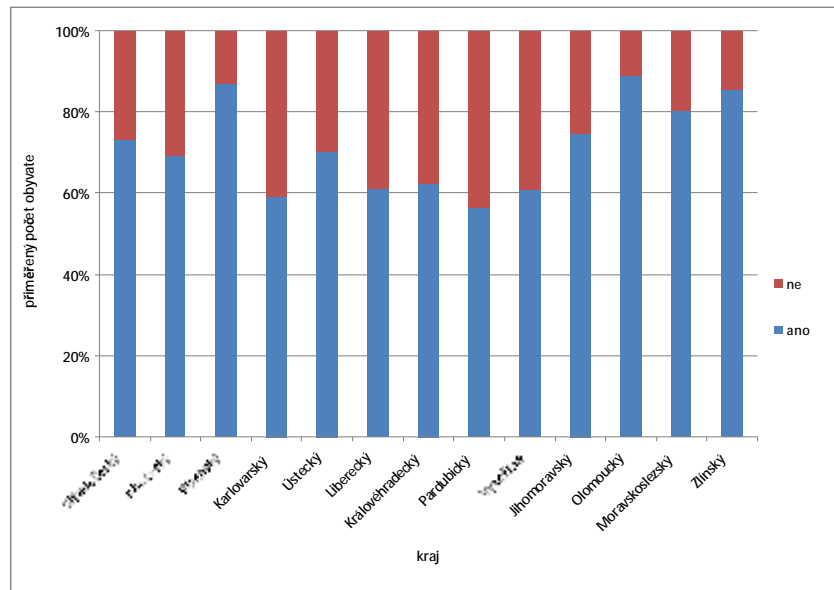
kvalitní samosprávu

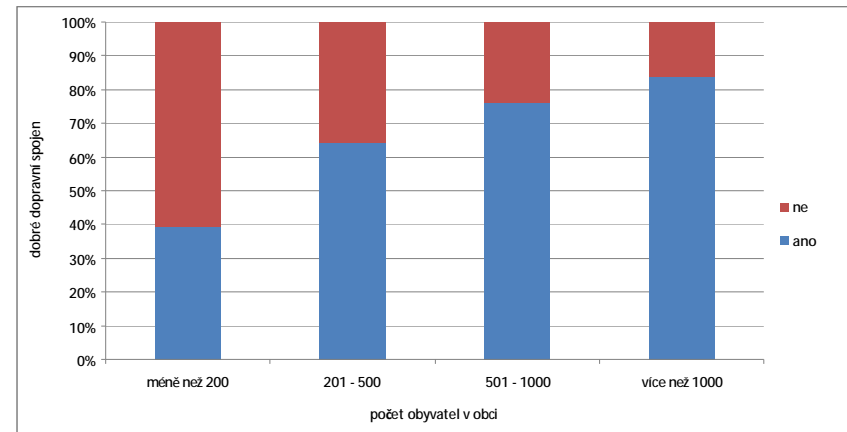
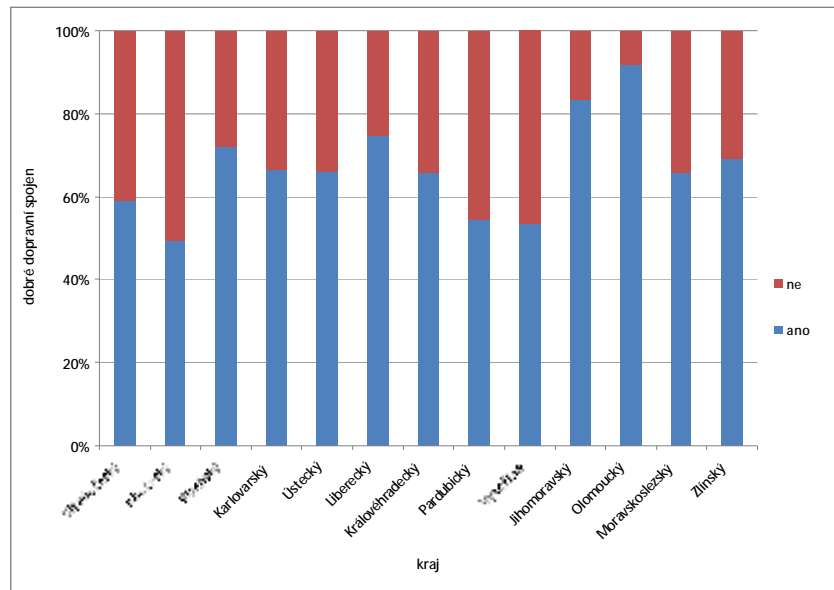
osobnosti, na které se lze spolehnout

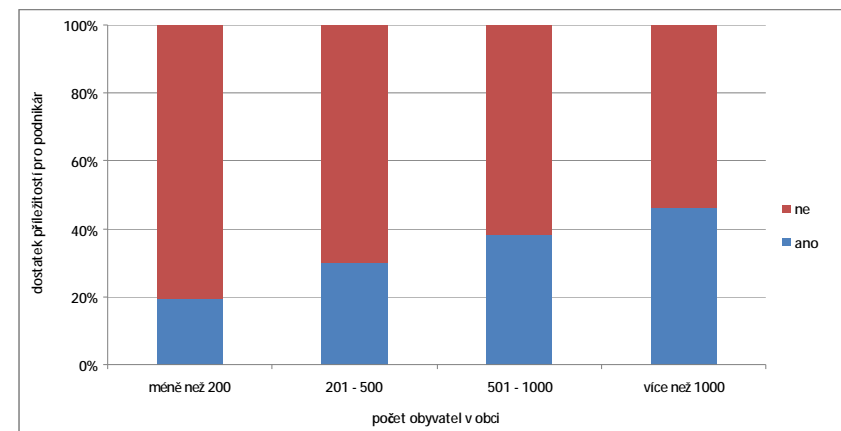
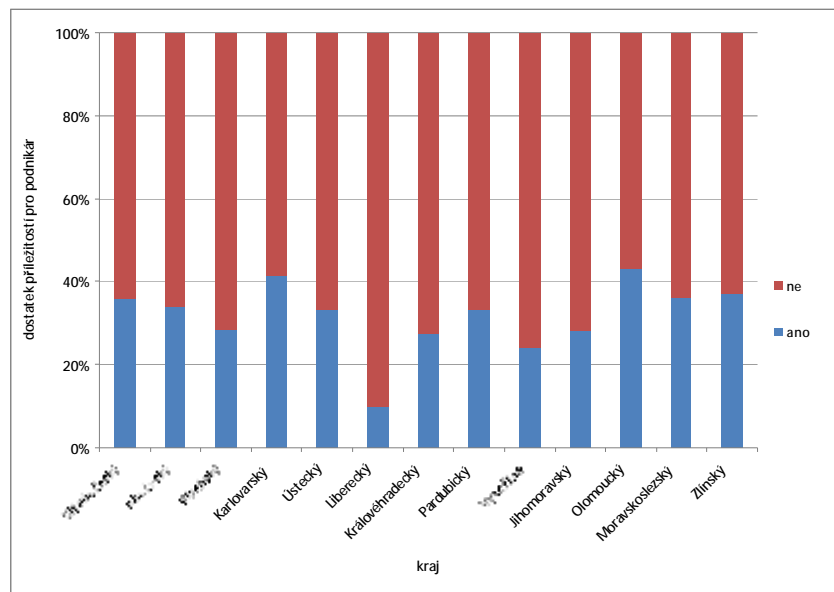
přiměřený počet obyvatel

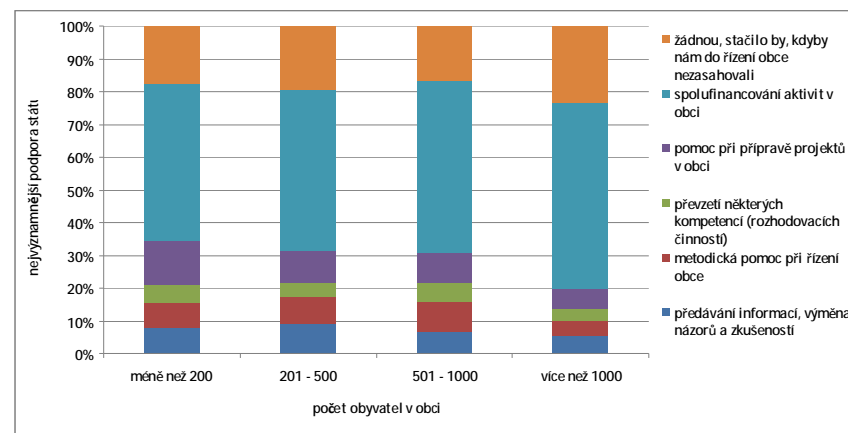
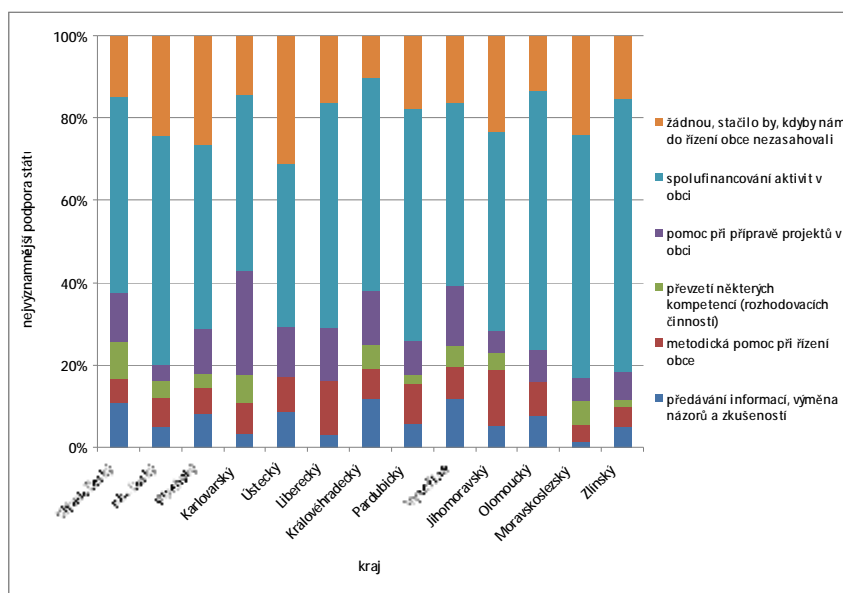
dobré dopravní spojení

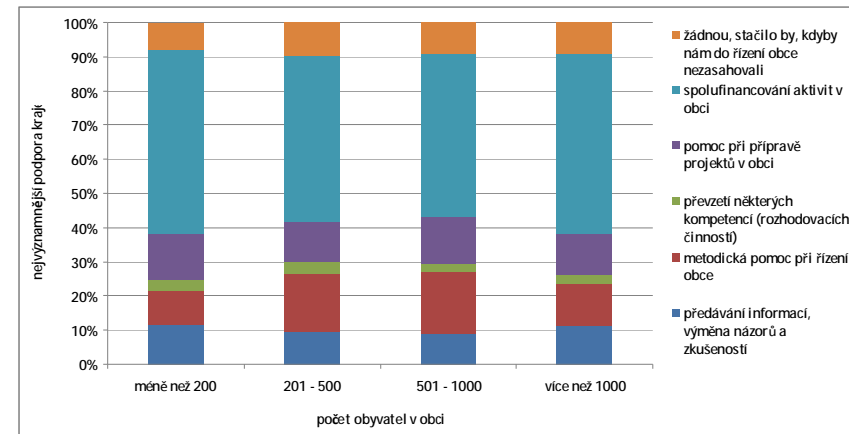
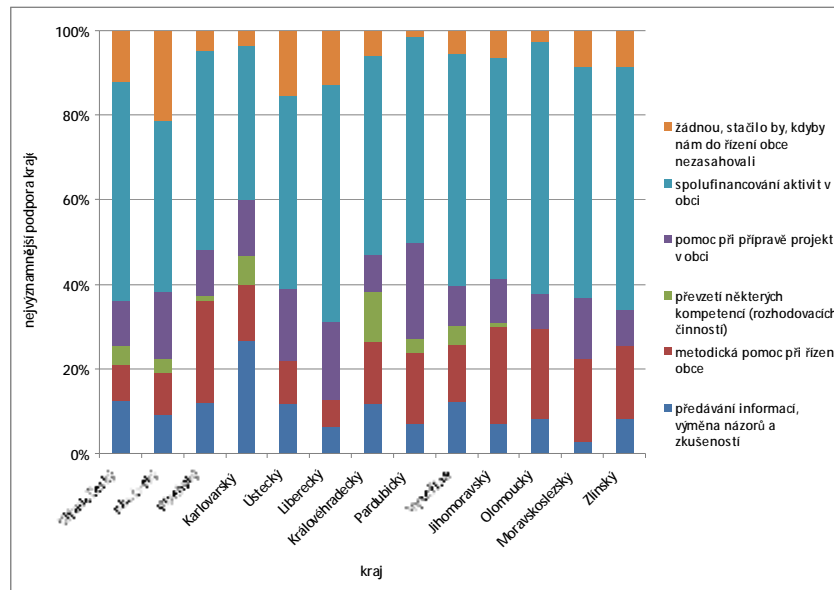
dostatek příležitostí pro podnikání

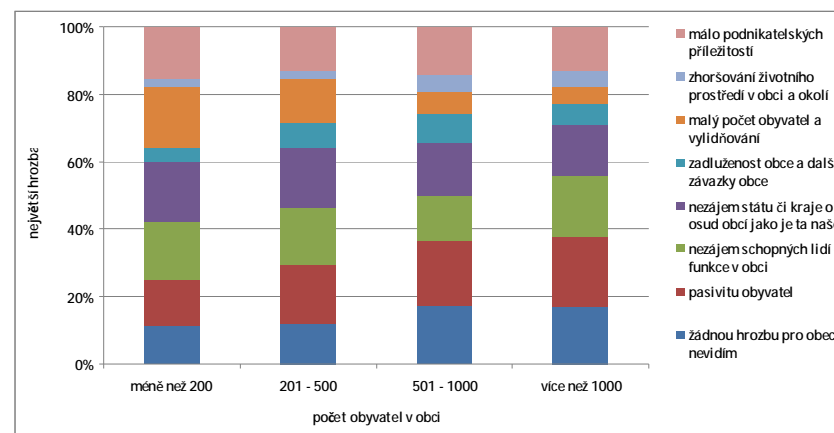
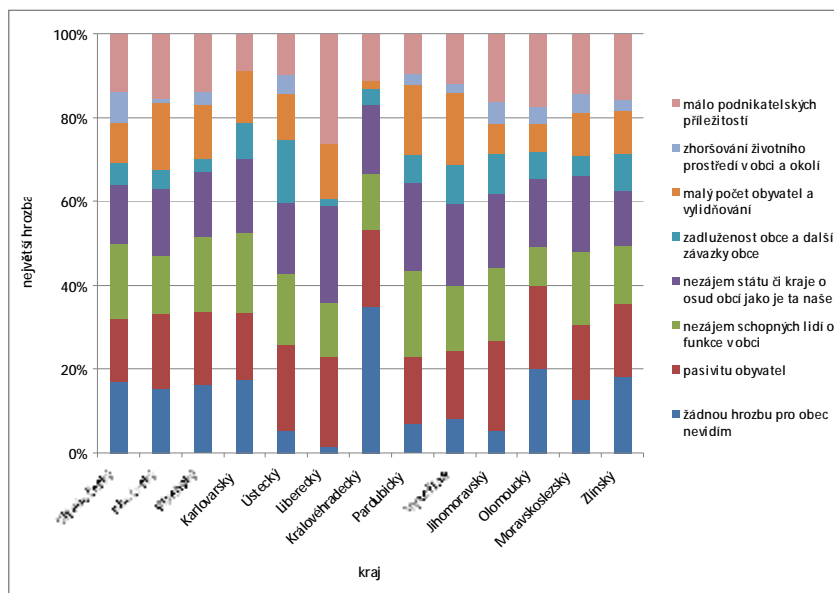
Jakou podporu ze strany státu považujete pro Vaši obec za nejvýznamnější?

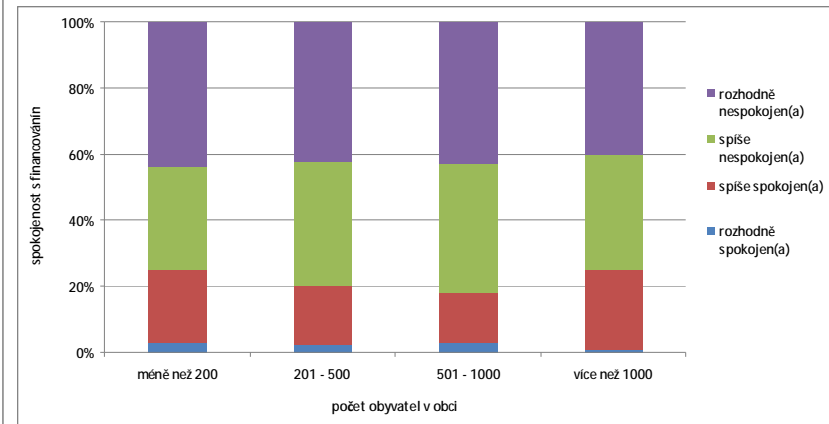
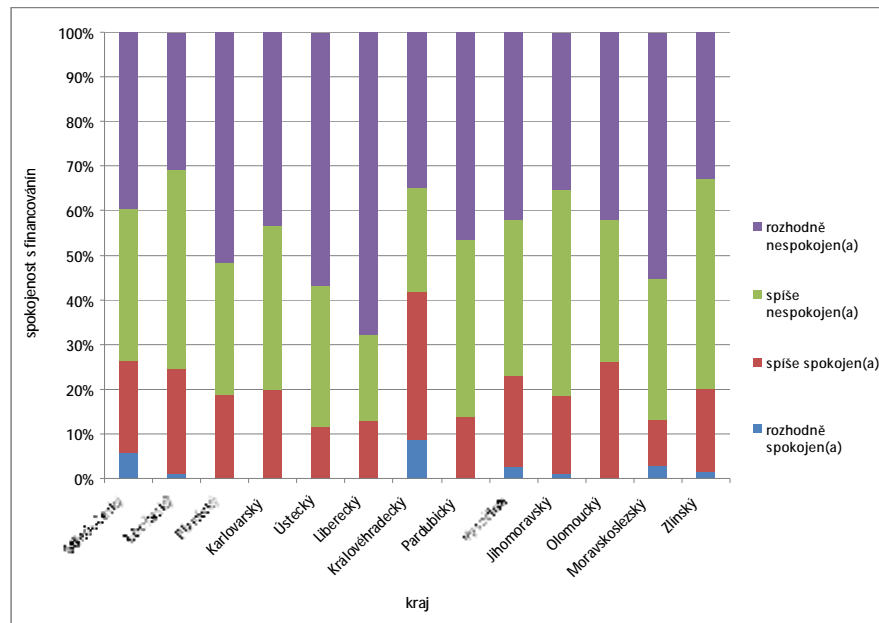
Jakou podporu ze strany kraje považujete pro Vaši obec za nejvýznamnější?

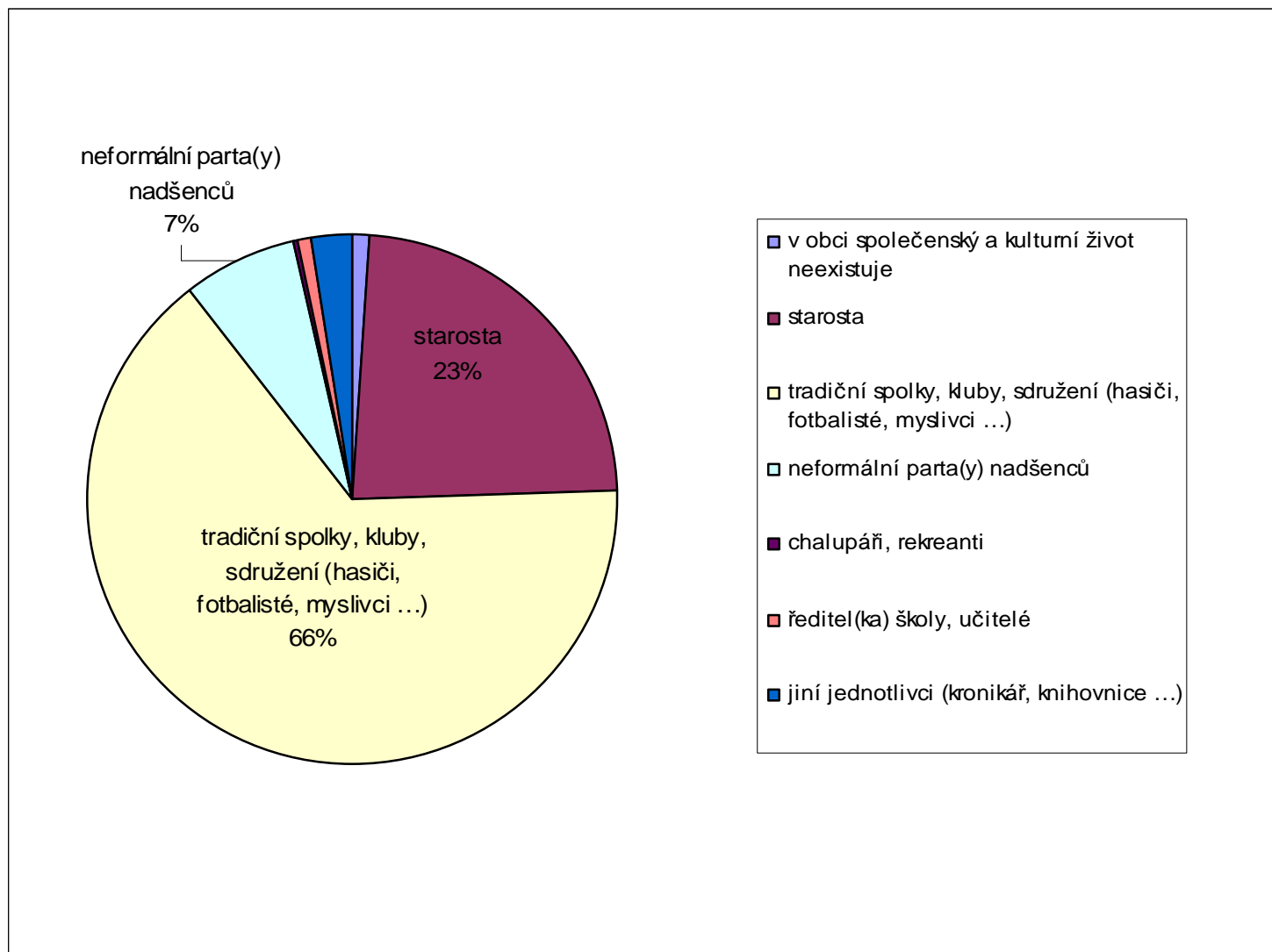
Co považujete v současnosti za největší hrozbu pro vaši obec?

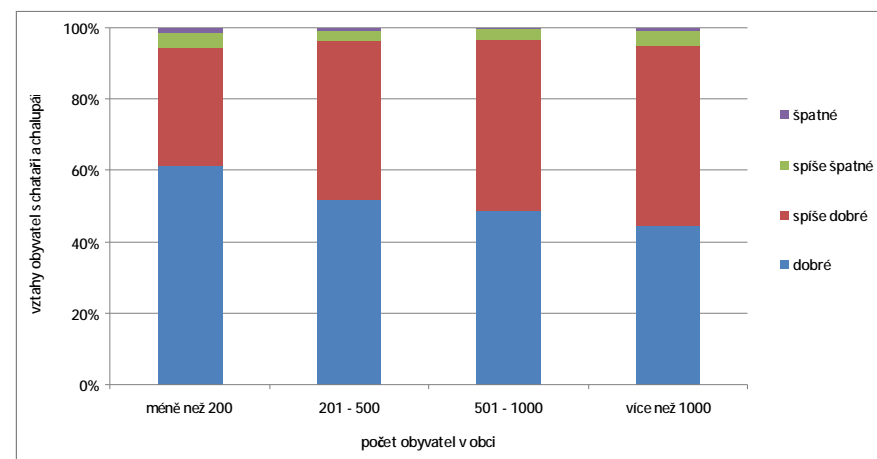
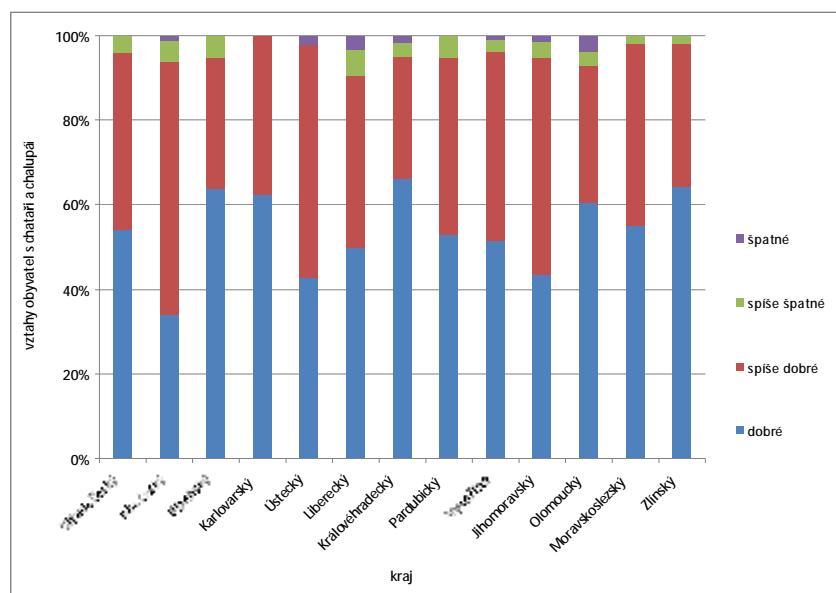
Jak jste spokojen(a) s financováním obce prostřednictvím Rozpočtového určení daní?

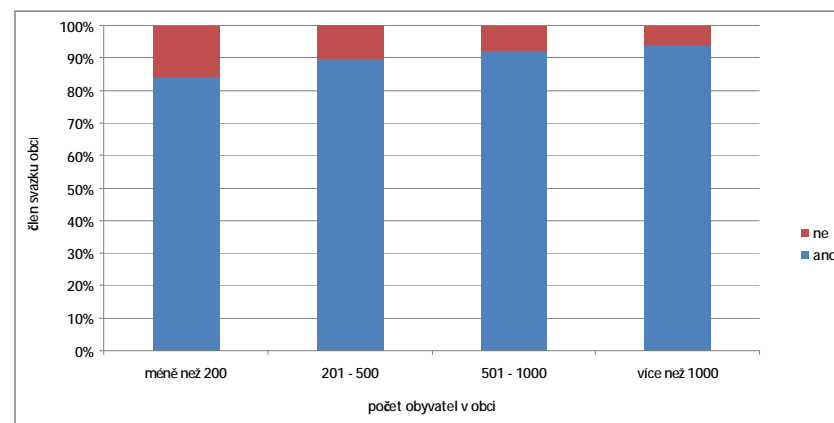
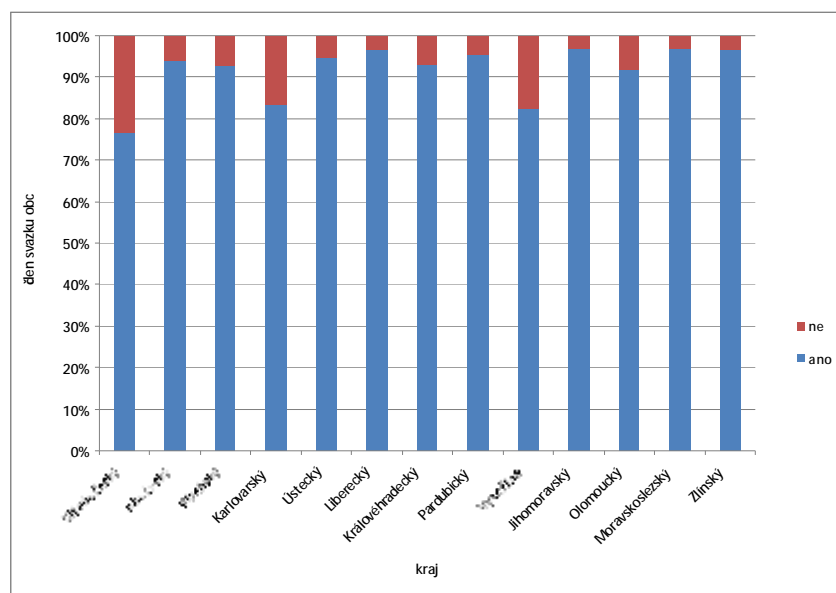
Kdo se nejvíce podílí na organizování společenského a kulturního života ve Vaší obci?

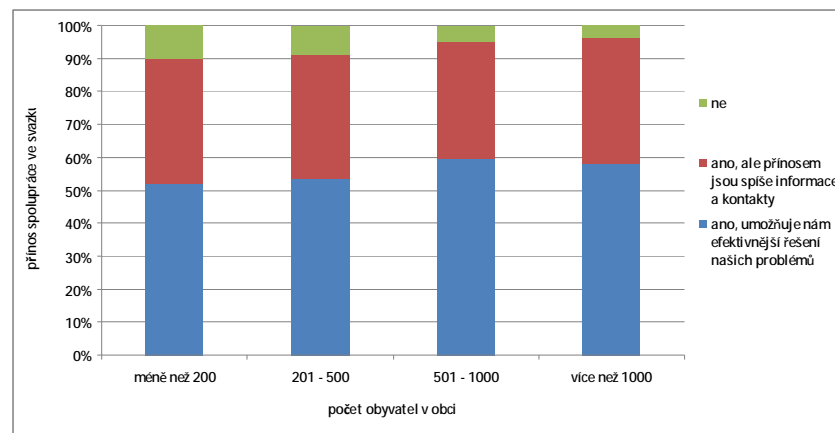
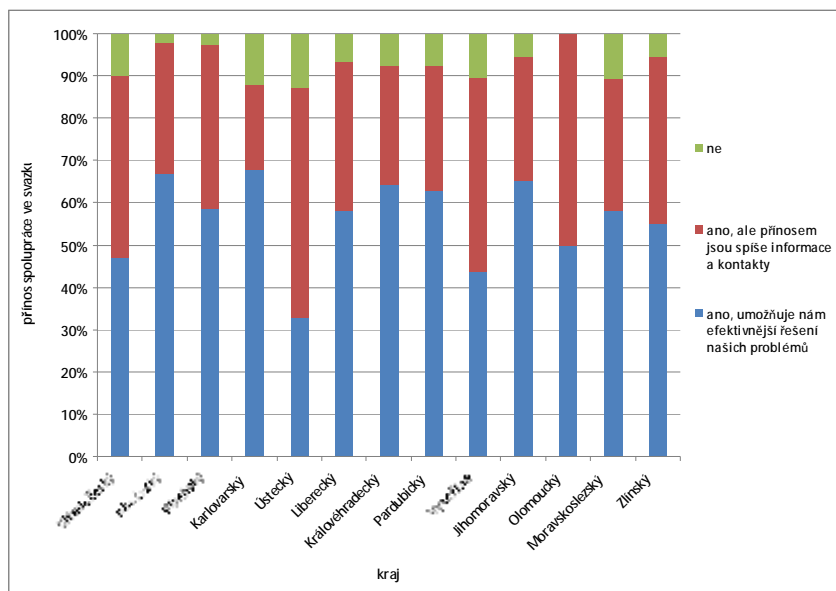
Jaké mají podle Vás obyvatelé vaší obce vztahy s většinou chatařů a chalupářů?

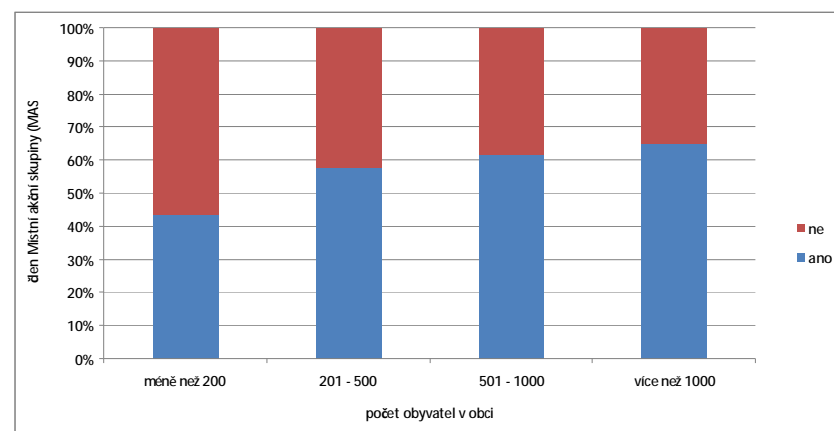
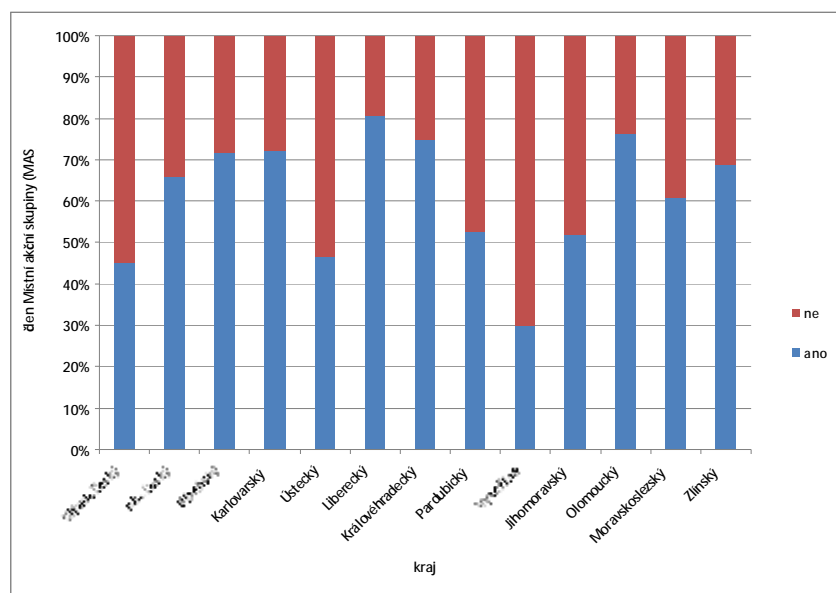
Je Vaše obec členem nějakého svazku obcí?

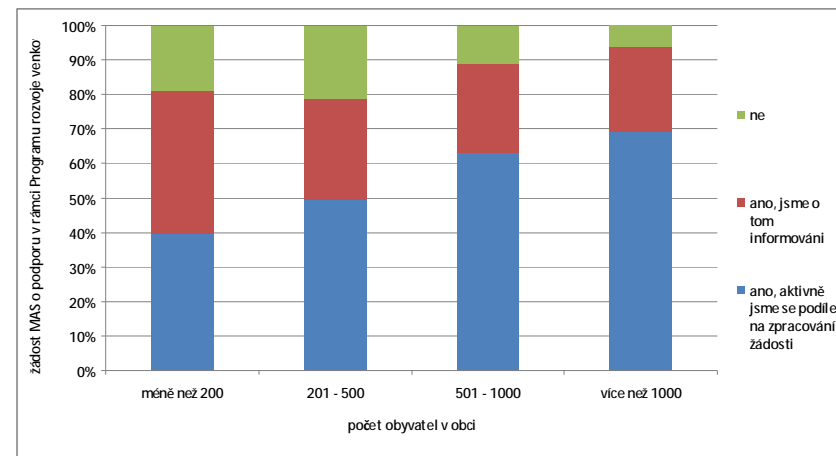
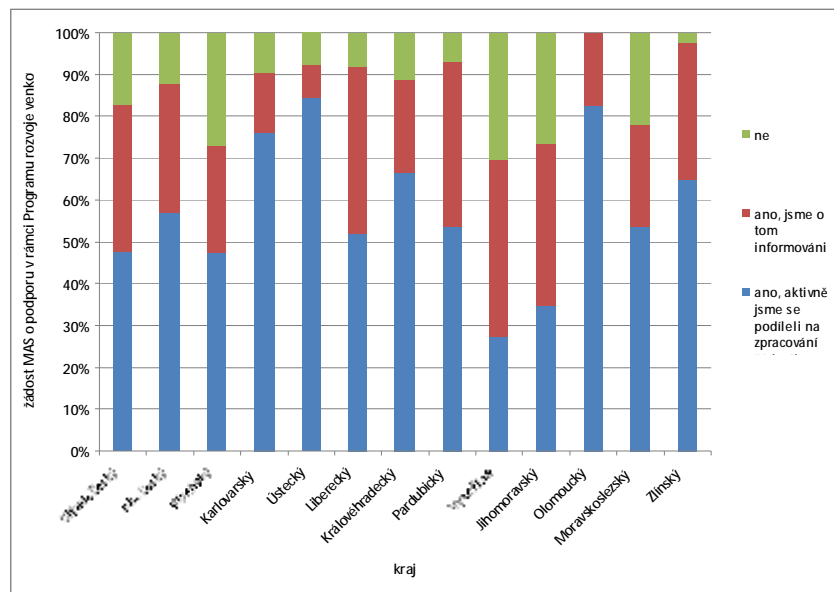
Je spolupráce v tomto svazku pro Vaši obec přínosná?

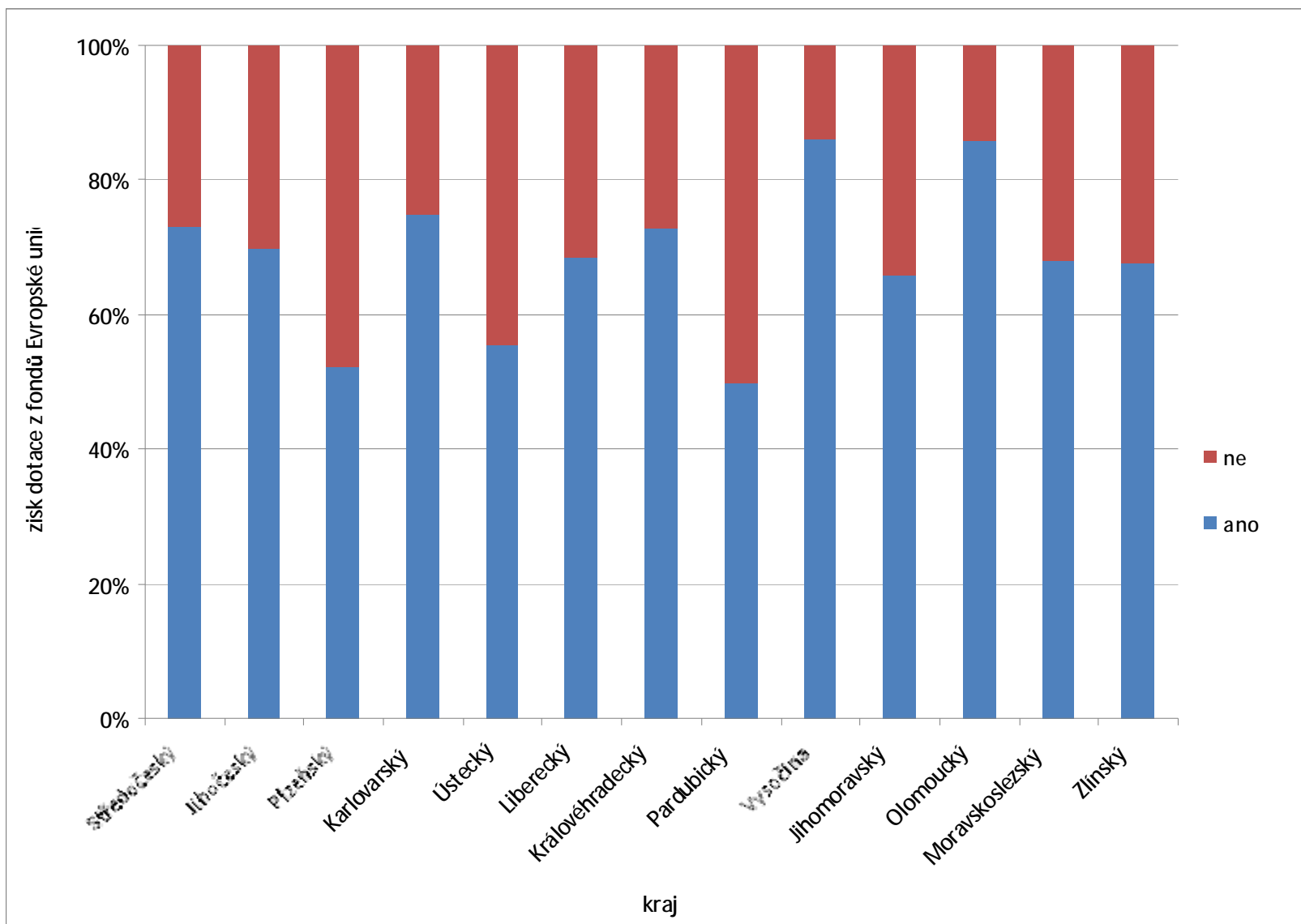
Je Vaše obec členem Místní akční skupiny (MAS)?

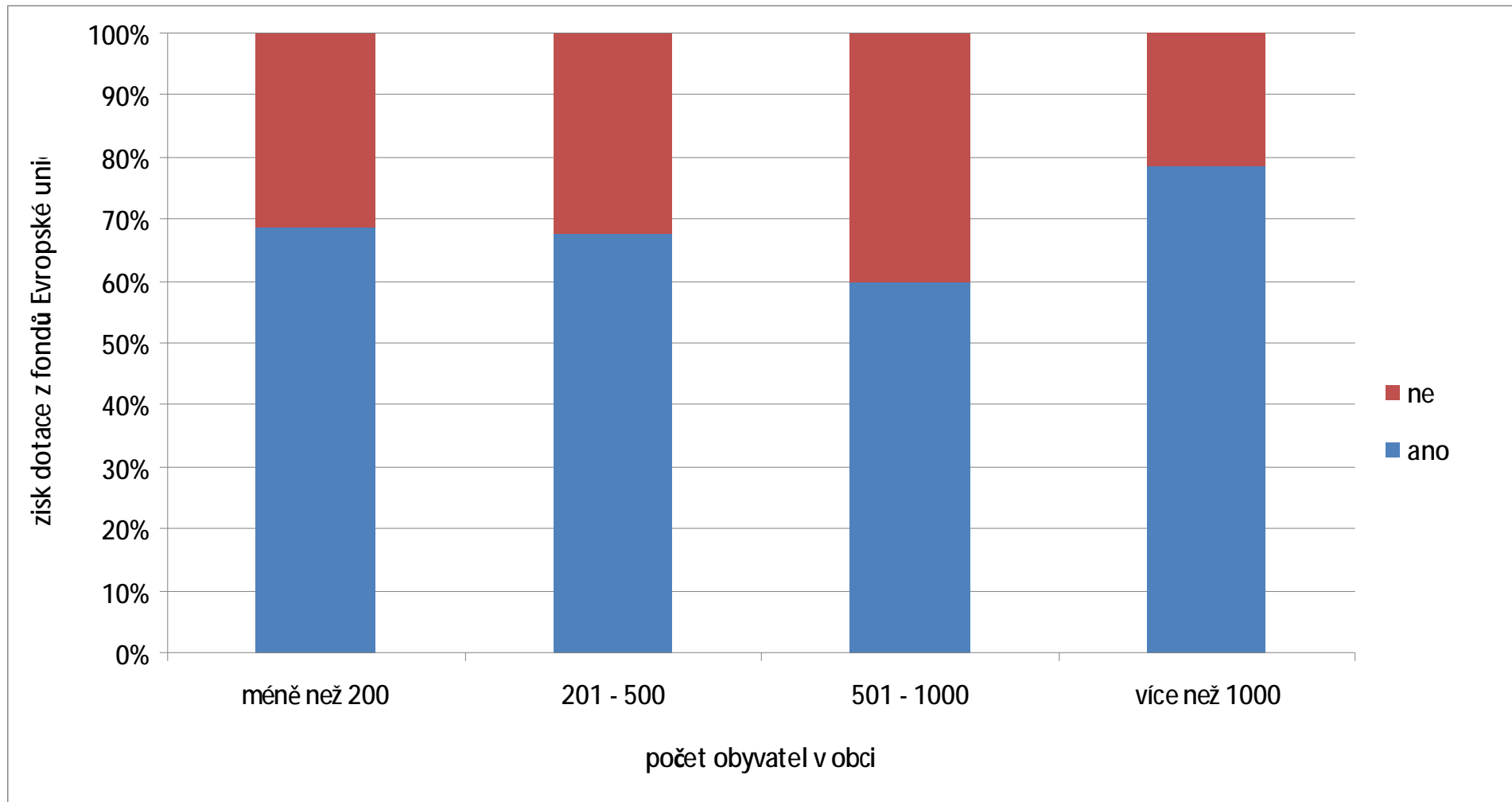
Jestliže ano, požádala Vaše MAS o podporu v rámci Programu rozvoje venkova?

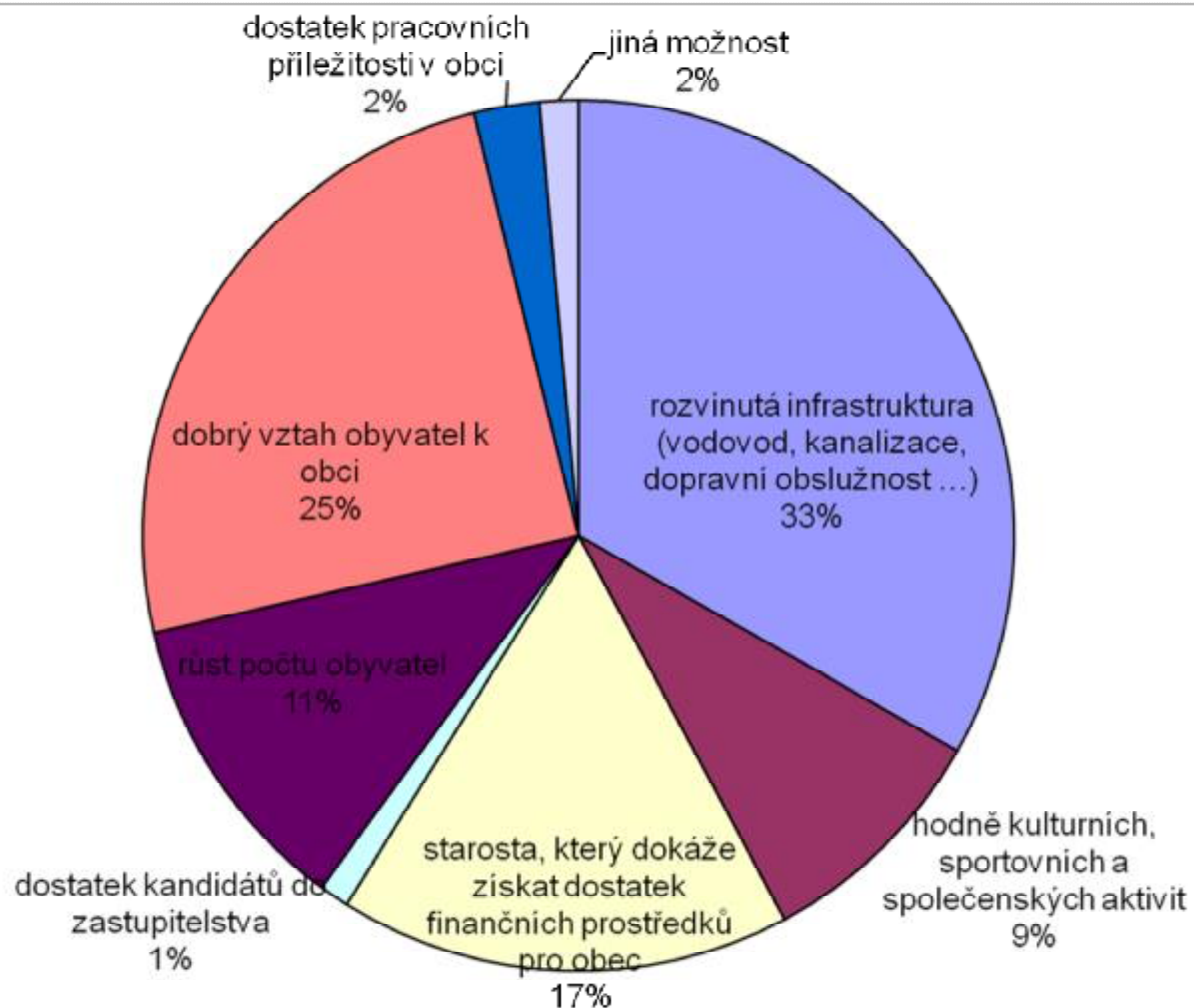
Získala Vaše obec dotaci z fondů Evropské unie?

Získala Vaše obec dotaci z fondů Evropské unie?

Podíly nejvýznamnějších znaků úspěšné venkovské obce podle hodnocení starostů

Závěrečné poznámky (1)

- Nepotvrdil předpoklad o výskytu více venkovů v rámci horizontální diferenciaci podle krajů Česka a naopak se lze na krajské úrovni spíše přiklonit k existenci pouze jednoho venkova nebo se jeví krajská úroveň pro tento typ hodnocení jako nedostatečná.
- Odlišně lze nahlížet na diferenciaci vertikální podle velikostních kategorií obcí. Z výsledků vyplývá pozitivnější vztah k venkovskému prostoru a také hrdost na krásné okolí u starostů nejmenších obcí do 200 obyvatel. Naopak nebylo velkým překvapením, že čím větší velikostní kategorie obcí, tak tím byla pozitivněji hodnocena občanská vybavenost.

Závěrečné poznámky (2)

- Diferenciace vnitřního potenciálu rozvoje venkova: regionální diferenciace potvrzena spíše omezeně (Čechy – Morava/Slezsko – dosídlené pohraničí)
- potvrzena diferenciace z hlediska populační velikosti venkovských obcí (potvrzen omezený vnitřní rozvojový potenciál zejména u kategorií obcí do 500 obyvatel)

Závěrečné poznámky (1)

- Jsme si samozřejmě vědomi některých problémů spojených s vyslovením obecnějších závěrů na základě výsledků dotazníkového šetření starostů, kteří mají často jednostranný pohled na realitu a často se také v tomto směru více chválí a svou roli v rozvoji venkova nadhodnocují. Tímto je nutné nahlížet na dosažené výsledky i přes jejich nesporný význam také kritickým pohledem.
- Na základě výše uvedených důvodů je nutné budoucí výzkum percepce venkova zaměřit na další aktéry jako například na opoziční zastupitele, místní obyvatele a v neposlední řadě i na představitele zájmových spolků a sdružení.

Děkujeme vám za pozornost!

VaV MMR ČR: WD-01-07-1
Regionální diferenciacie venkovských obcí Česka:
disparity a možnosti rozvoje

Diferenciacie rozvojového potenciálu venkova

(Vnitřní potenciál rozvoje: místní aktéři a
jejich percepce venkova)

**Tomáš Havlíček, Pavel Chromý,
Vít Jančák, Miroslav Marada**
UK v Praze, PŘF, KSGRR

Úvod

- období posttotalitní transformace:
v průběhu 90. let prohloubení nejen vertikálních (společenských), ale i horizontálních (regionálních) rozdílů
- nové výzkumné otázky týkající se:
 - (i) identifikace klíčových problémů a mechanismů, které přispívají ke změně regionální diferenciace, ale i
 - (ii) systematického vyhodnocení celé soustavy aktuálních procesů změn a jejich vzájemného a často i protichůdného působení
- tématem geografického výzkumu je tak mj.
identifikace klíčových problémů a mechanismů, které přispívají k růstu rozdílů mezi regiony, jakož i vymezení problémových oblastí
- těžiště sociálněgeografického studia se proto přesunulo od popisu rozmístění jevů k analýzám (rozmístění) problémů, od studia objektů ke studiu subjektů a jejich zájmové orientace, od studia „tvrdých“ charakteristik ke studiu charakteristik „měkkých“ (Hampl, Dostál, Drbohlav 2007)

Cíle

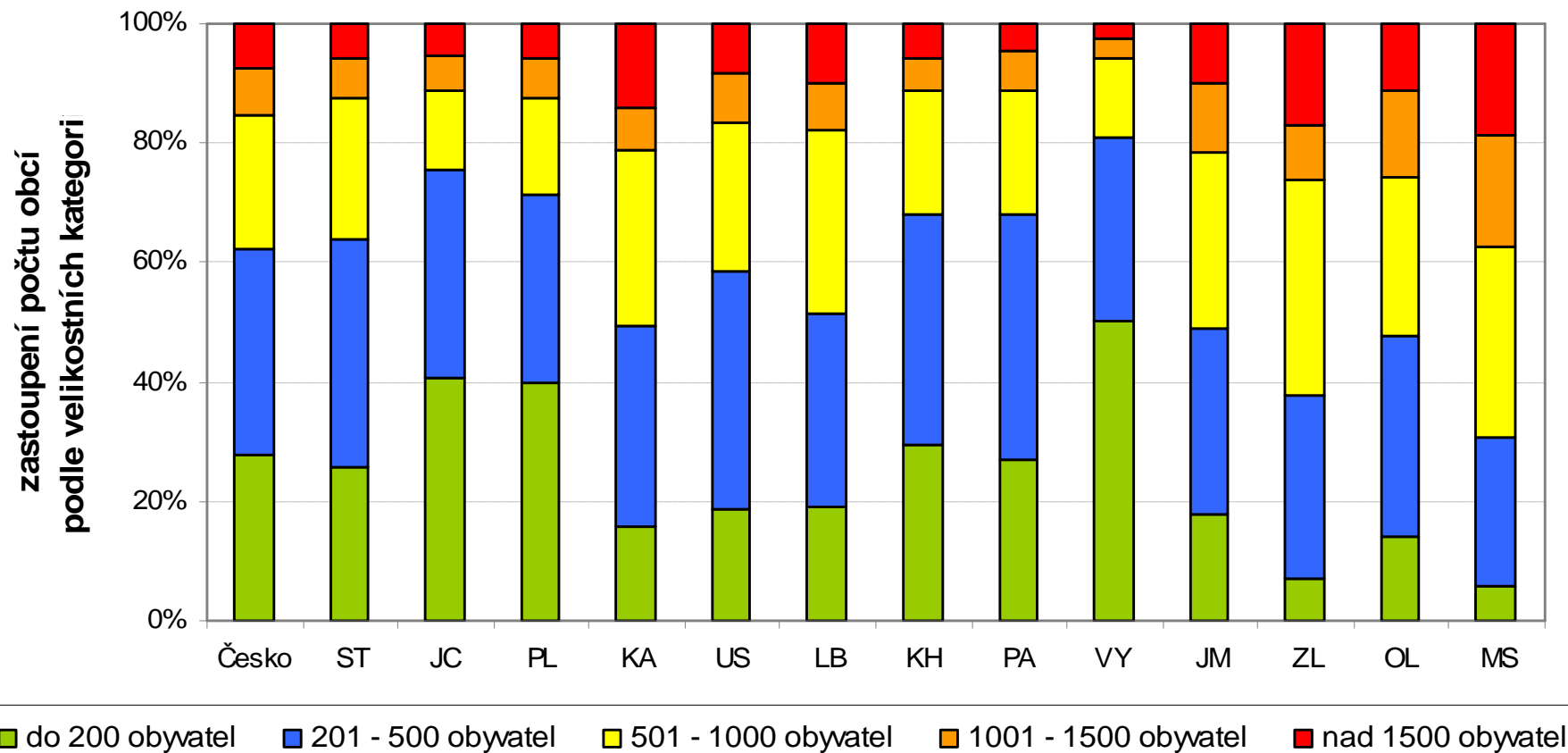
- přispět do diskuze o konceptu „venkova“
- empiricky zhodnotit územní diferenciaci českého venkova, resp. percepce venkova představiteli venkovských obcí na bázi:
 - (i) krajů
 - (ii) velikostní struktury venkovských obcí (počet obyvatel)
- přispět k potvrzení teze o existenci odlišných venkovů na území Česka – venkovů s rozdílným (hlavně endogenním) potenciálem rozvoje, rozdílnými problémy vyžadujícími si odlišné přístupy či nástroje jejich řešení (např. v oblasti decísní sféry – při koncipování regionální a agrární politiky, politiky ochrany přírody a krajiny ad.),

Předpoklady – teze

- Lze předpokládat, že vzhledem k složitému historickému vývoji Česka bude na národní úrovni potvrzena dvojitá diferenciací venkovů:
 - jednak dichotomie Čechy versus Morava a Slezsko, podmíněná zejména vývojovými rozdíly ve formování sídelní struktury (Hampl 2005; Hampl, Gardavský, Kühnl 1987)
 - jednak dichotomie kontinuálně osídlené vnitrozemí versus pohraničí (mnohde nedostatečně) dosídlené po odsunu Němců po druhé světové válce (lišící se přírodními podmínkami, vlastnickými vztahy, společenským životem apod.)
- Teze: rozvoje není možno dosáhnout jen díky státní podpoře nebo programům na podporu venkova („shora“), ale především snahou a činností samotného venkova („zdola“).
- Na významu tak nabývají endogenní faktory (kultura, tradice, občanská společnost, identita, postoje obyvatel venkova) - ty zatlačují do pozadí „tradiční“ strukturální podmínky.

- Klíčovou součástí procesu rozvoje venkova je iniciativa jednotlivců, image území (vnitřní i vnější), vytvoření a existence institucí, vytvoření symbolů, existence venkovské literatury, identita – nezaměnitelnost, jednota, shodnost, harmonie v chování obyvatel území v konkrétním čase.
- Aktéry na poli formování a reprodukce venkova jsou nejen jeho obyvatelé (rezidenti) a hospodáři (ekonomicky aktivní v zemědělství a lesnictví), ale i uživatelé (rezidenti zaměstnaní ve městech, rekreanti, producenti, konzumenti), ovšem také instituce (úředníci, ale i krajináři a ochránci).
- Hledání odpovědi na otázku, zda existuje jeden venkov nebo více venkovů, se tedy zaměřilo zejména na analýzu následujících oblastí:
 - vnímání venkova respondenty – klíčovými aktéry na poli rozvoje venkova (představitelé venkovských obcí)
 - vnímání obce
 - vztah k obci (hrdost) a d) reflexi společenského života obce

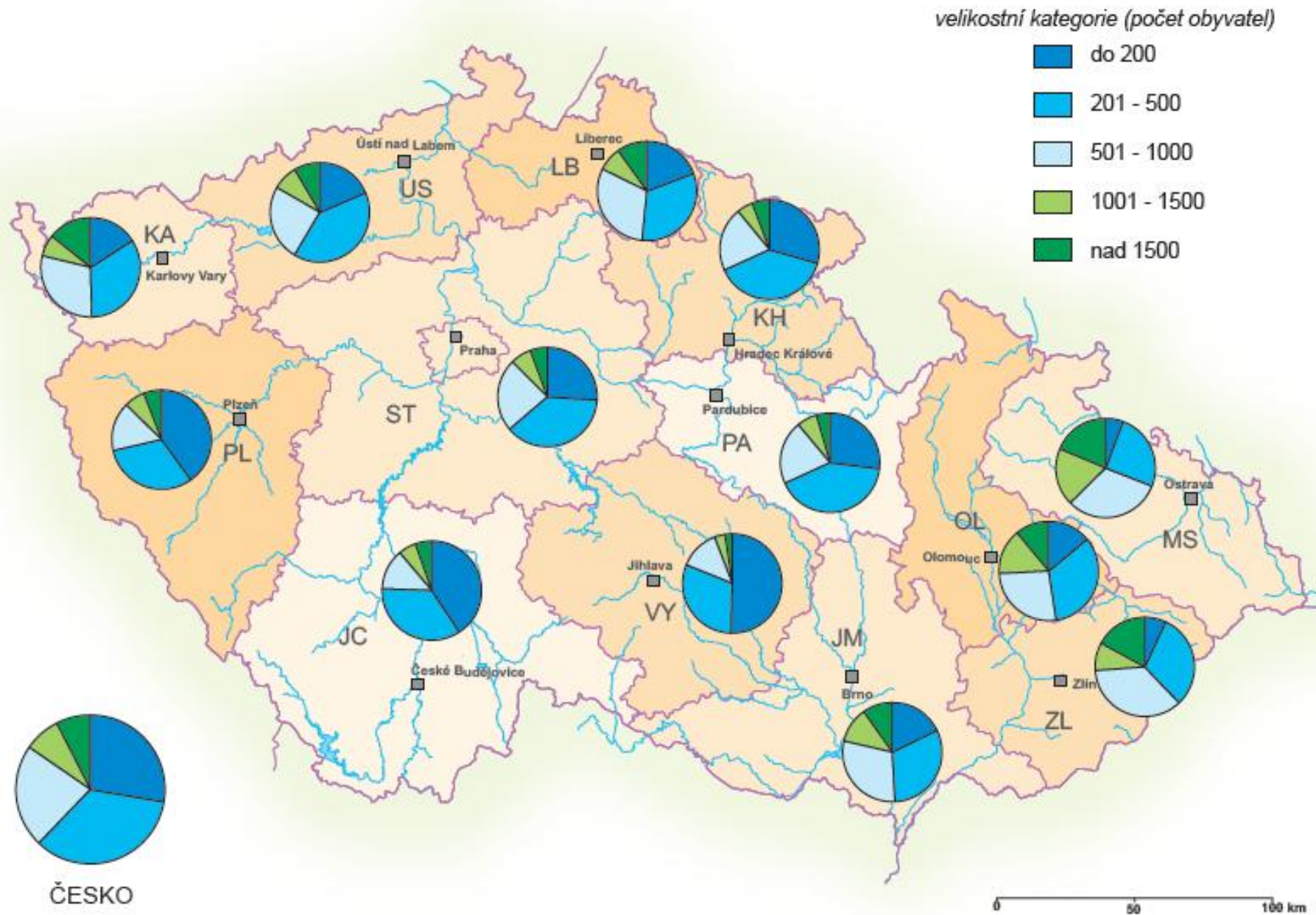
Velikostní struktura venkovských obcí v Česku a v jednotlivých krajích

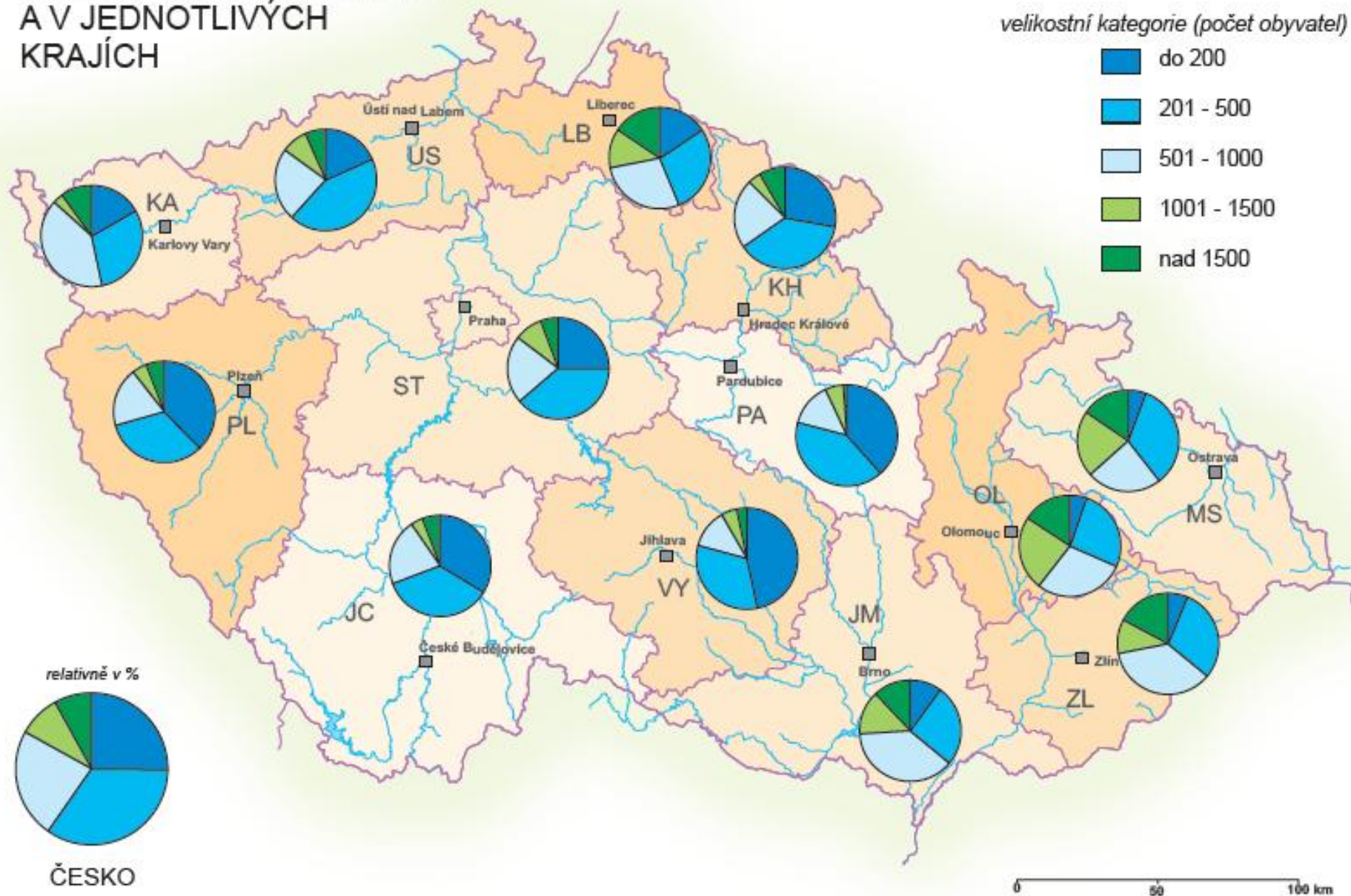
Dotazníkové šetření: Rozvojový potenciál venkovských obcí v ČR

- šetření proběhlo na přelomu roku 2008/2009 v 1 074 venkovských obcích, které byly normativně stanoveny jako obce s počtem do 3 000 obyvatel
- respondenti: starostové venkovských obcí do 3 tisíc obyvatel (místostarostové, výjimečně zastupitelé)
- struktura respondentů odpovídá struktuře venkovských obcí v kraji – reprezentativní za kraj a velikostní kategorie venkovských obcí
- šetření zrealizovala společnost GfK Praha prostřednictvím sítě svých tazatelů – uskutečněno metodou PAPI
- umožňuje hodnocení faktorů rozvoje venkovských obcí, potažmo venkovských oblastí (percepce venkova, vztah obyvatel k území obce, hrdost, podmínky a znaky úspěšné obce, vnímání situace aj.)
- problémy spojené s vyslovením obecnějších závěrů: starostové – jednostranný pohled na realitu a často se také v tomto směru více chválí (budoucí výzkum by měl také zohlednit výpovědi obyvatel obcí nebo opozičních zastupitelů venkovských obcí)

VELIKOSTNÍ STRUKTURA VENKOVSKÝCH OBCÍ V ČESKU A V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

STRUKTURA RESPONDENTŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ (1074) Z HLEDISKA STRUKTURY OBCÍ (do 3 tis. obyvatel) V ČESKU A V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

Co nás zajímá?

1. VENKOV

- **Diferenciace vnímání venkova**

2. PODMÍNKA ÚSPĚŠNOSTI

- **Diferenciace podmínek úspěšnosti obce**

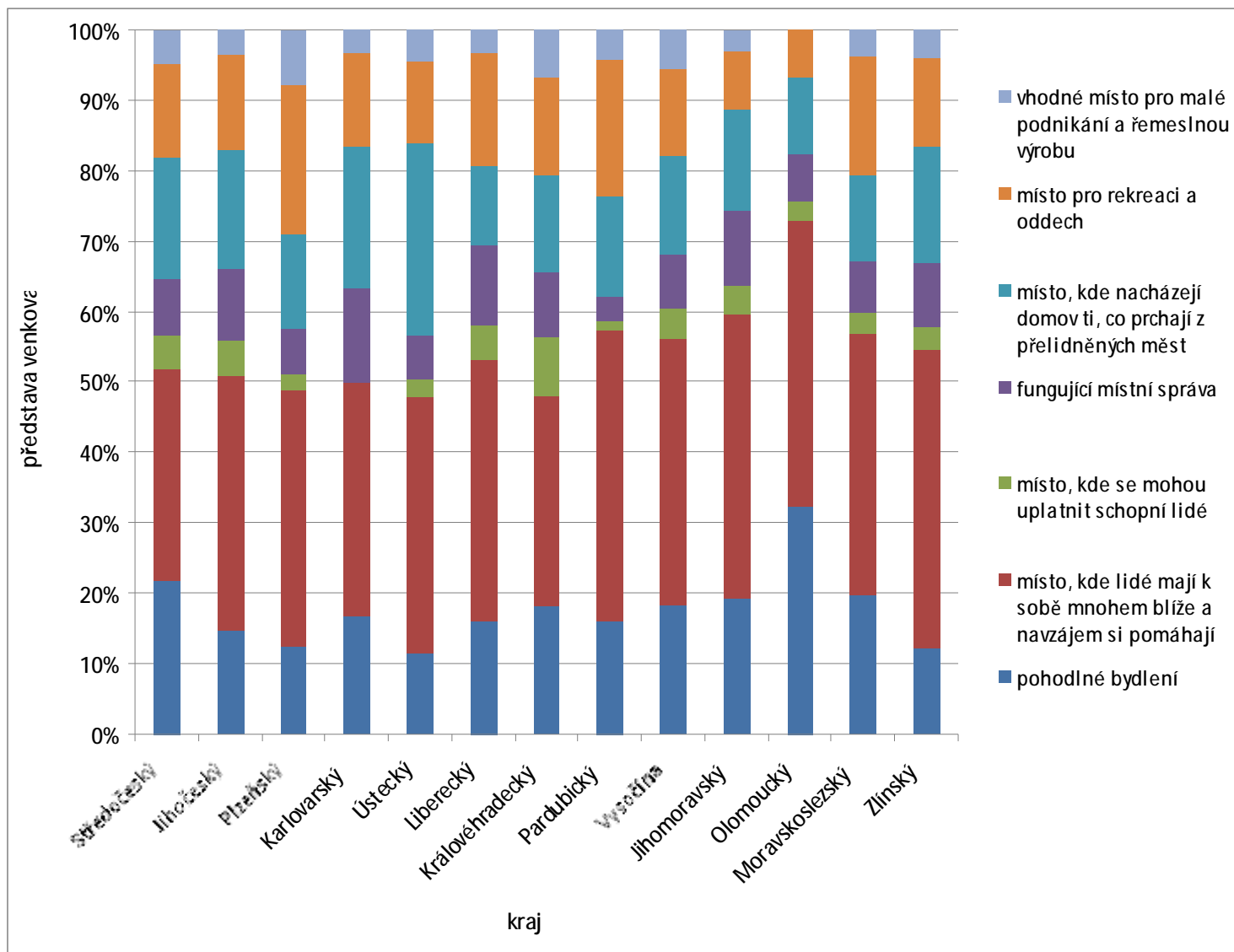
3. ZNAK ÚSPĚŠNOSTI

- **Diferenciace znaku úspěšnosti obce**

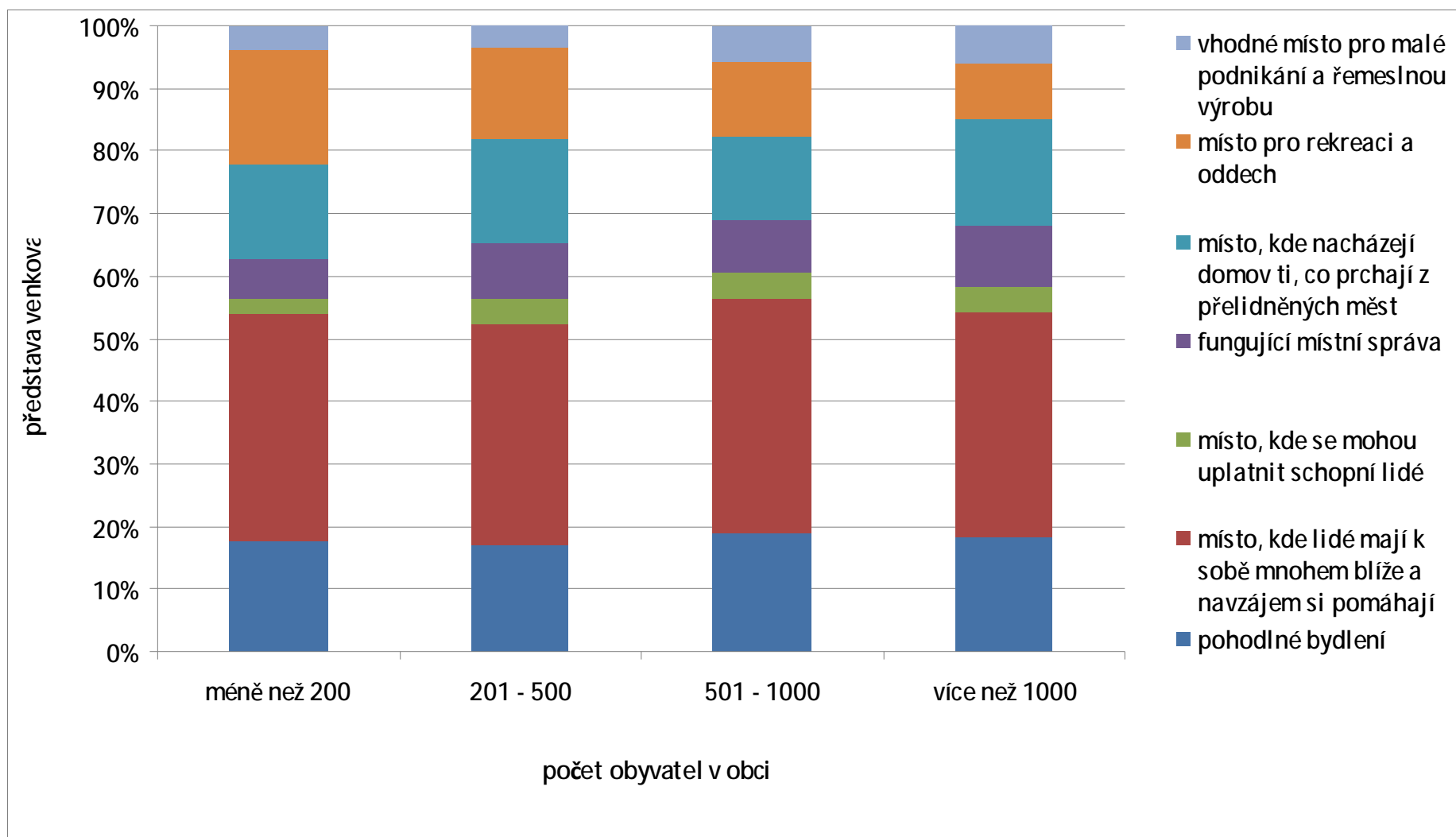
4. HRDOST

- **Diferenciace znaku úspěšnosti obce**

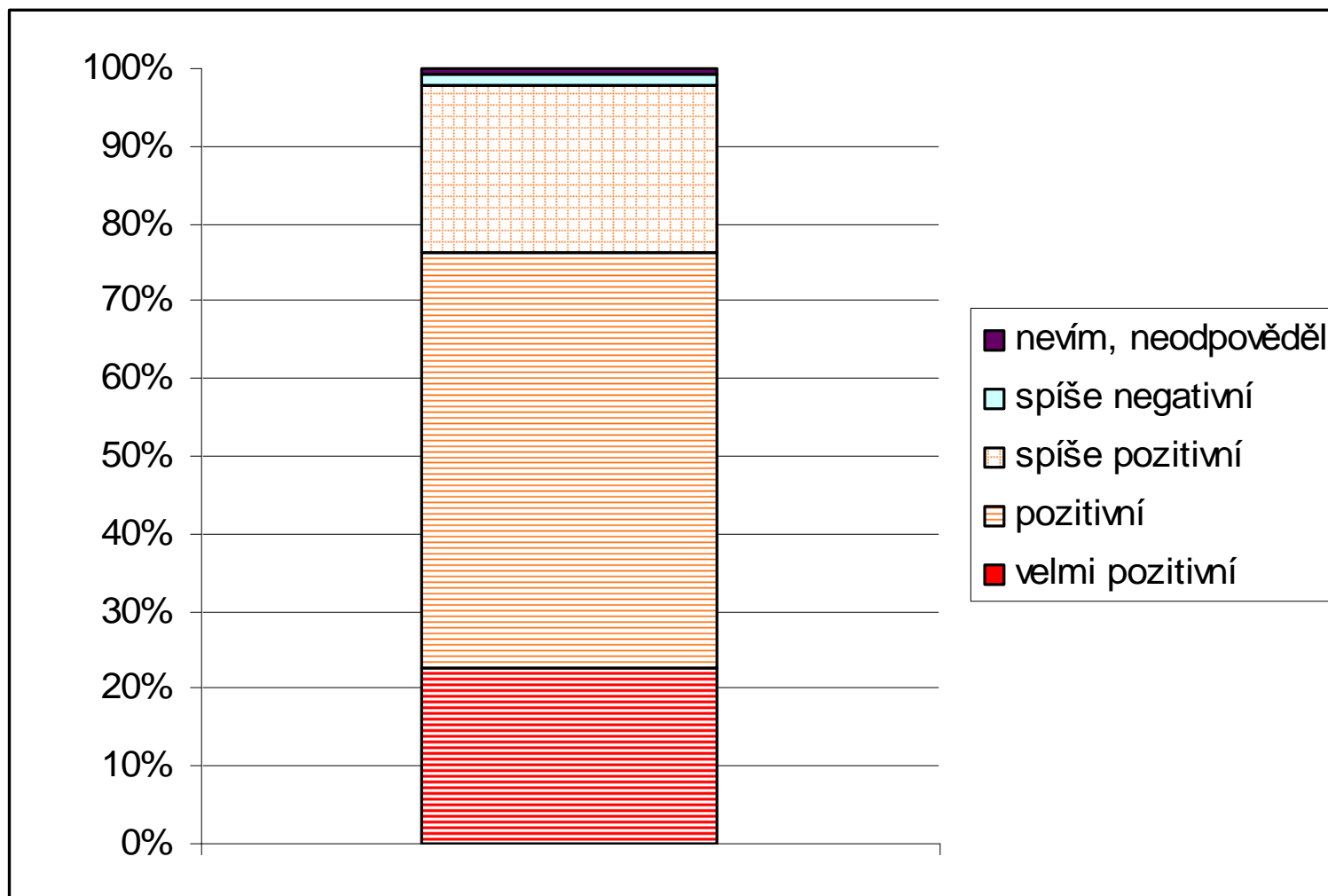
„Co se Vám především vybaví v mysli, když se řekne venkov?“

Co se Vám především vybaví v myslí, když se řekne venkov?

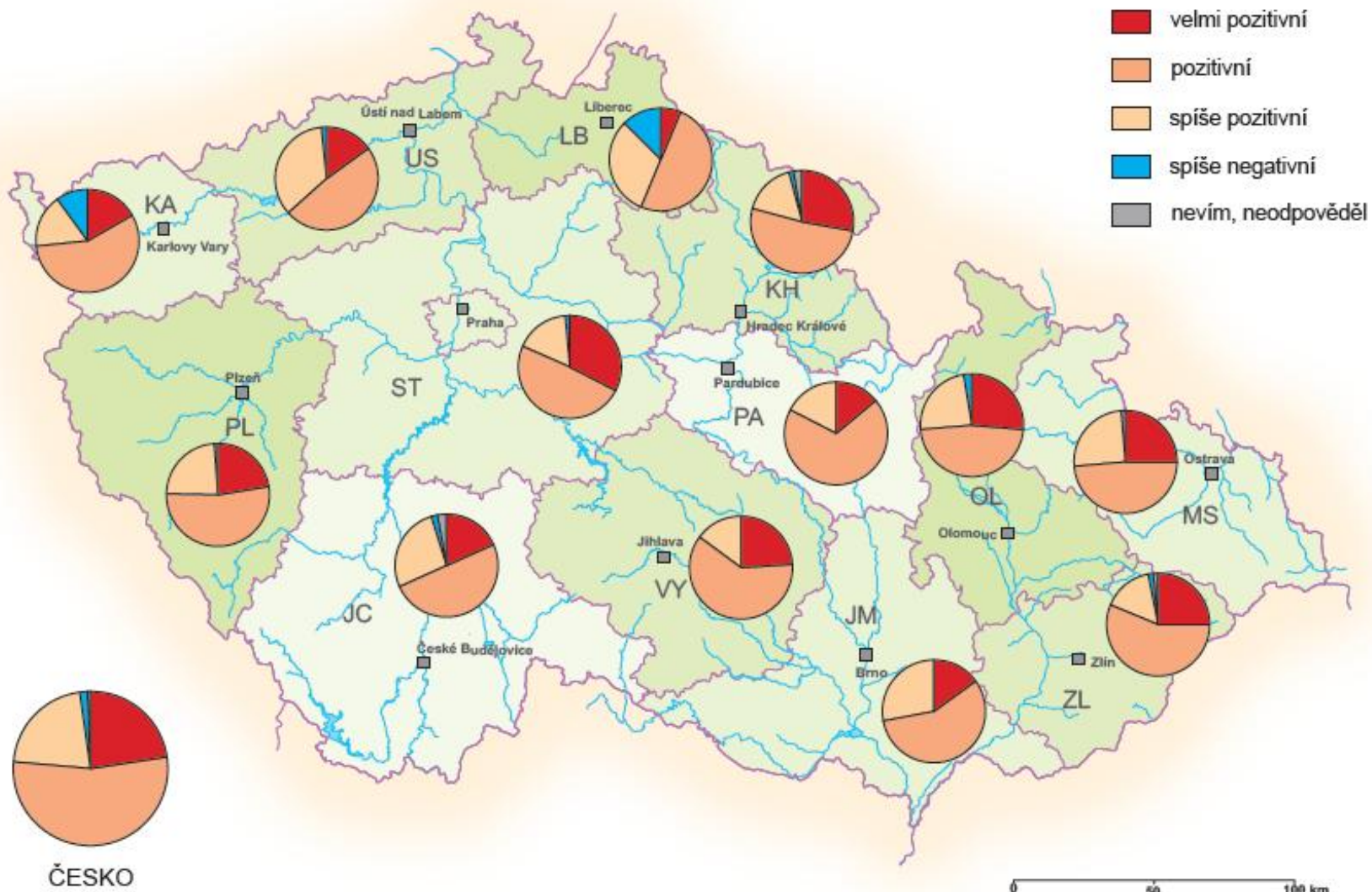

Vztah obyvatel k obci podle starostů venkovských obcí v Česku

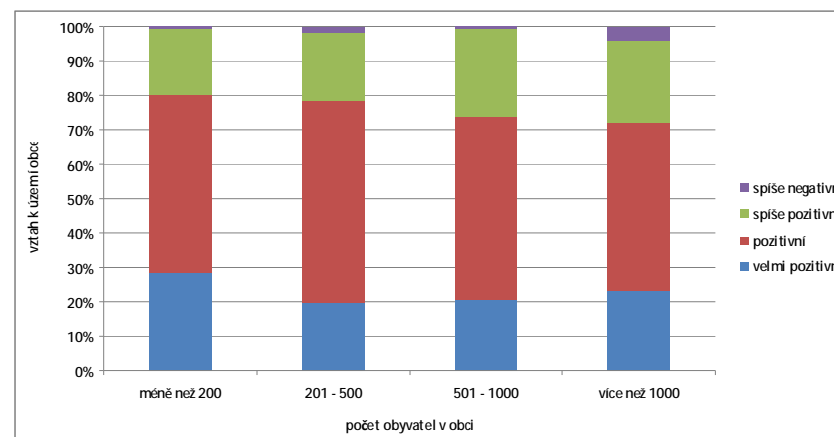
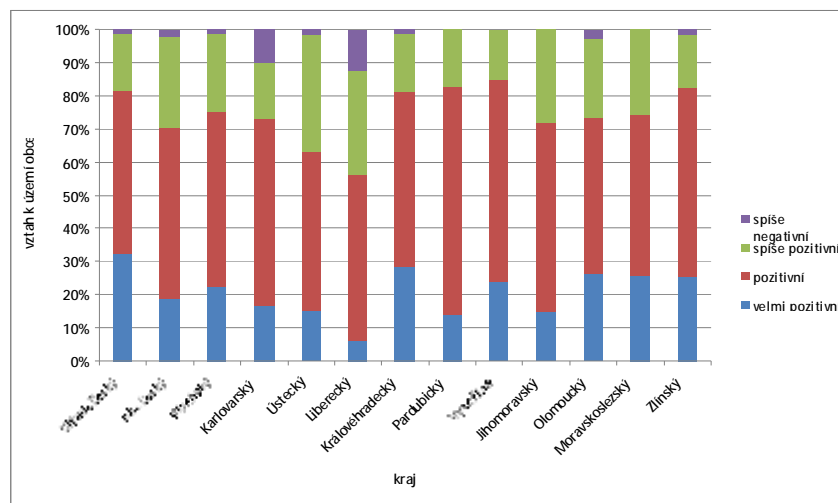

ÚZEMNÍ DIFERENCIACE VZTAHU OBYVATEL K ÚZEMÍ OBCE V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

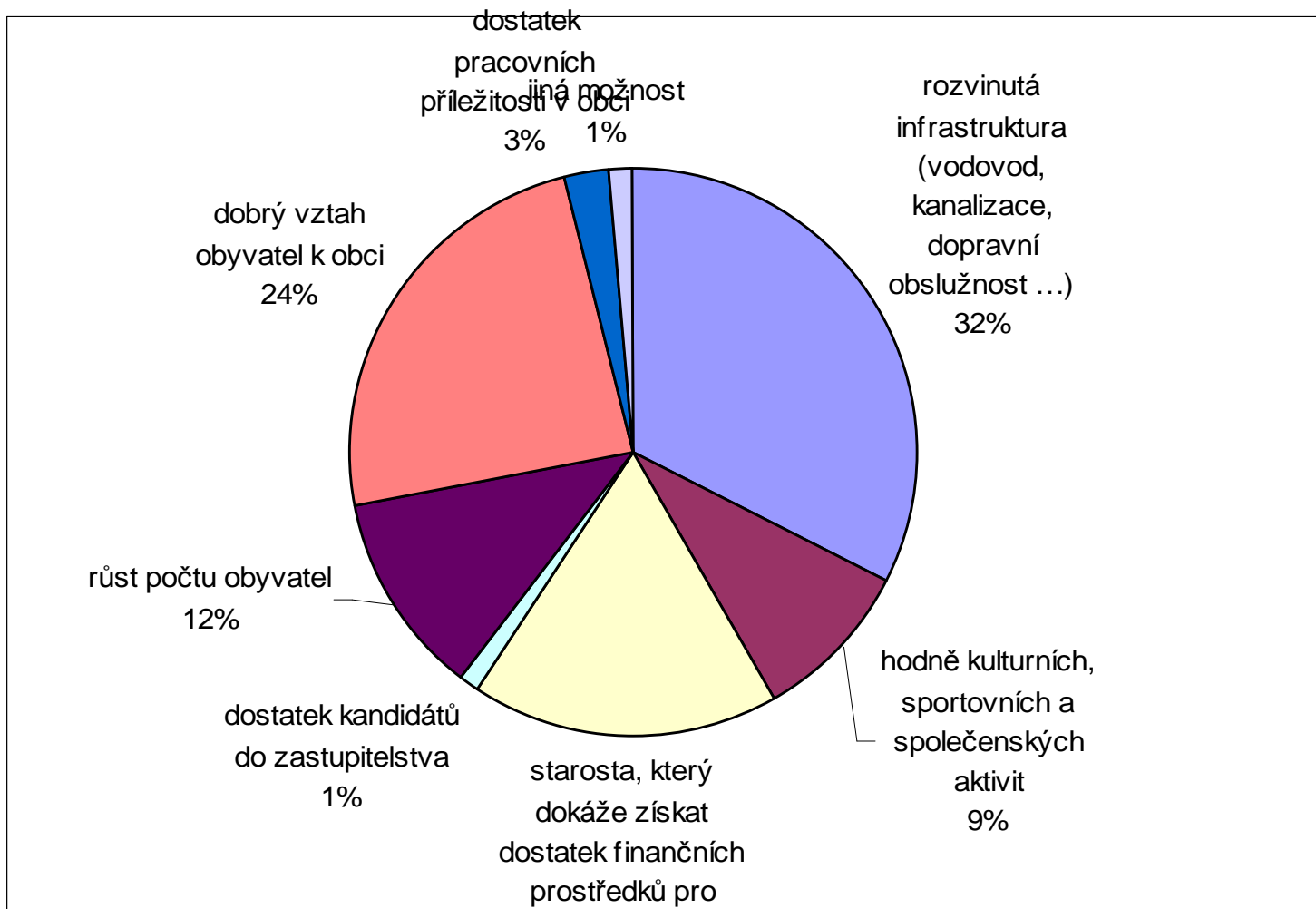
Jaký vztah má podle Vás většina
Vašich občanů k území Vaší obce?

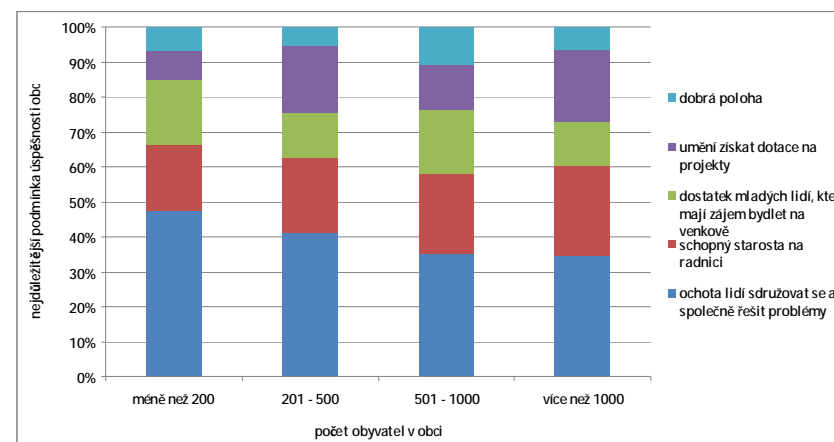
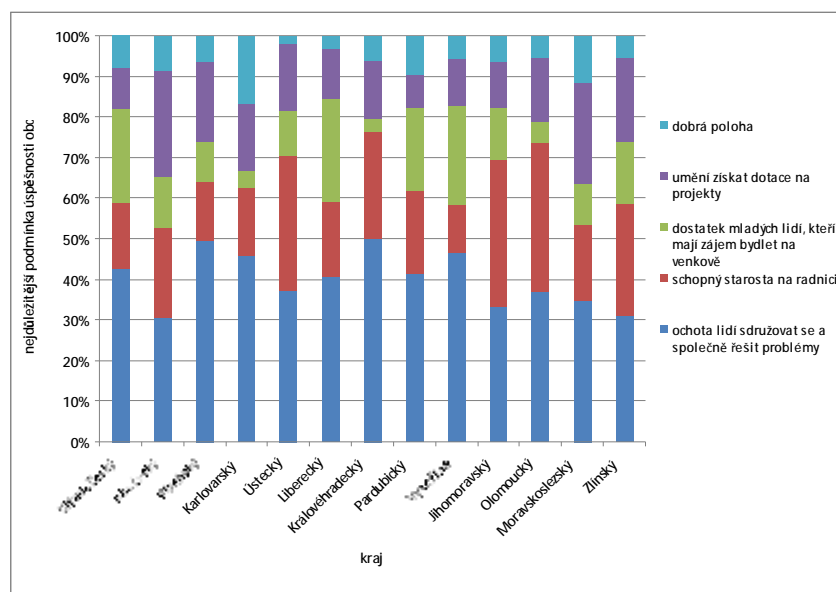
Co myslíte, jaký vztah má podle Vás většina Vašich občanů k území Vaší obce?

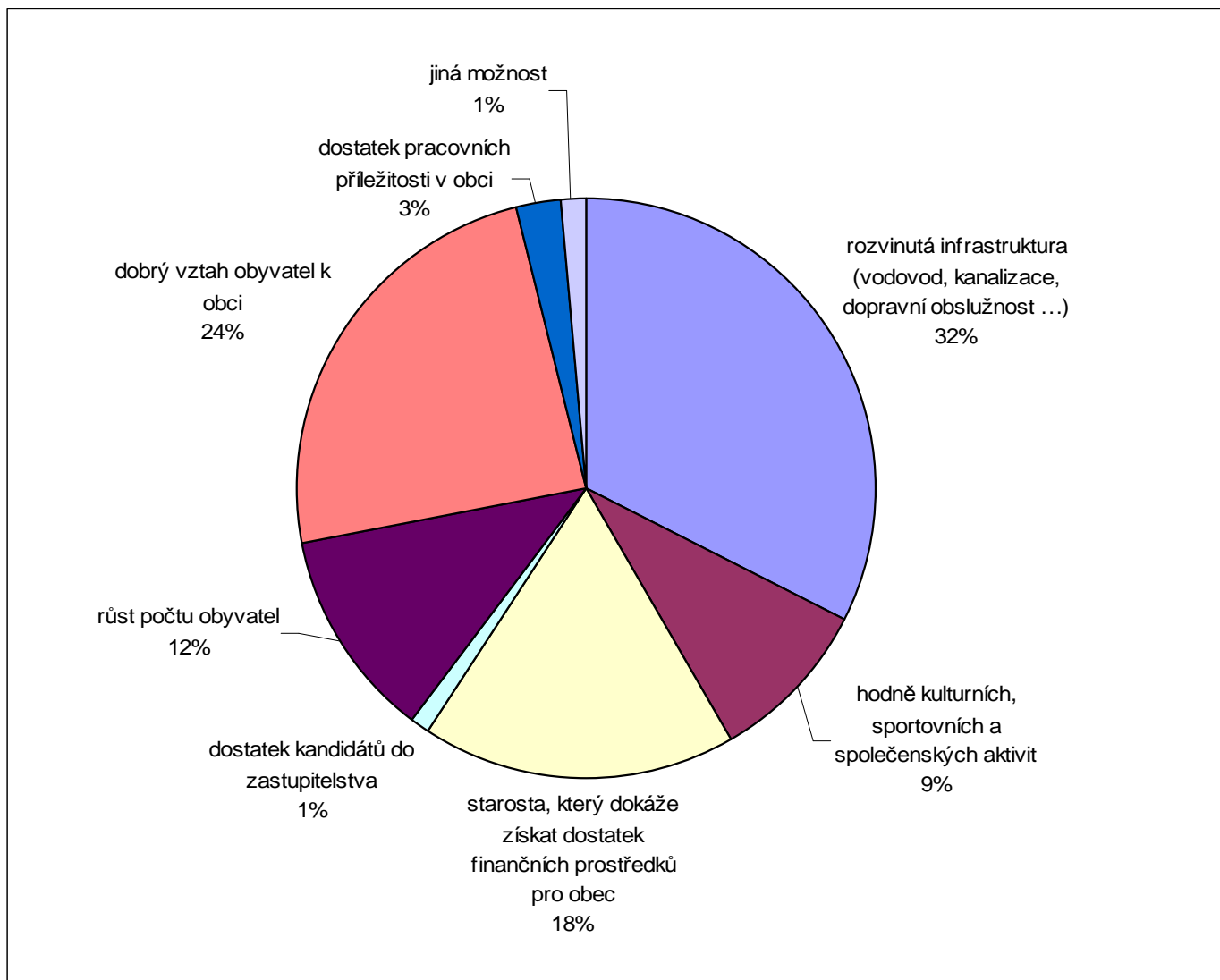
Co je podle Vás nejdůležitější podmínkou úspěšnosti obce, jako je ta Vaše?

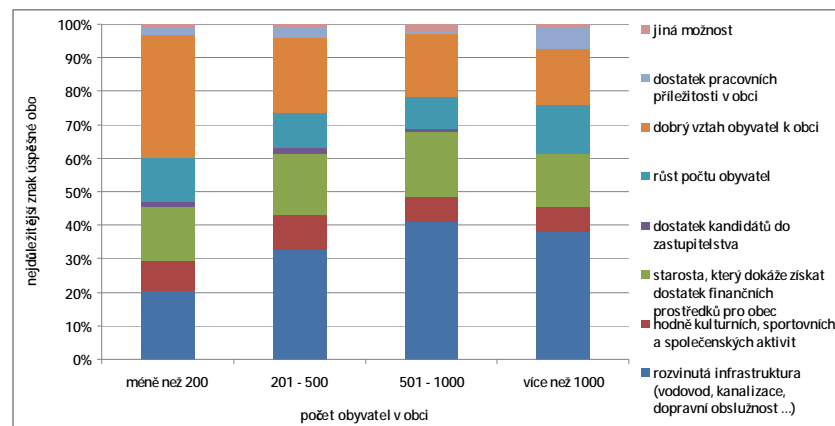
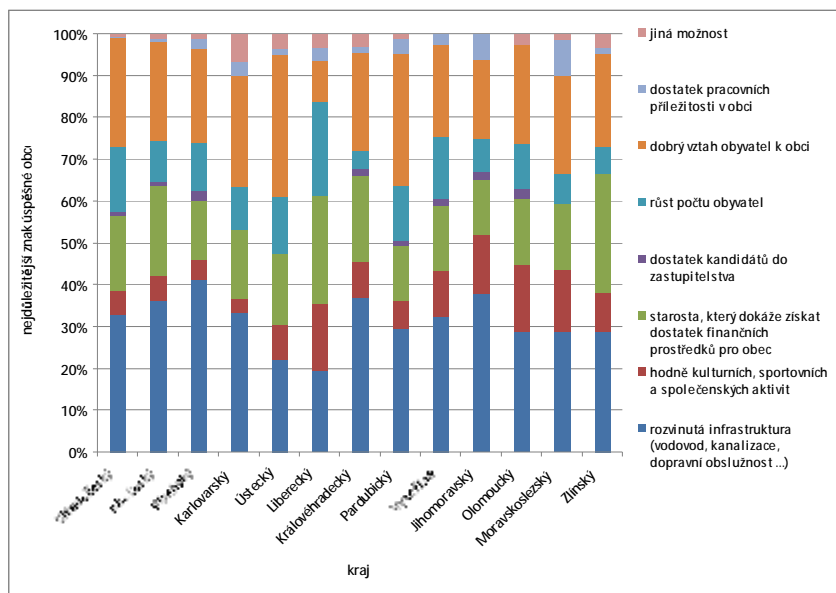
Co je podle Vás nejdůležitější podmínkou úspěšnosti obce, jako je ta Vaše?

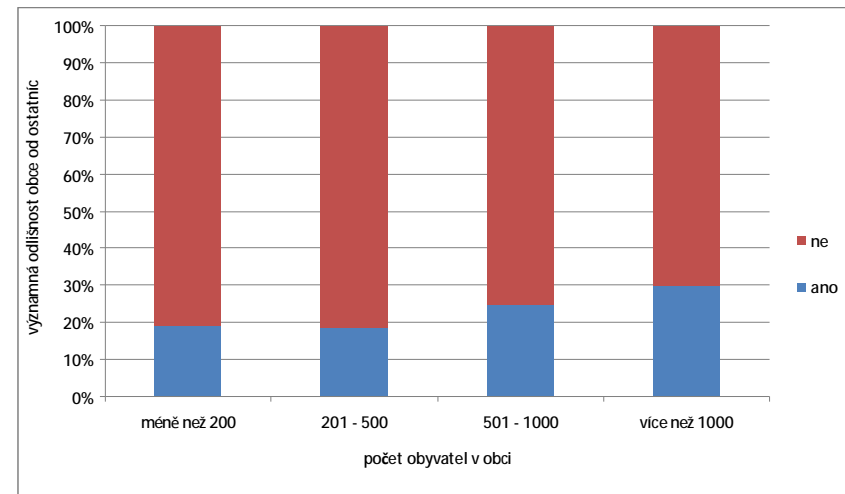
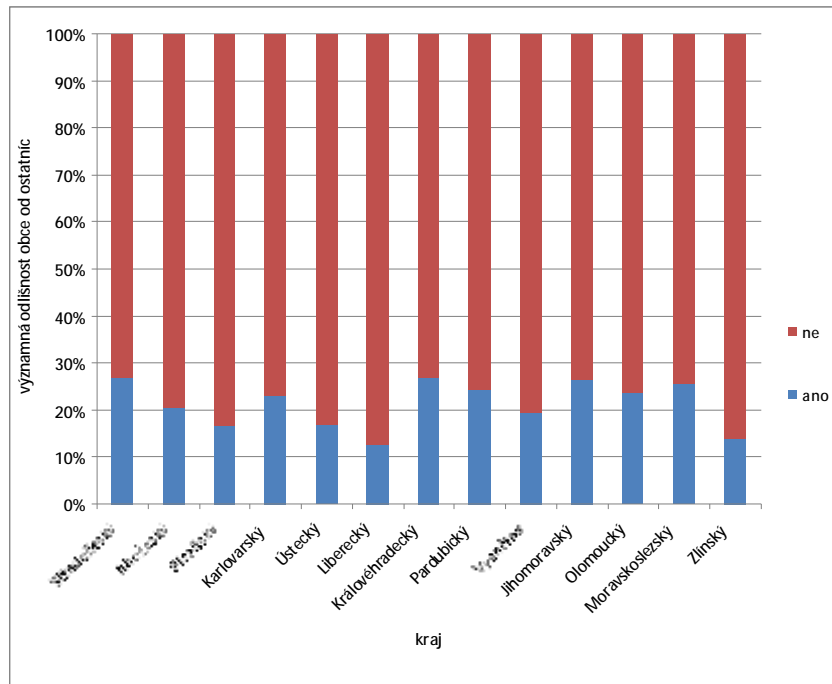
Co je podle Vás nejdůležitějším znakem úspěšné obce jako je ta Vaše?

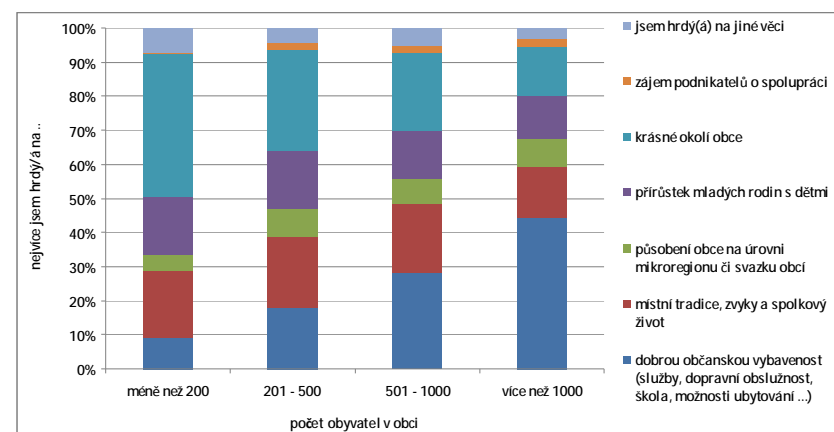
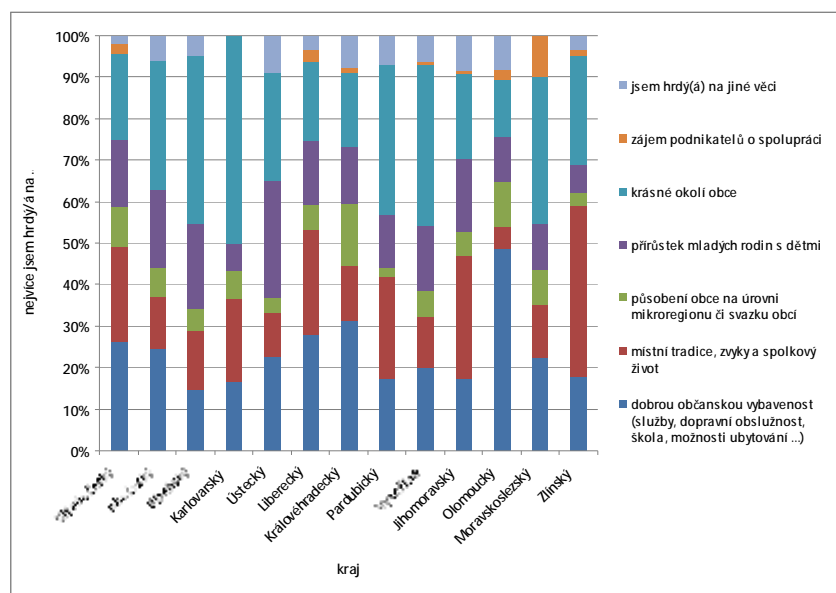
Co je podle Vás nejdůležitějším znakem úspěšné obce jako je ta Vaše?

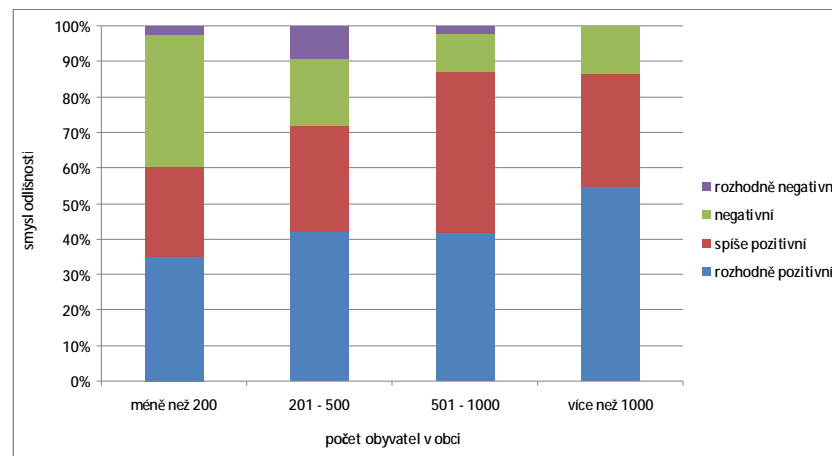
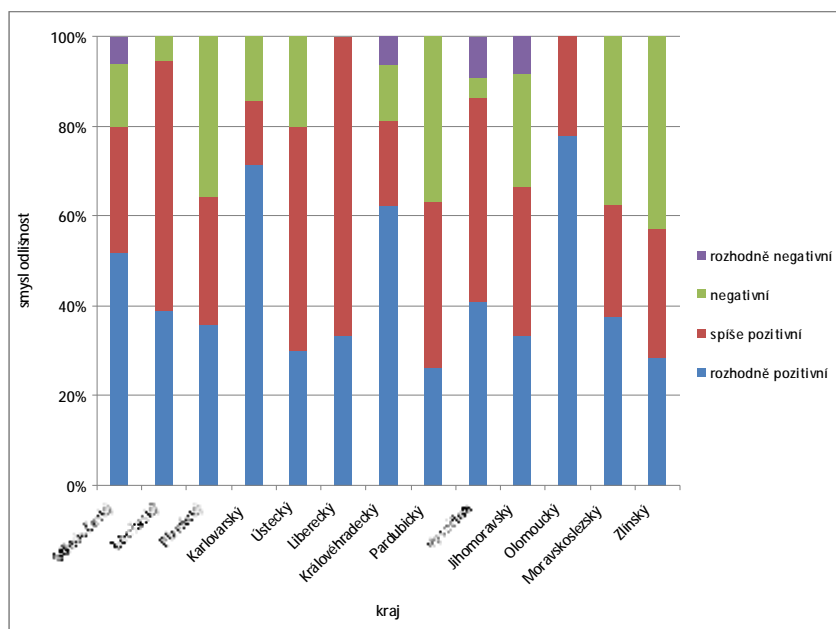
Liší se podle Vašeho názoru situace Vaší obce nějak významně od ostatních obcí v okolí?

Na co jste Vy osobně ve vztahu k obci nejvíce hrdý(á)?

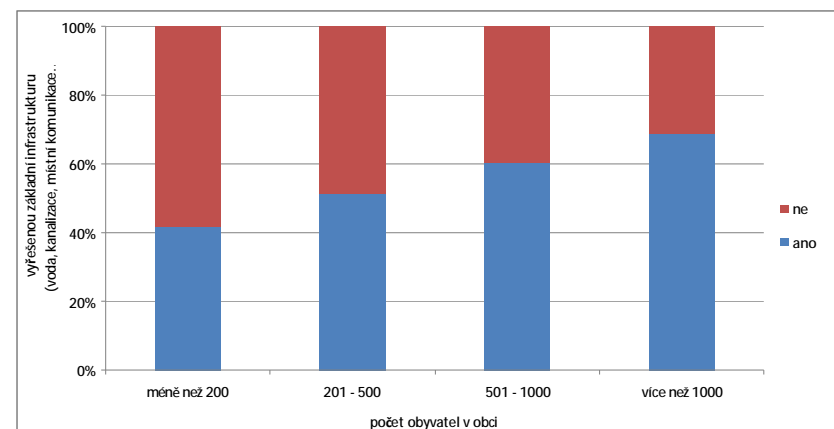
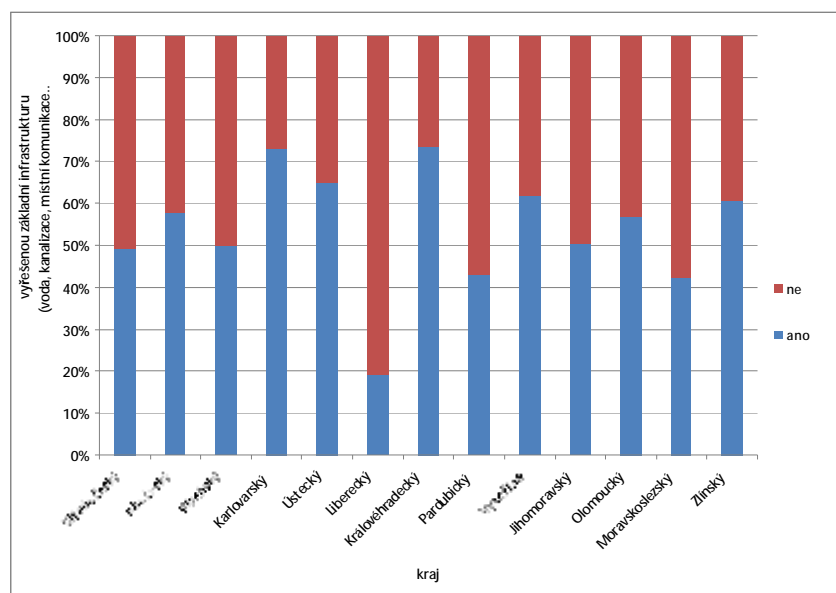

Jestliže ano, je to v pozitivním, anebo v negativním slova smyslu?

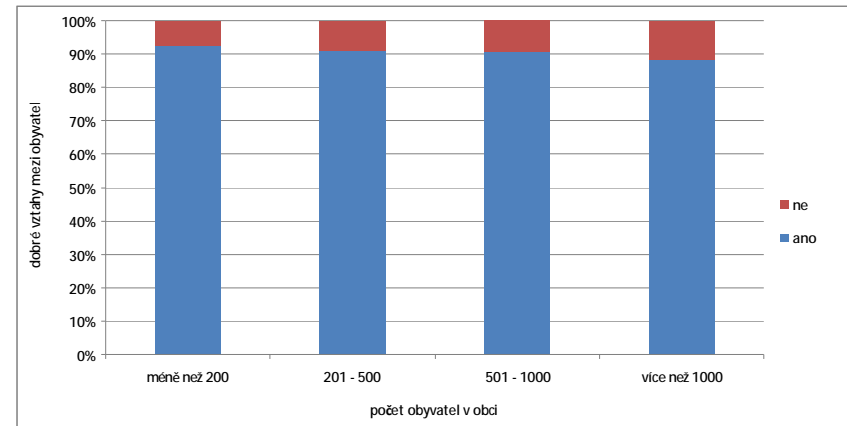
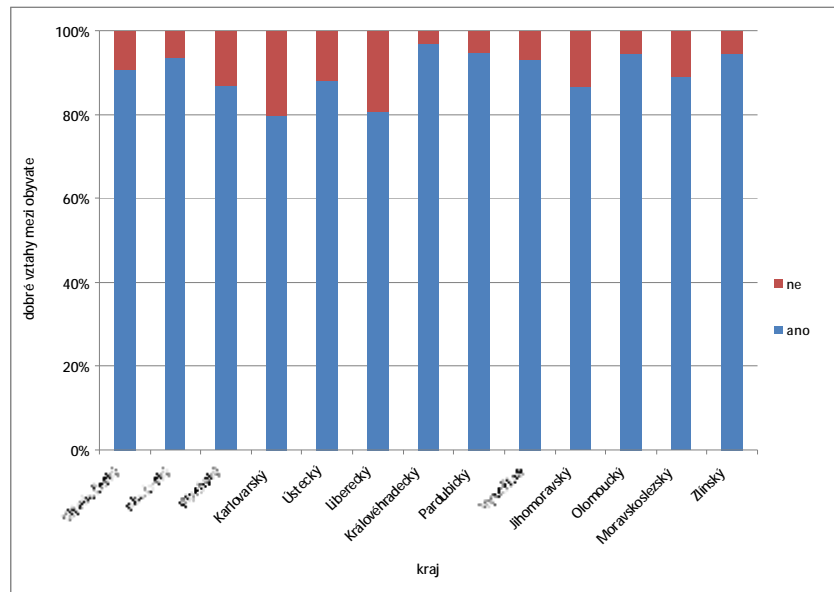

**Když se zamyslíte nad situací
Vaší obce, řekl byste, že Vaše
obec má ...**

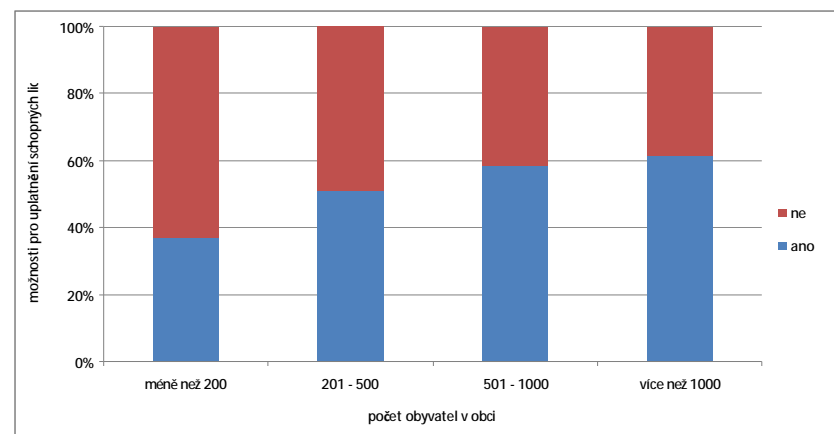
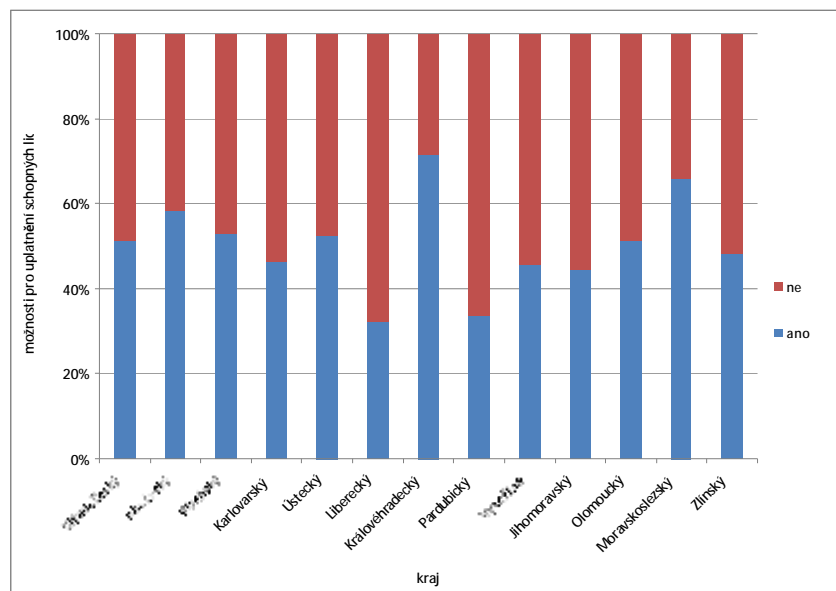
vyřešenou základní infrastrukturu (voda, kanalizace, místní komunikace...)

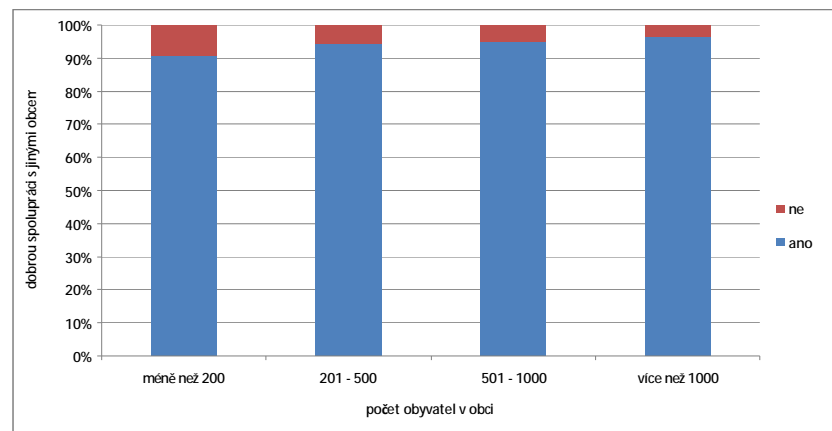
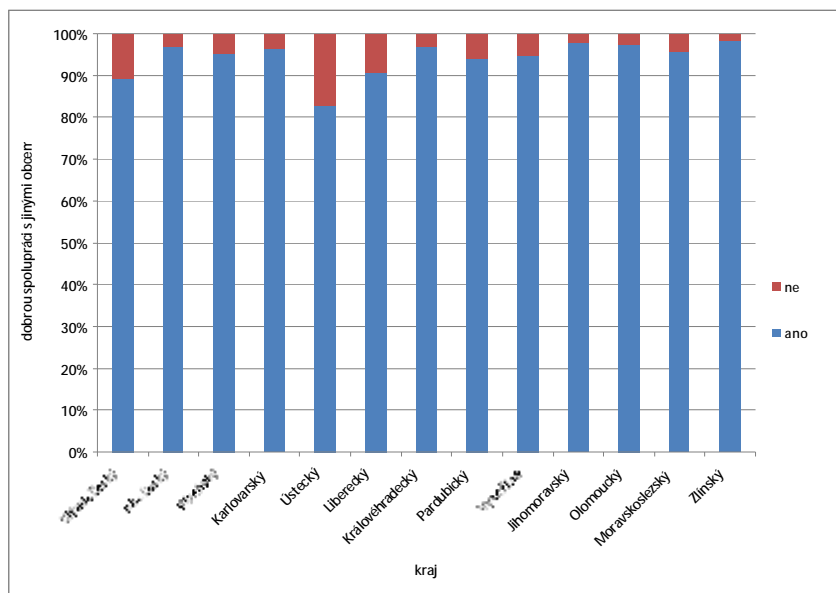
dobré vztahy mezi obyvateli

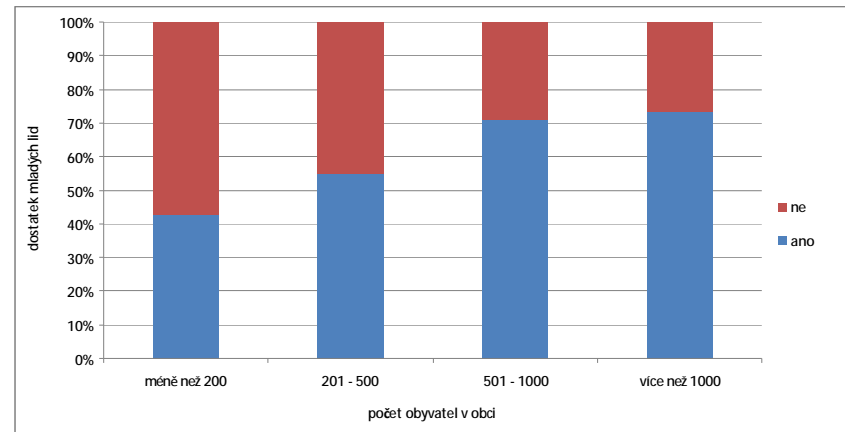
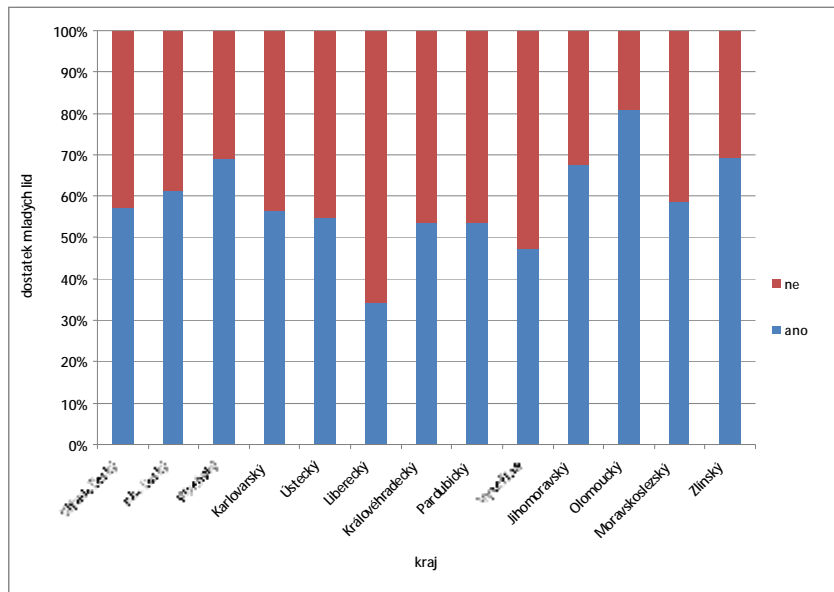
možnosti pro uplatnění schopných lidí

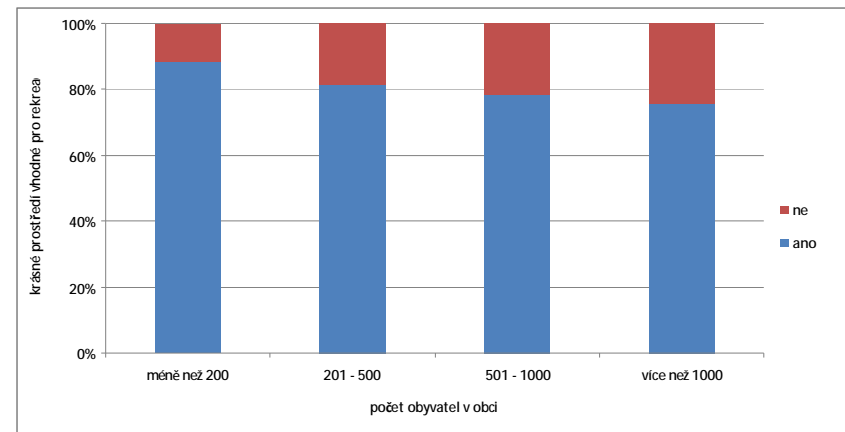
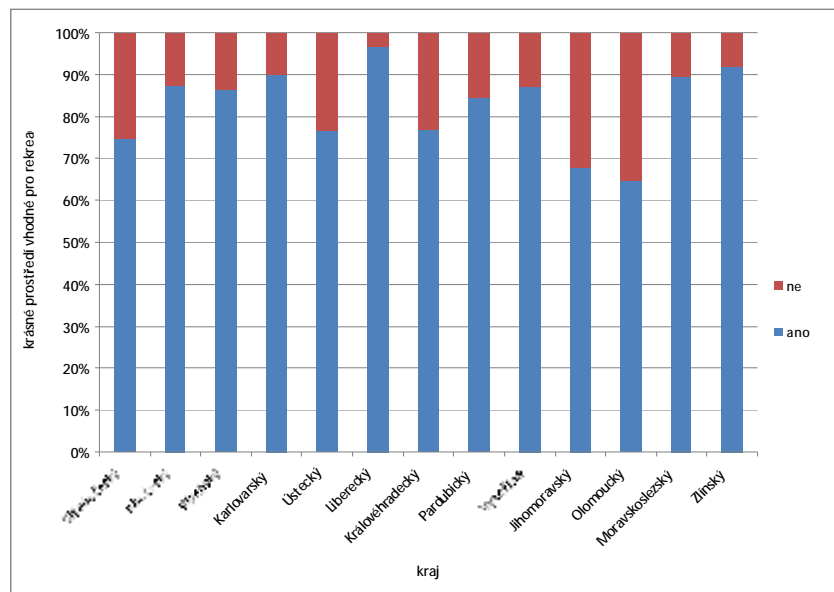
dobrou spolupráci s jinými obcemi

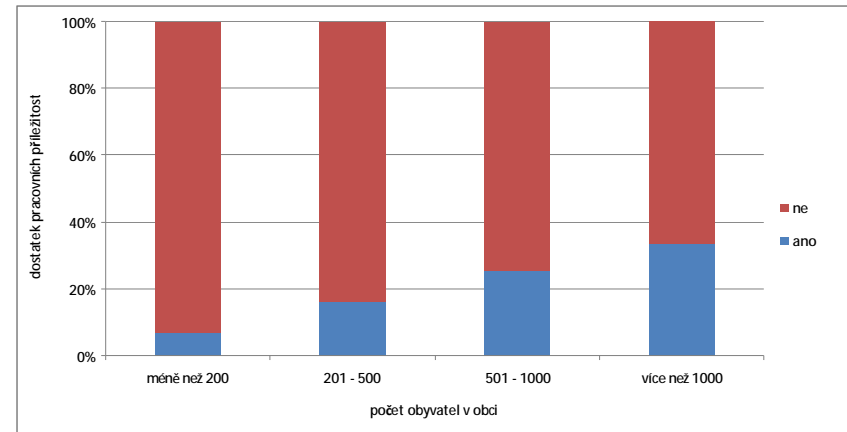
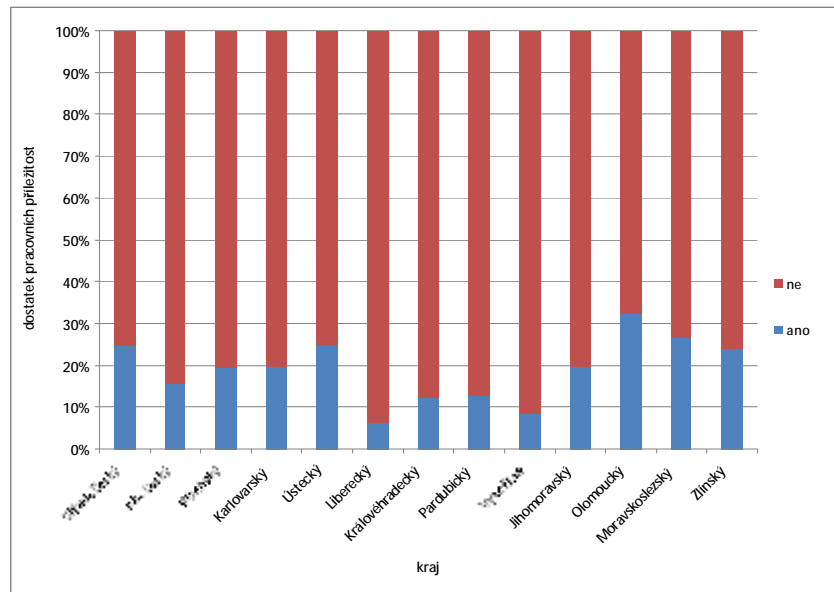
dostatek mladých lidí

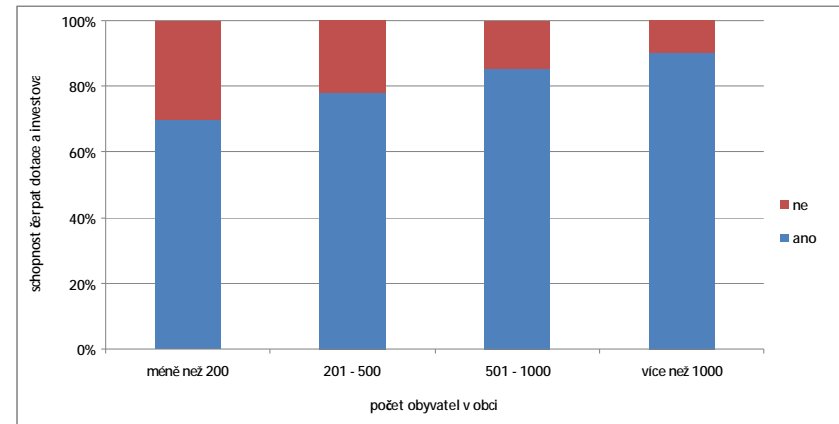
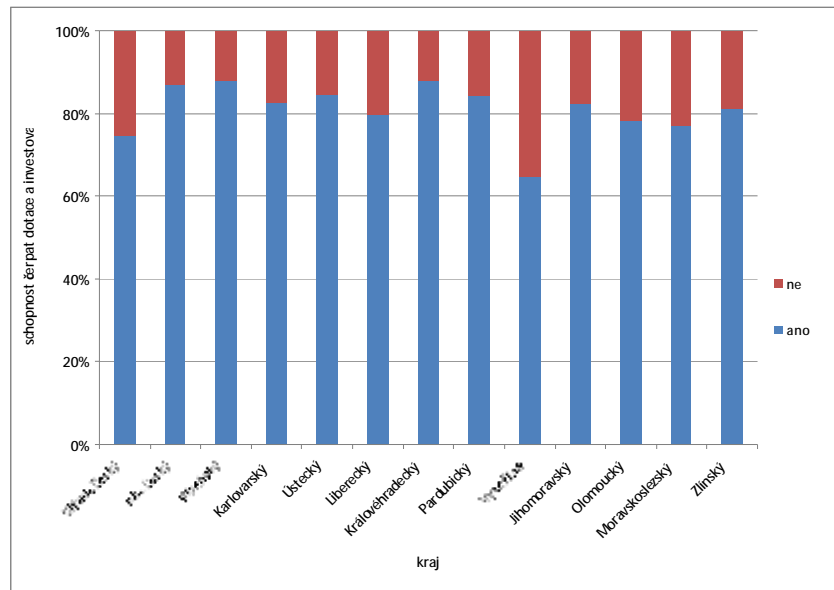
krásné prostředí vhodné pro rekreaci

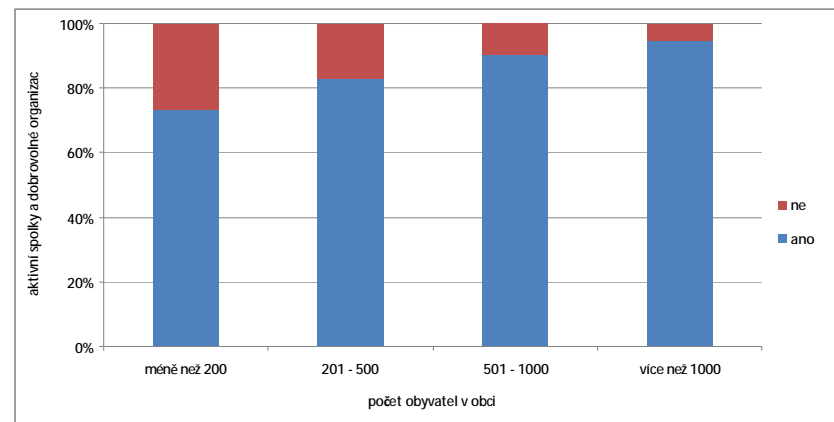
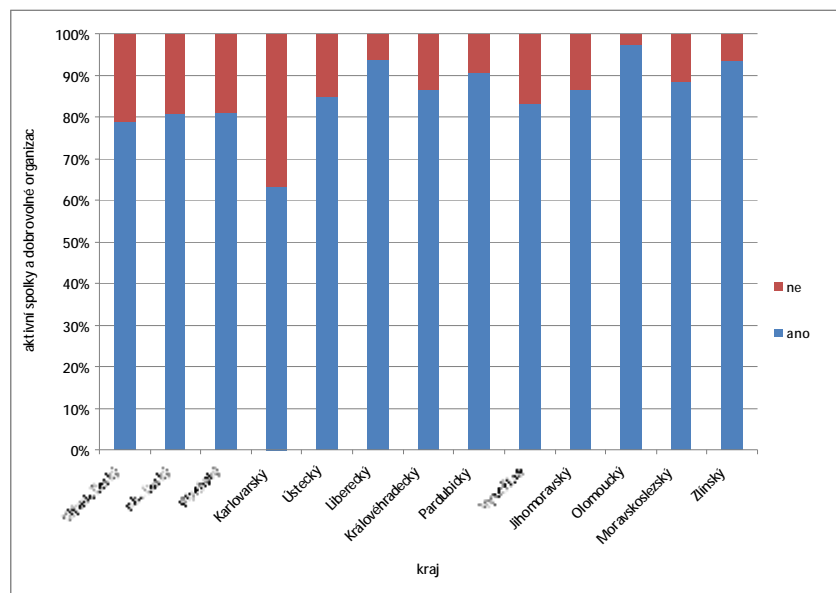
dostatek pracovních příležitostí

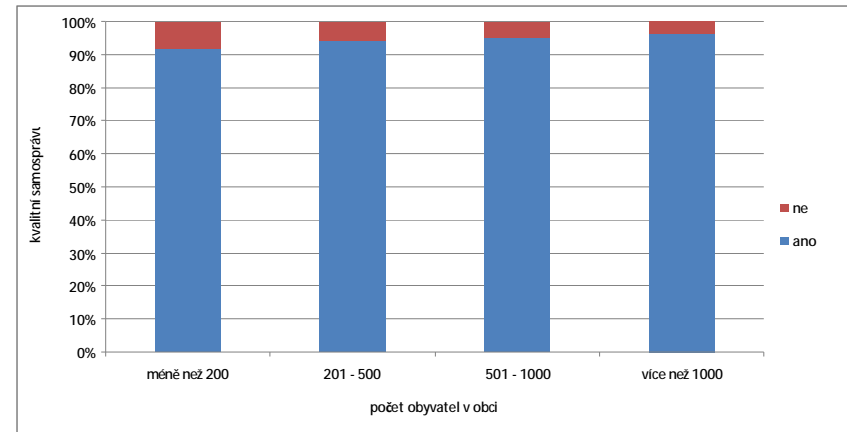
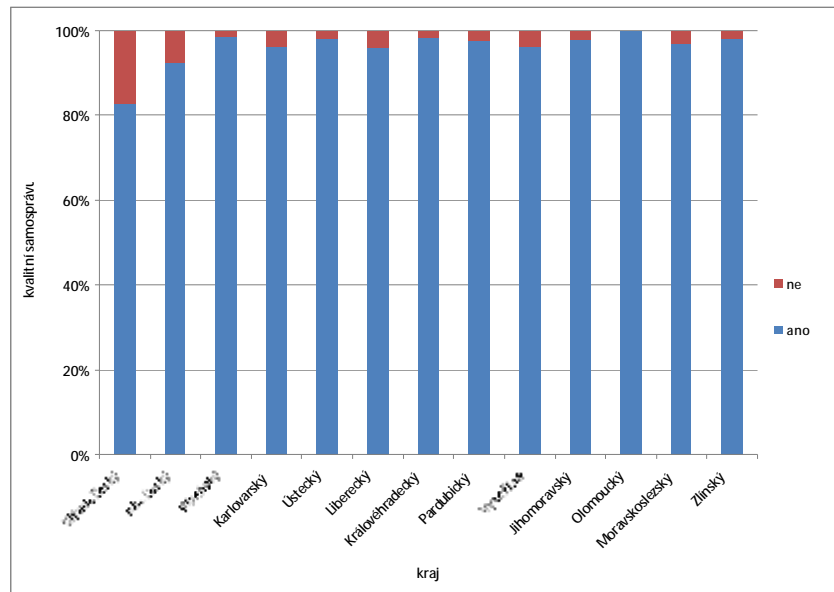
schopnost čerpat dotace a investovat

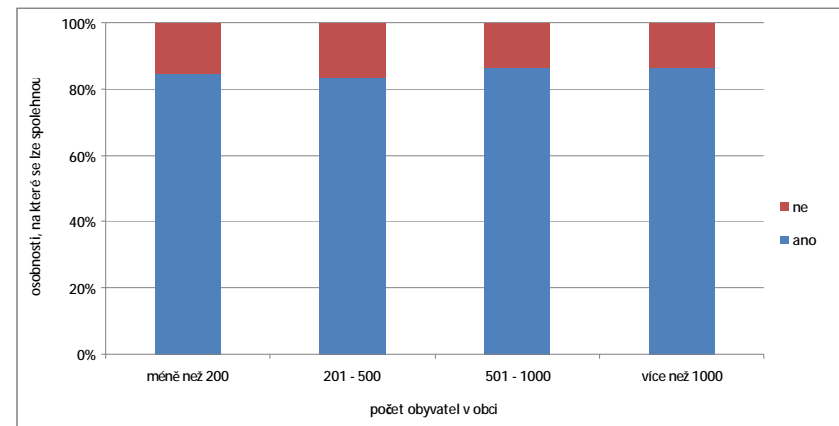
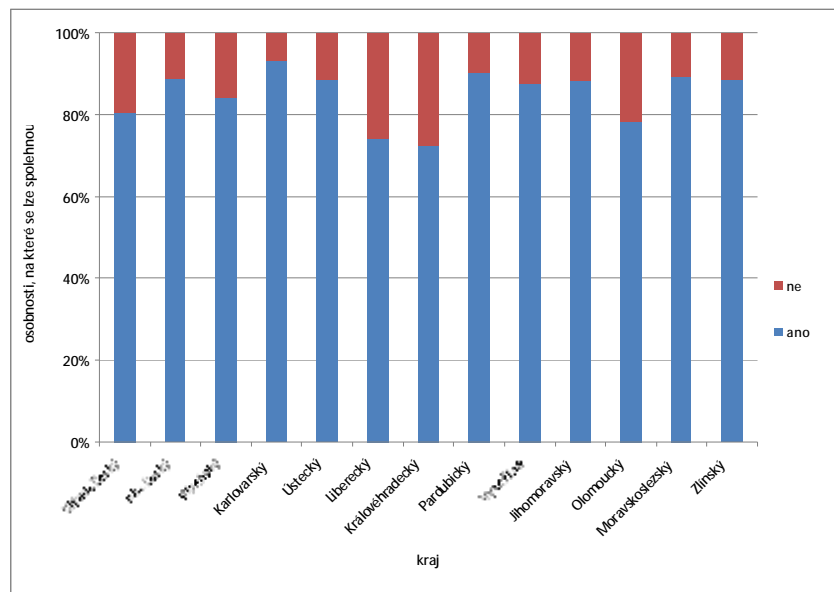
aktivní spolky a dobrovolné organizace

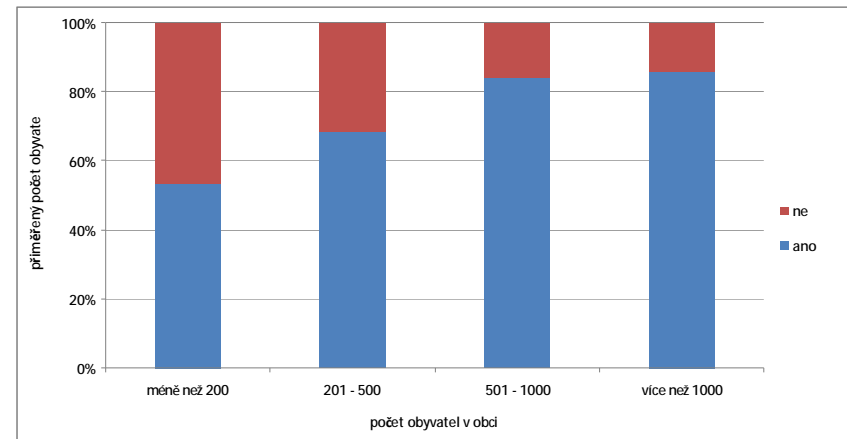
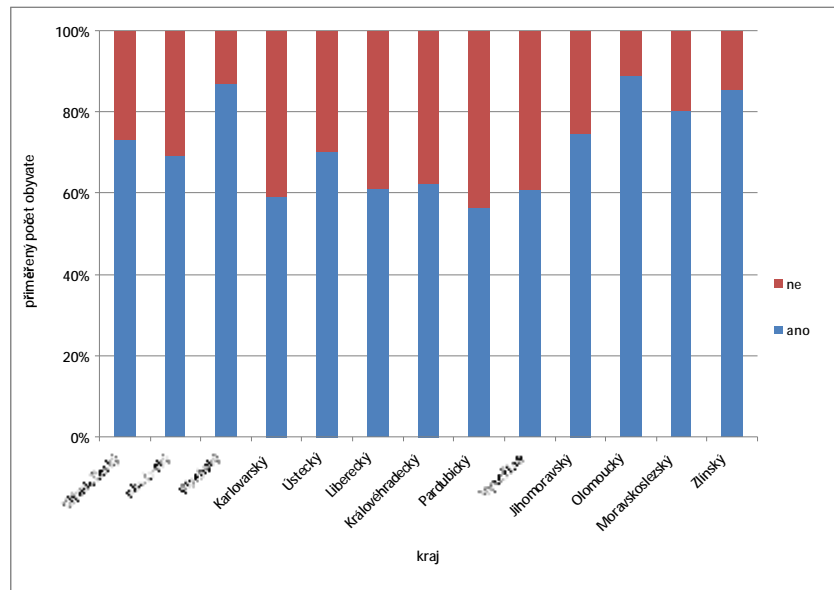
kvalitní samosprávu

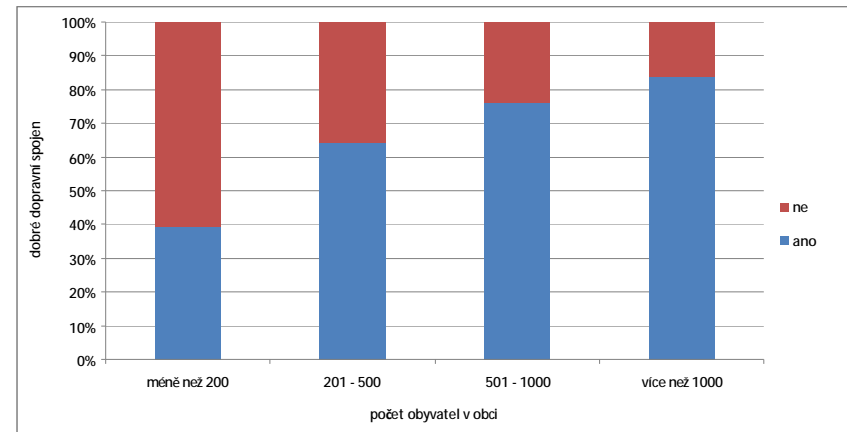
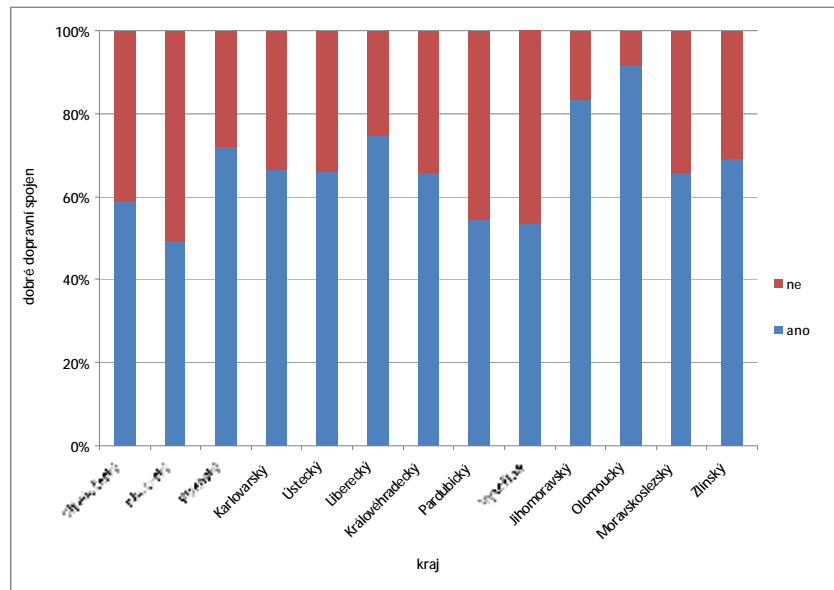
osobnosti, na které se lze spolehnout

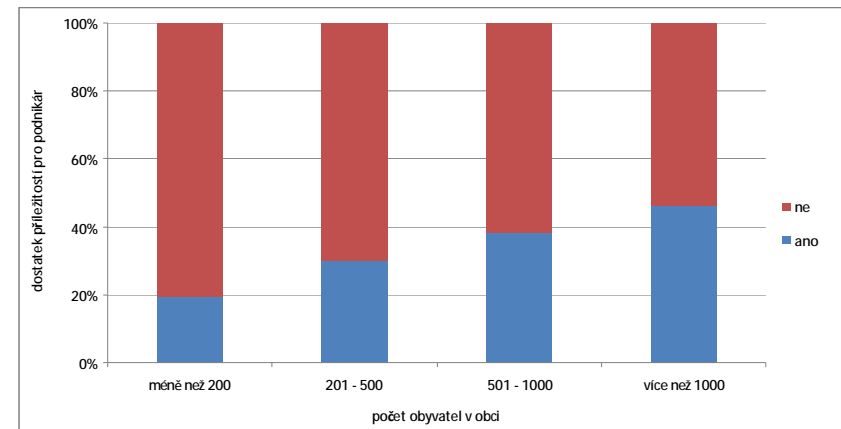
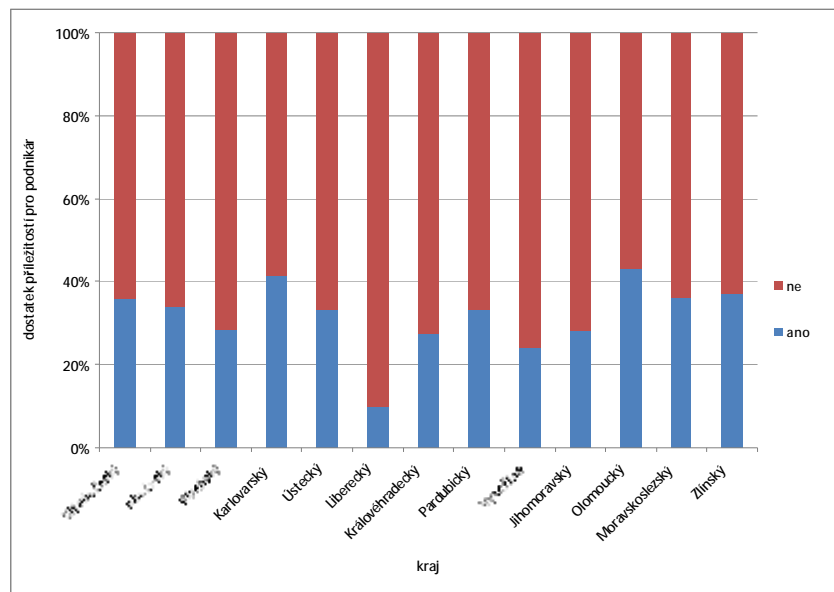
přiměřený počet obyvatel

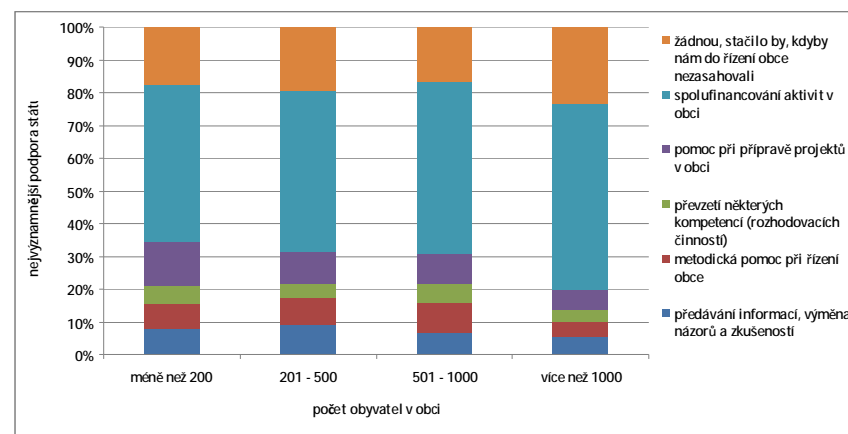
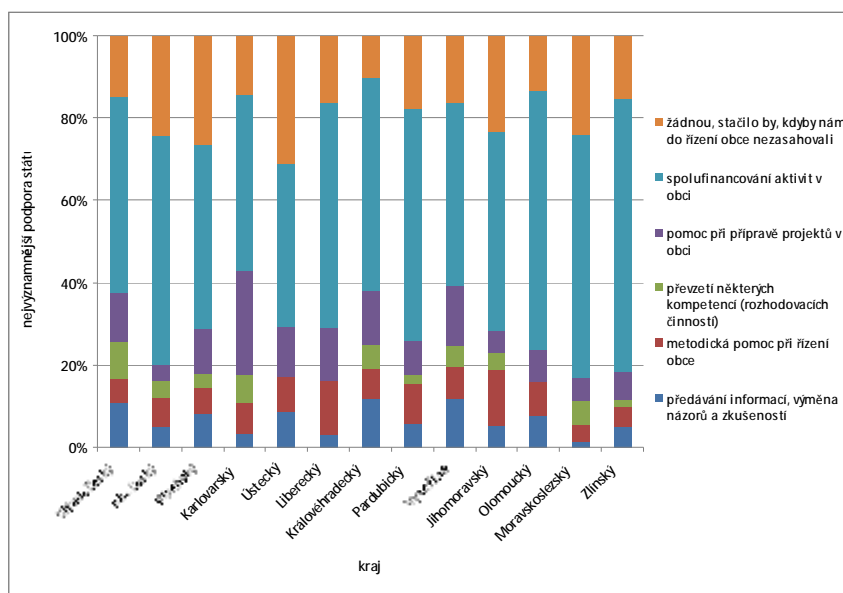
dobré dopravní spojení

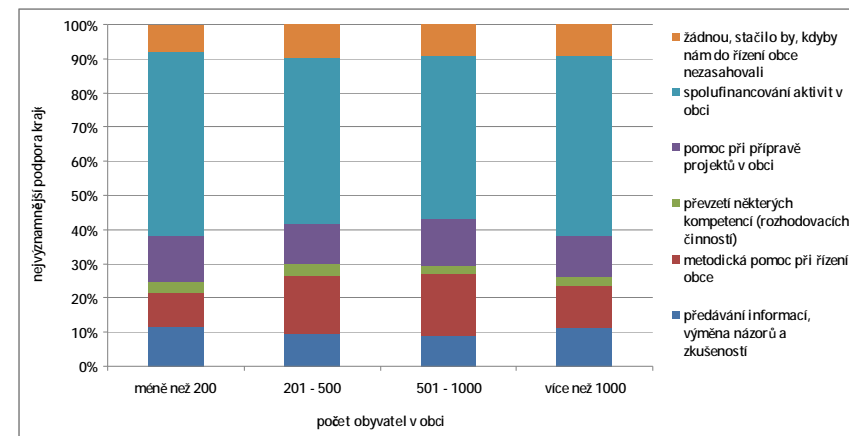
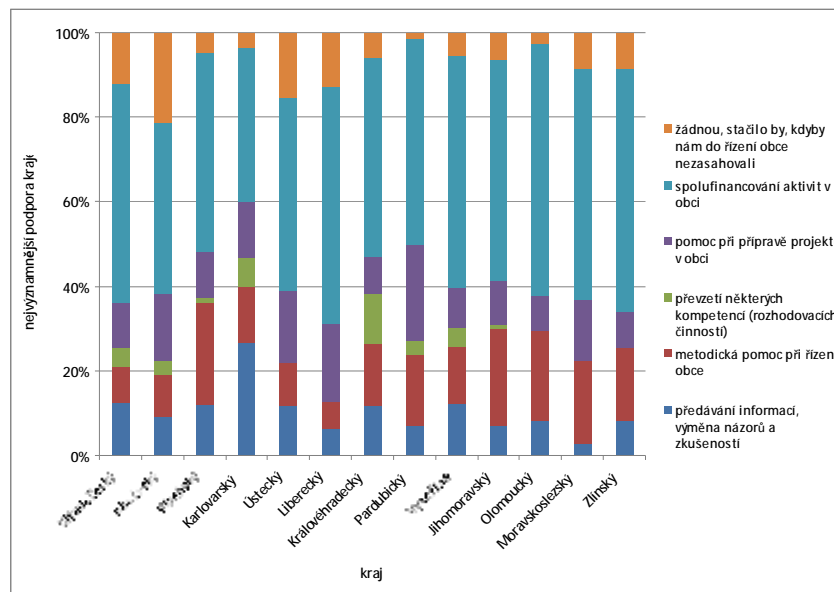
dostatek příležitostí pro podnikání

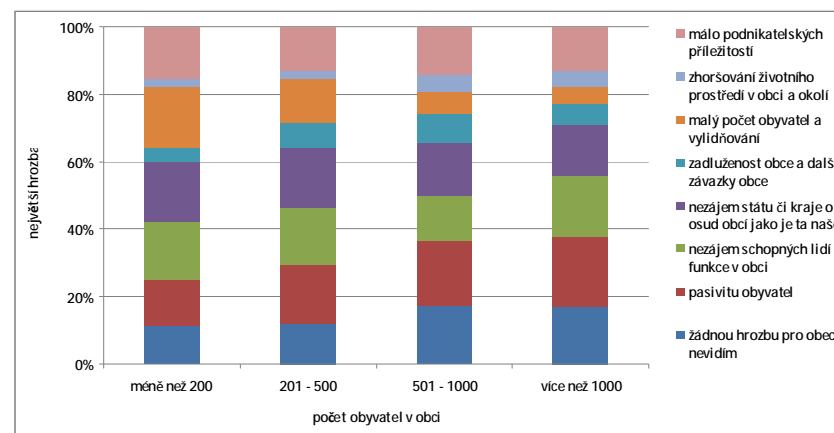
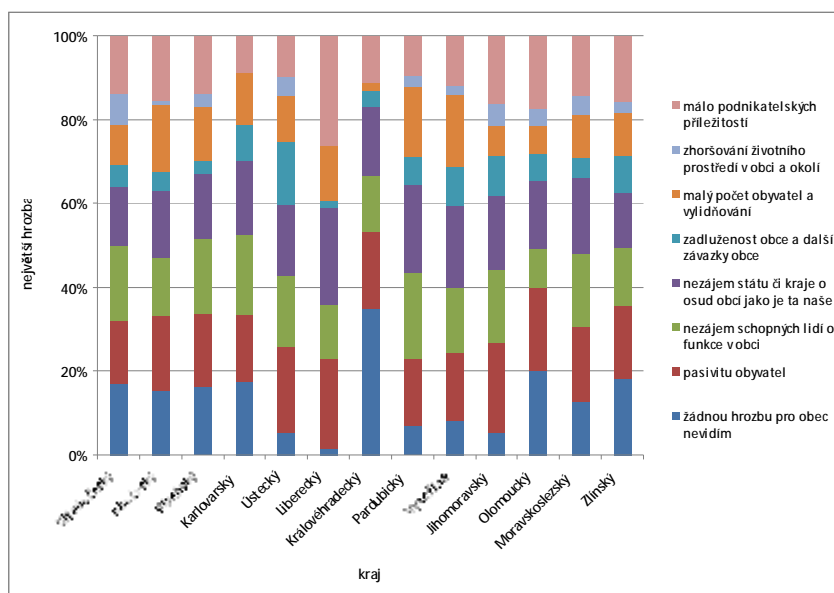
Jakou podporu ze strany státu považujete pro Vaši obec za nejvýznamnější?

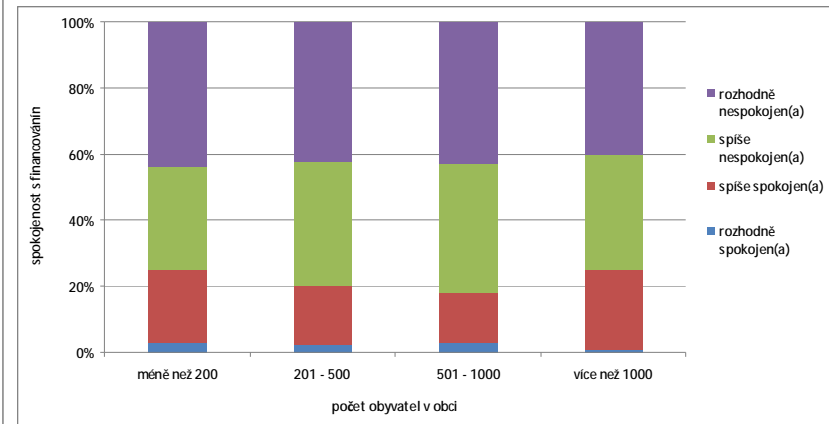
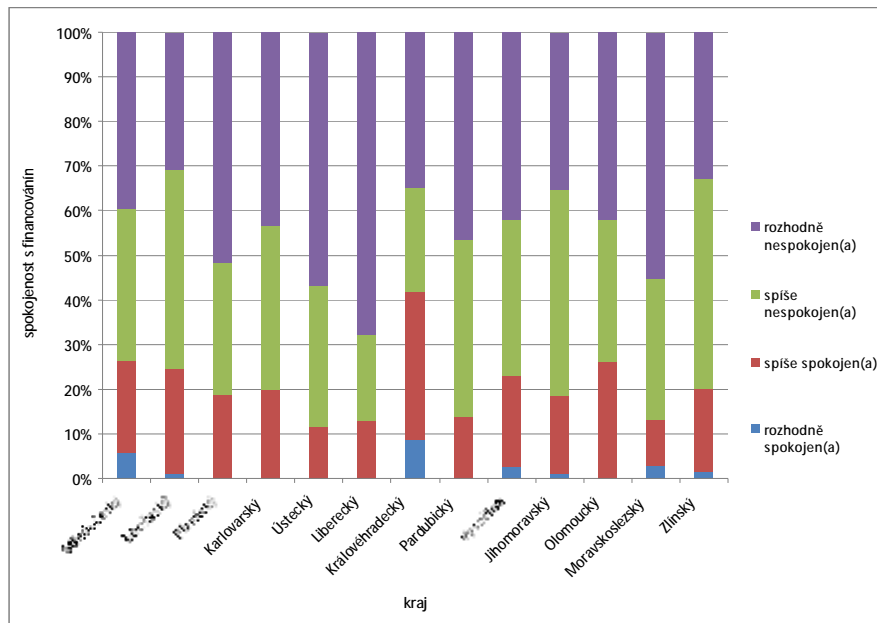
Jakou podporu ze strany kraje považujete pro Vaši obec za nejvýznamnější?

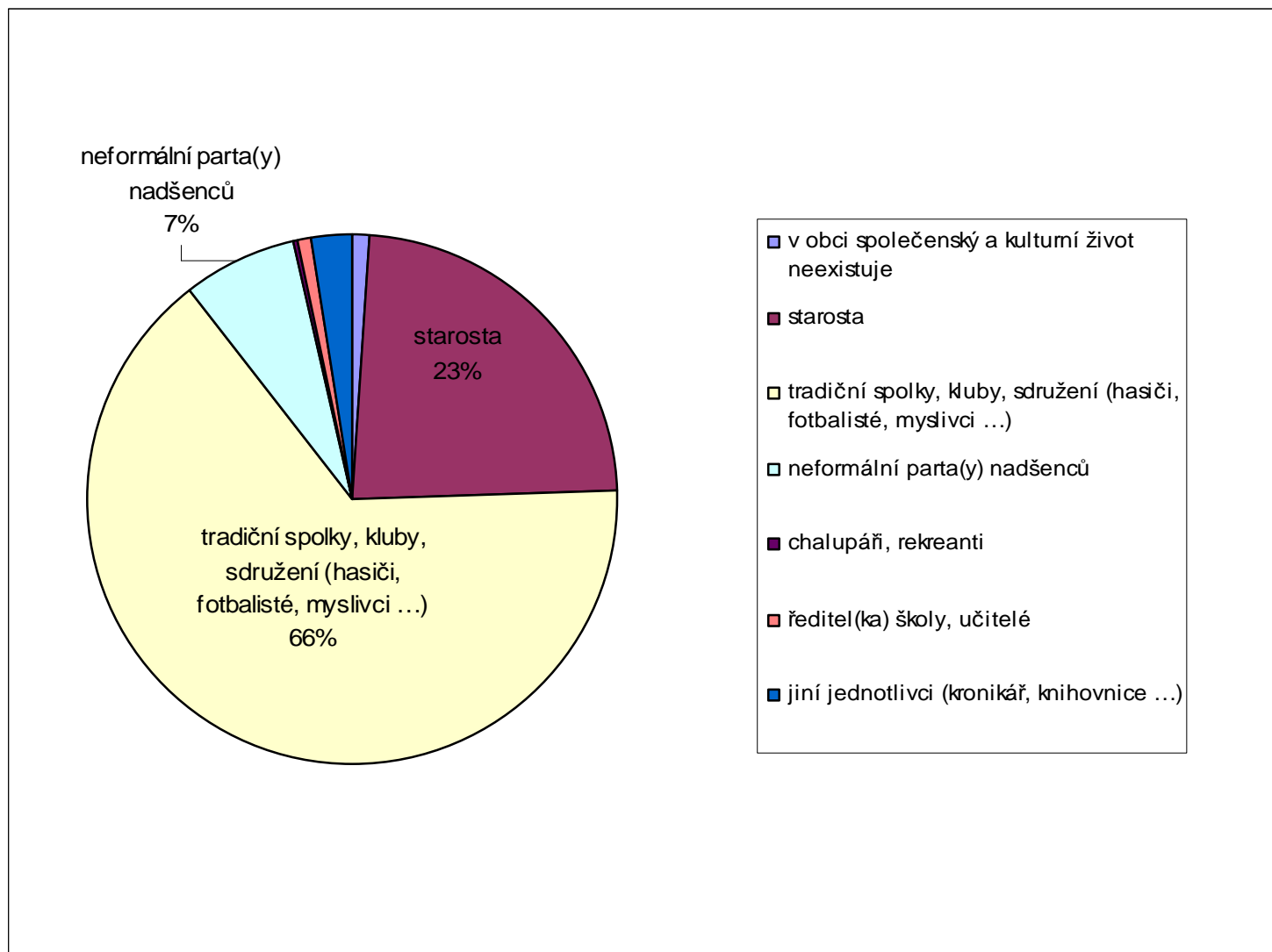
Co považujete v současnosti za největší hrozbu pro vaši obec?

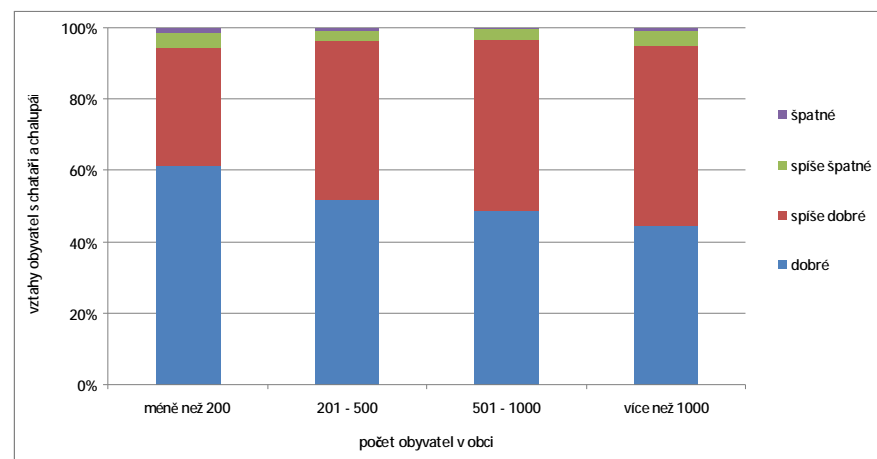
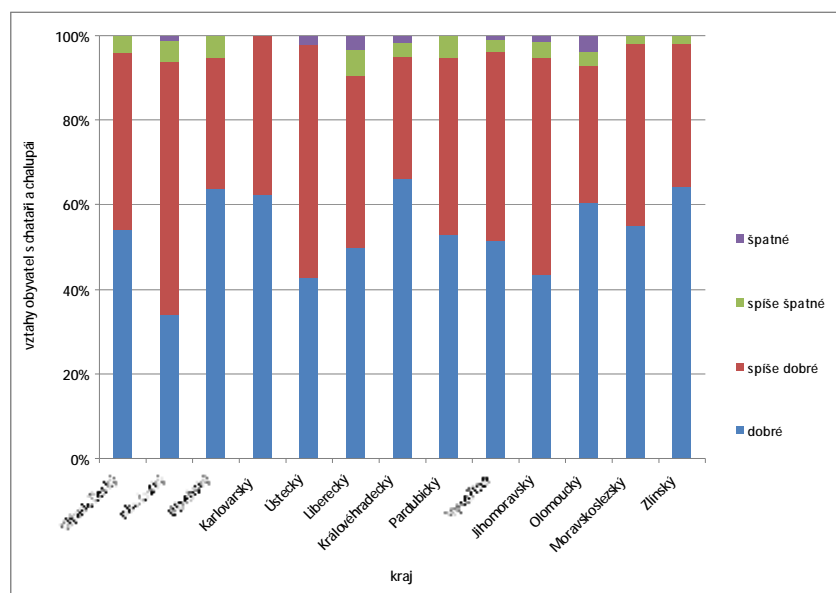
Jak jste spokojen(a) s financováním obce prostřednictvím Rozpočtového určení daní?

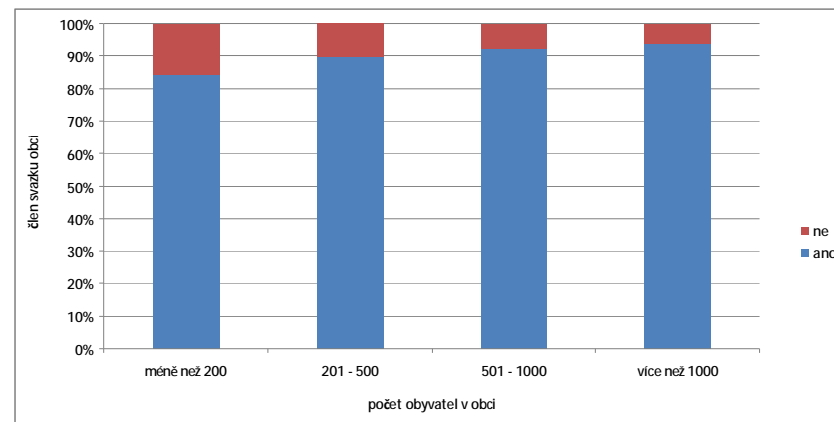
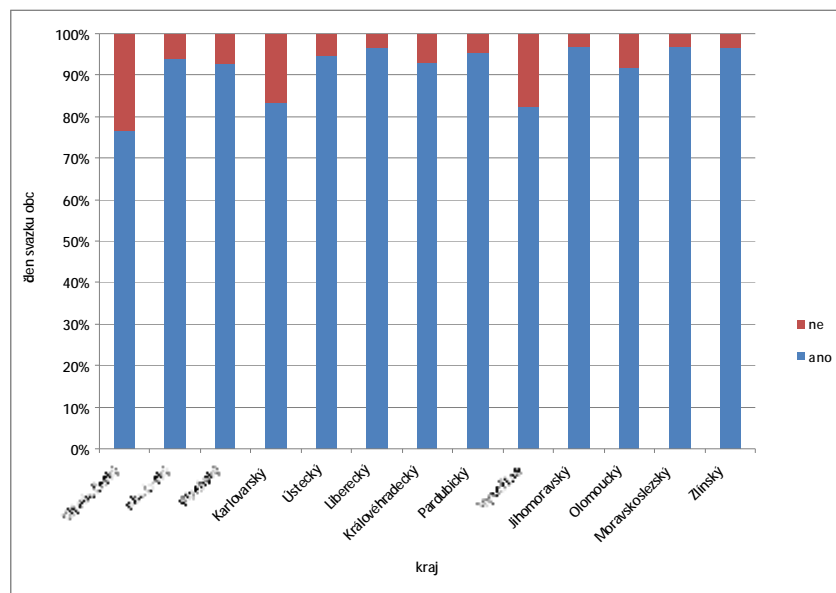
Kdo se nejvíce podílí na organizování společenského a kulturního života ve Vaší obci?

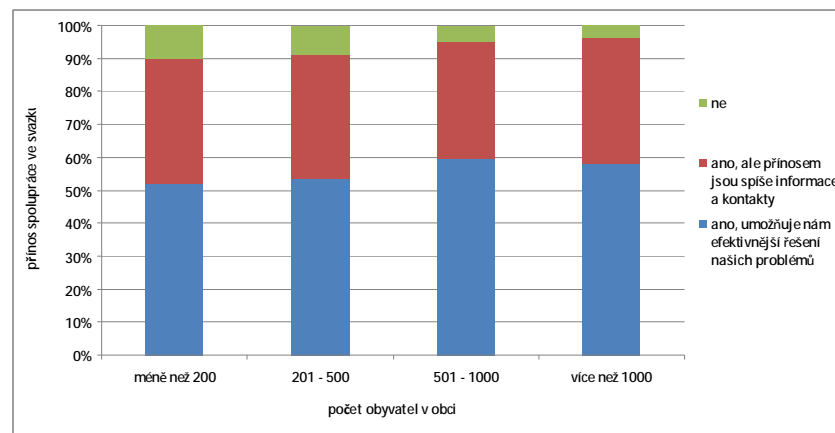
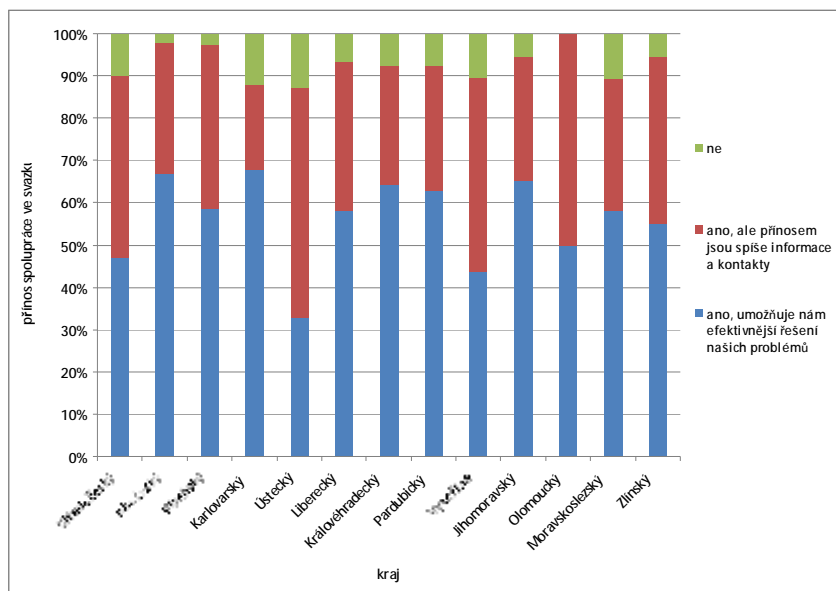
Jaké mají podle Vás obyvatelé vaší obce vztahy s většinou chatařů a chalupářů?

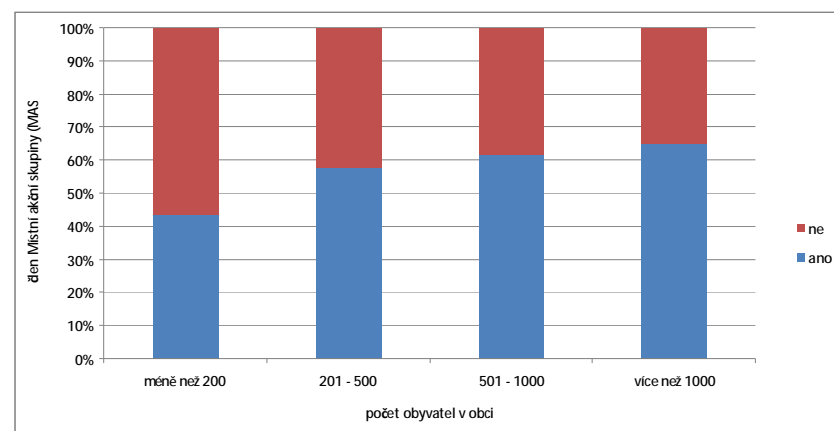
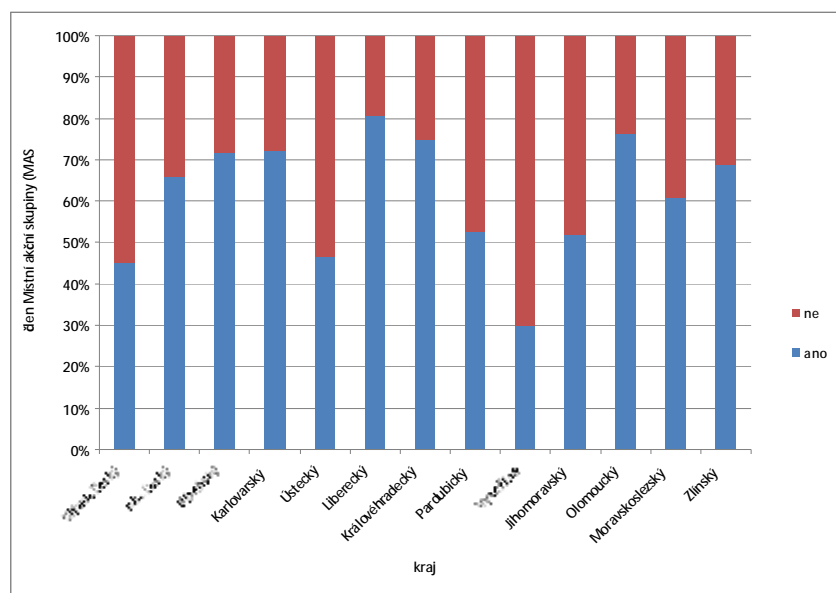
Je Vaše obec členem nějakého svazku obcí?

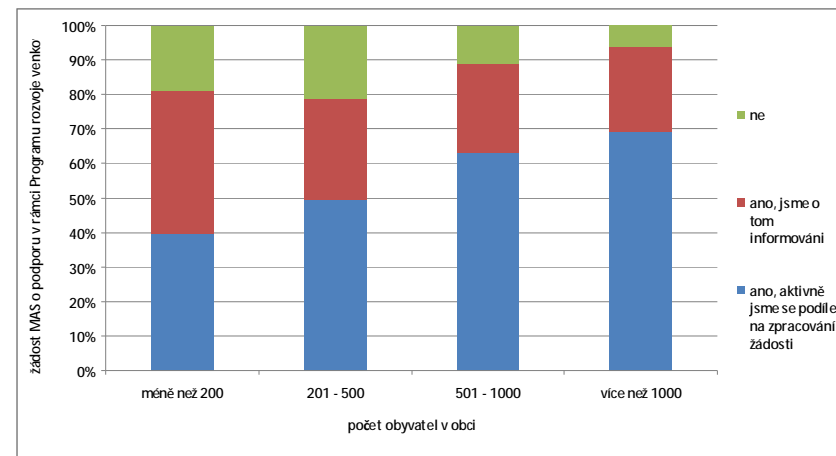
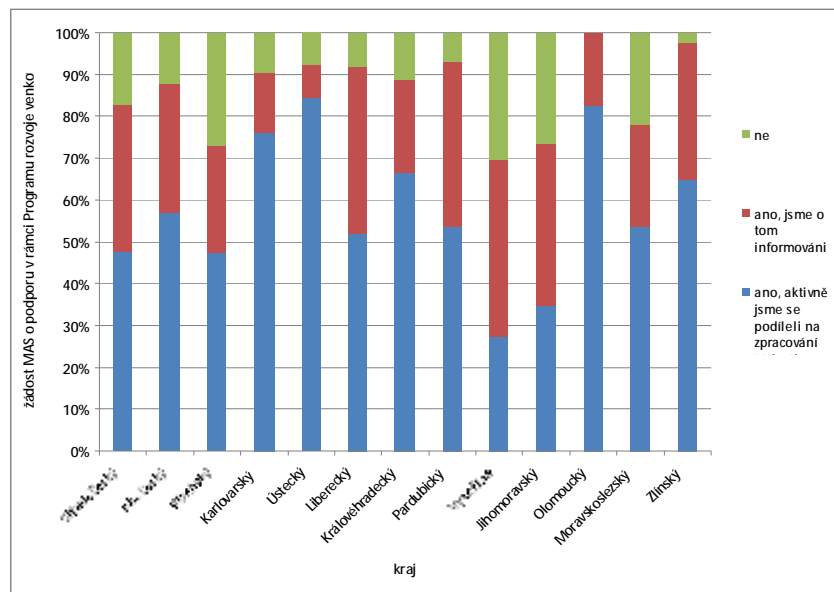
Je spolupráce v tomto svazku pro Vaši obec přínosná?

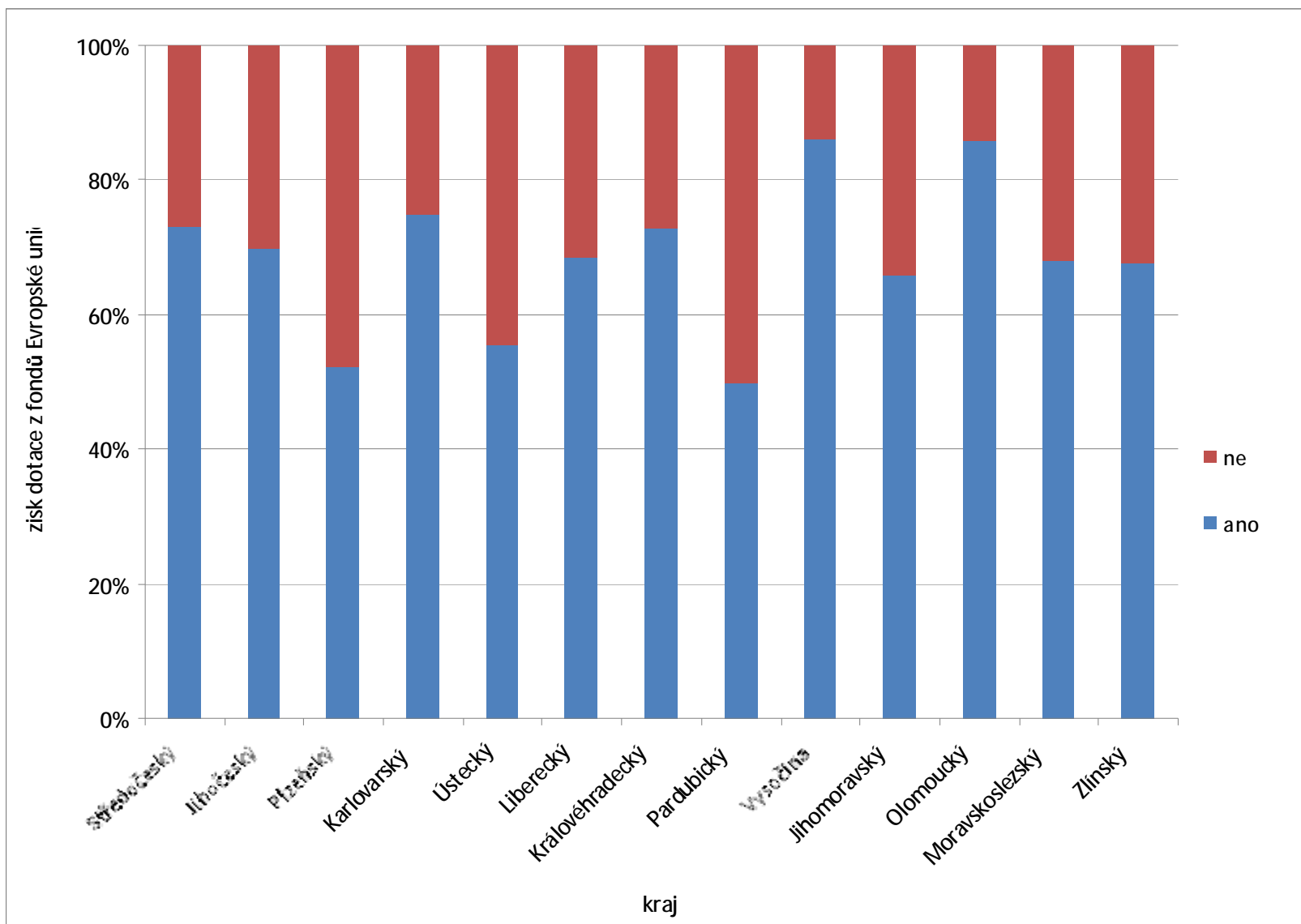
Je Vaše obec členem Místní akční skupiny (MAS)?

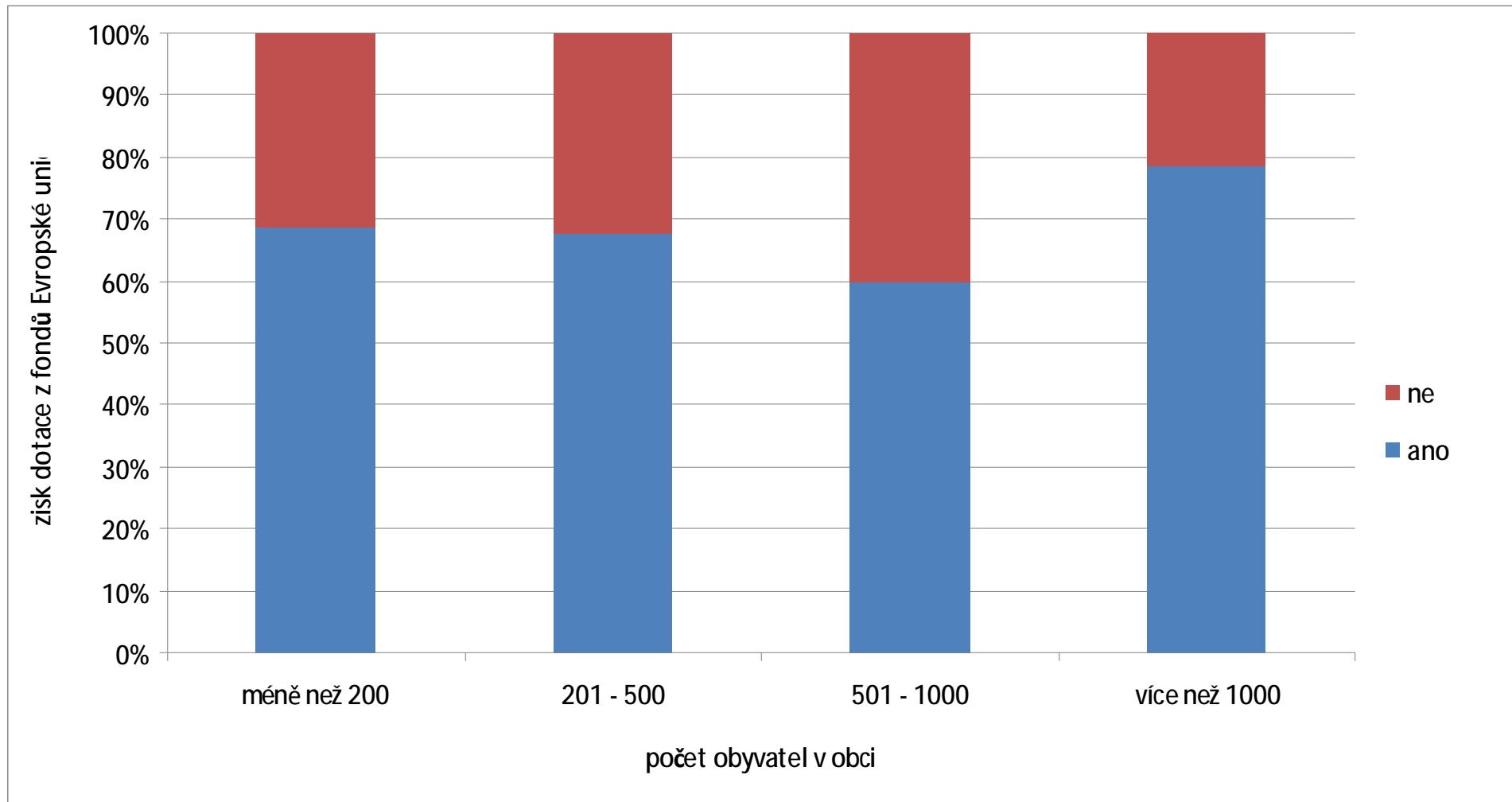
Jestliže ano, požádala Vaše MAS o podporu v rámci Programu rozvoje venkova?

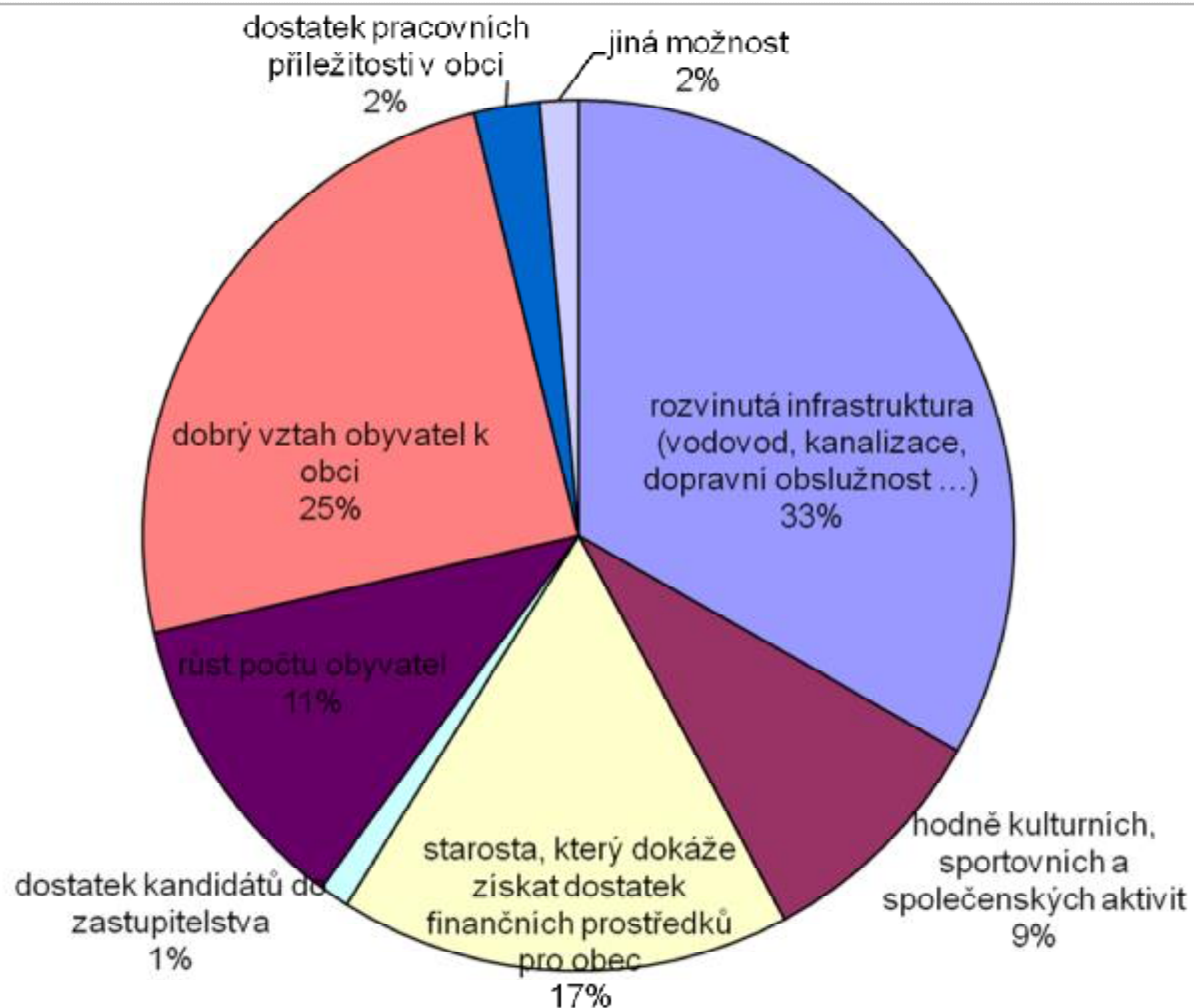
Získala Vaše obec dotaci z fondů Evropské unie?

Získala Vaše obec dotaci z fondů Evropské unie?

Podíly nejvýznamnějších znaků úspěšné venkovské obce podle hodnocení starostů

Závěrečné poznámky (1)

- Nepotvrdil předpoklad o výskytu více venkovů v rámci horizontální diferenciaci podle krajů Česka a naopak se lze na krajské úrovni spíše přiklonit k existenci pouze jednoho venkova nebo se jeví krajská úroveň pro tento typ hodnocení jako nedostatečná.
- Odlišně lze nahlížet na diferenciaci vertikální podle velikostních kategorií obcí. Z výsledků vyplývá pozitivnější vztah k venkovskému prostoru a také hrdost na krásné okolí u starostů nejmenších obcí do 200 obyvatel. Naopak nebylo velkým překvapením, že čím větší velikostní kategorie obcí, tak tím byla pozitivněji hodnocena občanská vybavenost.

Závěrečné poznámky (2)

- Diferenciace vnitřního potenciálu rozvoje venkova: regionální diferenciace potvrzena spíše omezeně (Čechy – Morava/Slezsko – dosídlené pohraničí)
- potvrzena diferenciace z hlediska populační velikosti venkovských obcí (potvrzen omezený vnitřní rozvojový potenciál zejména u kategorií obcí do 500 obyvatel)

Závěrečné poznámky (1)

- Jsme si samozřejmě vědomi některých problémů spojených s vyslovením obecnějších závěrů na základě výsledků dotazníkového šetření starostů, kteří mají často jednostranný pohled na realitu a často se také v tomto směru více chválí a svou roli v rozvoji venkova nadhodnocují. Tímto je nutné nahlížet na dosažené výsledky i přes jejich nesporný význam také kritickým pohledem.
- Na základě výše uvedených důvodů je nutné budoucí výzkum percepce venkova zaměřit na další aktéry jako například na opoziční zastupitele, místní obyvatele a v neposlední řadě i na představitele zájmových spolků a sdružení.

Děkujeme vám za pozornost!